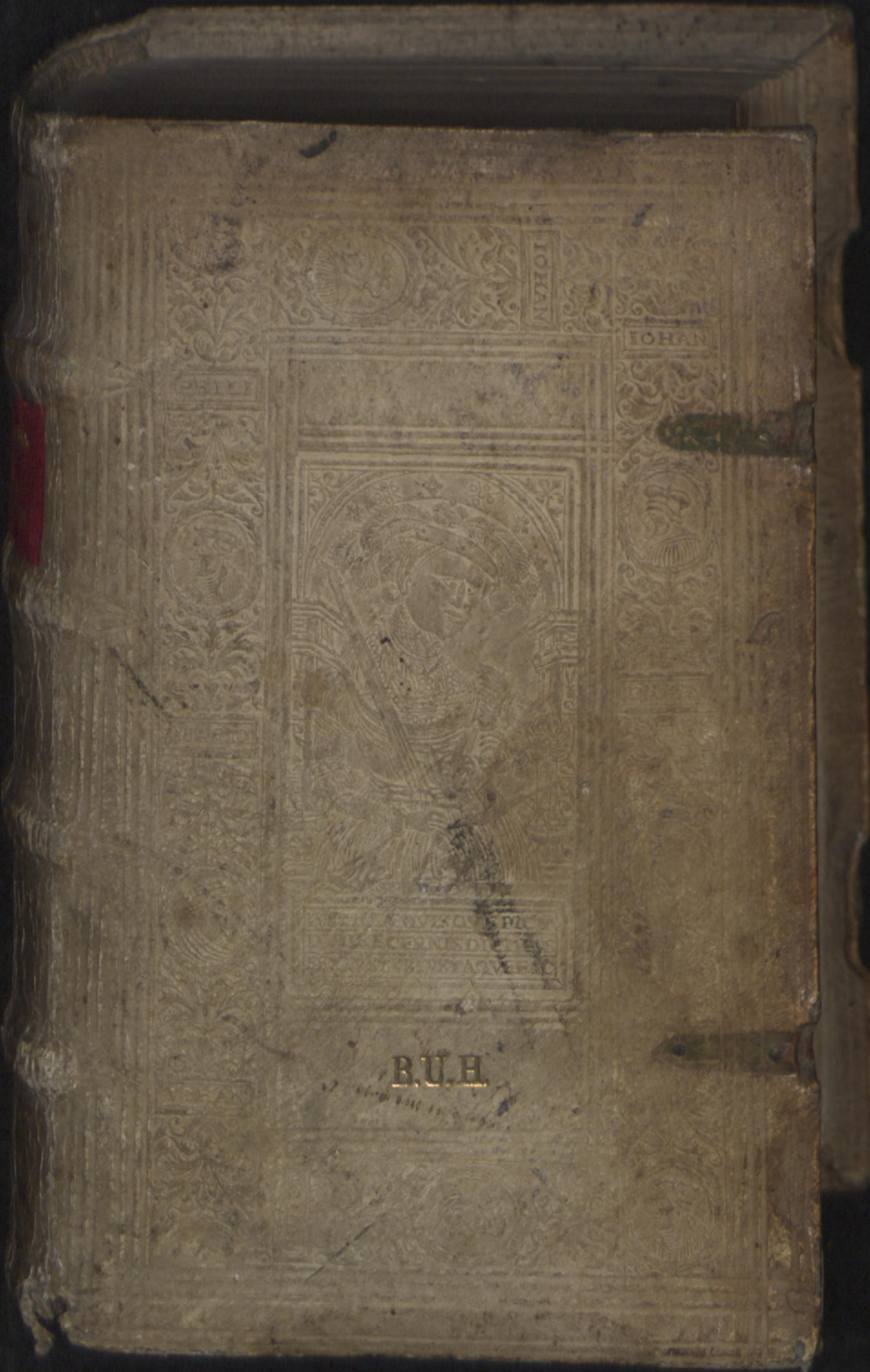

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Th. 47360
8°

UB-6045

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130017587189

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

TRACTATVS

DE ANTICHRISTO

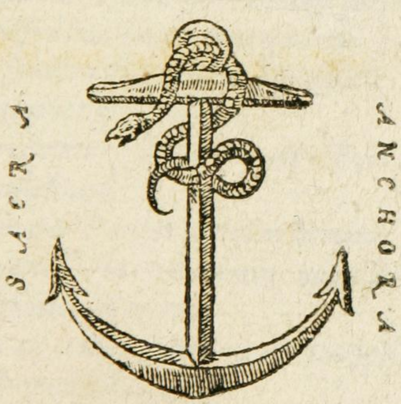
RECENS EDITVS

In quo Antichriſtiani regni locus, tẽpus, forma, miniſtri, fulcimenta, progreſsio, & tandem exitium, & interitus ex Dei verbo demõſtratur, vbi etiam aliquot difficiles anteà & obſcuri tum Danielis, tum Apocalypſeos loci perſpicuè iam explicãtur.

Addidimus in calce operis quædam vetuſtiſſimorum Epiſcoporum, Monachorum, & aliorum ſcripta iampridem aduerſus Antichriſti Romani tyrannidem edita.

PER LAMBER. DANÆVM.

¶ *Acceſſit etiam operi triplex index.*

GENEVÆ,
APVD EVSTATHIVM VIGNON
ANNO M. D. LXXVI.

B.U.H.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

AD LECTOREM

Anteſtari licet, Candide lector, quæ tum ex Daniele, tum ex Apocalypſi adducuntur, ea proponi diiudicanda, miniméque nos eſſe repudiaturos diuerſas aliorum de iiſdem locis ſententias, quæ modò nihil habeant cum Dei verbo pugnans, aut ab ipſo rerũ euentu (eſt enim is optimus omnium prædictionum interpres) alienum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

INDEX PRIMVS QVI CONTINET CAPITA ſequentis diſputationis.

QVÆ duo ad futuræ diſputationis de Antichriſto illuſtrationem maximè requirantur. cap. i.

Futuræ diſputationis primùm generalis, deinde ſpecialior partitio proponitur. cap. ij.

Prædictionem de Antichriſto futurò eſſe: inſignẽ prophetiam, & à multis prænuntiatam. cap. iij.

Cur Antichriſti regnum & ſtatum prædici neceſſe fuerit. cap. iiij.

Antichriſtum non vnum quendam & ſingularem hominem futurum: ſed hac voce vniuerſitatem quandam hominum & ſucceſſionem diuturnam ſignificari. Item cur Antichriſtus nominetur Apoſtata. cap. v.

Antichriſti regnum & ſtatus cur Apoſtaſia dicatur à Spiritu ſancto indefinitè. cap. vi.

Antichriſtum cur Paulus appellet hominẽ. cap. vij.

Antichriſtus cur Filius perditionis appelletur, Apollyon, Beſtia, Fœmina, Meretrix. cap. viij.

Quæ Beſtia ex tribus quarũ in Apocalypſi facta mẽtio eſt, Antichriſtum nobis deſignet. cap. ix.

Quomodo Antichriſtus prioris Beſtiæ lethaliter vulneratæ .i. Romani imperii, Italici & idololatrici iã deleti ſtatum refingat, & illius imaginem animet & nobis reponat. cap. x.

Antichriſtus cur Ἀντίχειστος nominetur, non autem Ἀψ-

ηθεος, vbi Chriſtianæ ſiue Euangelicæ doctrinæ & Papiſticæ ſit inter ſe collatio. cap.xi.

Antichriſtus cur indefinitè & Pſeudopropheta, & Papa appelletur. cap.xij.

Antichriſtum ſibi Dei nomen vſurpaſſe, maximè quum ſe vniuerſalẽ Eccleſiæ Chriſtianæ Epiſcopum vocari voluit. cap.xiij.

Antichriſtum Dei poteſtatem impiè ſibi vindicaſſe. cap.xiiij.

De loco vbi Antichriſtus ſeſſurus eſt, ex quo ipſo perſpicuè colligitur nec Mahumetum ipſum, nec Mahumetanos eſſe eos, quos Scriptura Antichriſtos appellet. cap.xv.

Romam, quæ in Italia inter veteris, & exciſæ Romæ rudera inſtaurata eſt, eſſe ſedem futuro Antichriſto iampridem à Deo deſignatam & deſcriptam. cap.xvi.

Papiſtarum & Antichriſti cœtus qua ratione dicatur Templum & Eccleſia Dei, vbi variis eorum obiectionibus reſpondetur. cap.xvij.

De tempore aduentus Antichriſti. Ac primùm ex Scriptura manifeſtè colligi eum prius non fuiſſe patefaciendum, quàm Romanum imperium labaſceret, & Chriſti regnum per Euangelij prædicationem exoriretur & creſceret. cap.xviij.

Vtrum Antichriſtus ante ſublatum Francorum imperium vel exoriri vel ſtabiliri potuerit. cap.xix.

Tempus Antichriſtiani regni ſtabiliendi & publicè in Eccleſia conſtituendi, fuiſſe à Dei Spiritu præciſe definitum annos 666. à tempore reuelatæ Iohanni prophetiæ, qui anni ferè in tempora Conſtantini Pogonati Imperatoris Conſtantinopolitani incidunt. cap.xx.

Mille illos annos, poſt quos Satanas ſoluendus eſſe dicitur, ad tempus aduentus Antichriſti non poſſe pertinere. cap.xxi.

Modum Antichriſtiani regni conſtituendi & collocandi fuiſſe planè Satanicum & fraudulentum. cap.xxij.

Antichriſtianum regnum ſenſim & paulatim, non autem vno temporis momento fuiſſe ædificandũ ex Spiritus ſancti prædictione. cap.xxiij.

Antichriſtiani regni ſtabiliendi fuiſſe hæc tria præcipua & potiſſima fundamenta. 1. Varias, quæ in Eccleſia natæ ſunt, de Chriſti naturis & officio, hæreſes. 2. Funeſtas Epiſcoporum inter ſe contentiones. 3. Immenſas Imperatorum & aliorum quorundam hominum potentum & ſuperſtitioſorum in Romanam Eccleſiam donationes. cap.xxiiij.

Quibus aliis gradibus & occaſionibus Romani Pontificij & Antichriſtiani regni authoritas vel ſenſim prouecta eſt, vel maximè confirmata. cap.xxv.

Antichriſti authoritatem & potentiam nulla hominum ætate ſine

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

bonorum Epiſcoporum certamine & contradictione receptam eſſe. cap.xxvi.

De Antichriſtiani regni exitio & interitu, qui ſolo Dei Spiritus ore, non autem quintæ, vel ſextæ vel ſeptimæ alicuius Monarchiæ, quæ reſtet nobis ſperanda & excitanda, viribus & potentia futurus eſt. cap.xxvij.

Quid ſignificent decem illi reges, qui meretricem, illiúſque carnes deuoraturi, atque igne crematuri in Apocalypſi dicuntur. cap.xxviij.

Vtrum Chriſtianis & Euangelicis viris aduerſus Papiſtas bellum ſuſcipere pro extirpando Antichriſti regno eiúſque doctrina liceat. cap.xxix.

Antichriſtianum regnum extremo demum Chriſti aduentu funditus tollendum eſſe. cap.xxx.

Antichriſtianum regnum per partes, non autem ſimul, vnóque temporis momento frangendum, & diſiiciendum eſſe. cap.xxxi

Nullam Chriſtianæ religionis labem Antichriſtiano regno prædici ſucceſſuram. cap.xxxij.

Vtrum præter quartam Monarchiam & Romanam vlla alia terrena quinta adhuc reſtet erigenda. Explicatus Danielis obſcuriſſimus locus. cap.xxxiij.

Antichriſtiani regni propagationem duobus his modis ad imitationē Chriſti maximè fieri oportuiſſe: Doctrinæ cuiuſdam prædicatione, & variorum miraculorum oſtentatione. cap.xxxiiij.

Quid ſint tres illi Spiritus, de quibus eſt in Apocalypſi, quíque Antichriſtiani regni præcipui Miniſtri futuri dicuntur. cap.xxxv.

Quæ miracula ad Antichriſtiani regni commendationem fiunt, cur à Paulo nominentur mendacia & iniqua. cap.xxxvi.

Antichriſtiano regno etiam conſtituto nec adhæſiſſe, nec adhæſuros etiā eſſe ſingulos homines, qui tunc vixerunt, vel nunc viuunt. cap.xxxvij.

Solos reprobos & reiectos à Deo homines, Antichriſtiano regno conſtanter & obſtinatè adhæſiſſe, atque nunc adhæſuros eſſe. cap.xxxviij.

Quàm iuſta fuerit Deo cauſa, propter quam hac pœna & cæcitate mūdum puniret, vt iſtum tam miſerum ſtatum & Antichriſtianum regnū induceret. Item quàm immanis verbi Dei contemptus Antichriſtianum ſtatum anteceſſerit. cap.xxxix.

Reſponſio ad tria quædam præcipua Papiſtarum argumenta: quibus ſe, ſuúmque illud Antichriſtianum regnum approbare conantur. cap.xl.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ILLVSTRISSIMO AC POTENTISSIMO PRINCIPI AC DOMINO D. IOHANni *Caſimiro Comiti Palatino ad Rhenum Duci Bauariæ, &c. Domino ſuo clementiſſimo,* S. P.

QVVM multæ res in hac renaſcentis Euangelicæ lucis ætate ſunt controuerſæ: tum perdifficilis, Princeps illuſtriſſime, & minimè communi ſcriptorum conſenſu, definita quæſtio eſt de Antichriſto. Quanquam autem & ad cœleſtis veritatis agnitionẽ omnino neceſſaria eſt, & ad conſtituendam Eccleſiam perutilis: fuerunt tamen in ea veterum patrum tam variæ diſcrepantéſque ſententiæ, vt quid ſine dubitatione nobis ſequendum ſit, propemodum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ignoremus. Id ſanè partim ex eo euenit, quòd illi ante ea tempora vixerunt, quibus iſtius ſceleris notæ à Dei Spiritu deſignatæ vniuerſæ apparerent (itaque nondum totus Antichriſtus extabat) partim etiam ex eo, quod præiudicio quodam receptarum iam opinionum præoccupati, & Romanæ ſedis fulgore perſtricti, & excæcati, tantum inde malum exoriturum eſſe, minimè ſibi perſuaderent. Etſi verò paulatim & illa ſigna emergebant, ex quibus horrendum illud monſtrum agnoſci poterat: & illa ipſa ſedes iam cœperat in eam ſuſpicionem venire apud pleroſque: tamen propter ſummam Romani Epiſcopi apud omnes authoritatẽ, illi, quanquã rectè ſentientes, ne mutire quidem audebant. Statim enim non tantùm tanquam ſchiſmatici quidam à cæteris in Synodis damnabantur: ſed etiam velut hæreticis omnibus, qui vnquam vixerant, tetriores ac immaniores à magiſtratibus crudeliter trucidabantur. Itaque metu territi conti-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

cenſebant. At certè maiorum noſtrorum memoria, atque circa annũ Domini 450. Leone primo Romanam ſedem adminiſtrante, Hilarius Viennenſis Epiſcopus in Gallia Romani Epiſcopi tyrannidem, quæ tunc magna incrementa capiebat, apertiſſimè oppugnauit. Poſtea verò, & ante quadringentos fermè annos extitit in Italia Arnoldus quidam cognomine Brixianus, qui cum argumentis firmiſſimis atque magna vi orationis (fuit enim inter ſui ſeculi homines & doctus & diſertus habitus) publicè & paſſim, ac in media ipſa vrbe Roma, hoc idem ageret, & luculenter tractaret, commouit quidem vi veritatis multos, cauſam tamen apud omnes obtinere non potuit. Nimirum tantæ molis erat Romanam euertere gentem: adeò vt à Bernardo Clareuallenſi (homine aliàs Romani Epiſcopi tyrannidi non ſatis æquo) ꝑpter cõmunẽ illius ætatis de Romanæ ſedis dignitate opinionem & faſcinũ, Arnoldi ſententia, quãuis vera, variè exa-

gitaret. Durauit autẽ per aliquot ætates
hæc de Rom. Epiſcopi ſacroſancta autho
ritate tã inueterata & recepta opinio: neq;
præter Græcos Epiſcopos, atque eos etiã
paucos,qui contradicerent, vllos habuit.
Græci verò in eo noſtris hominibus, La-
tiníſque Epiſcopis liberiores, atque etiam
ſapientiores ſe præſtiterunt, qui (vt ex Ni
li Theſſalonicenſis Epiſcopi,viri eloquen
tiſſimi ſcriptis apparet) non modò ali-
quem Antichriſtum iam in Eccleſia Dei
natum eſſe contẽdebant: ſed eum eſſe Ro
manum antiſtitem,iis rationibus, quæ re
felli ab eius ſedis ſummis patronis nun-
quam potuere,demonſtrabãt. Ab his au-
tem Occidentales Epiſcopi non tam qui-
dem vllo probabili argumento,quàm re-
cepta conſuetudine nitentes diſſenſerũt:
quin etiam magna Satanæ (myſterium ini
quitatis à Paulo prædictum iam peragen-
tis) fraude decepti tantæ peſti (quam tamẽ
Chriſtianus quiſque extinctam velle de-
bet) latius propagandæ, auxilium, fulci-

mentum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mentum & adiumẽtum ſtudioſè conquiſiuerunt, atque tanquam oleum camino addentes pertinaciter attulerunt. Itaque factus eſt tandem Pontifex Romanus, Briaræus, qui (vt eſt in veteri prouerbio) antea lepuſculus tantùm erat. Imprimis autem ſub Henricis, & poſtea ſub Fridericis Germanorum Imperatoribus, Antichriſtianum regnũ magnas vires habuit, & plurimum in omnes hominũ ordines graſſatum eſt. Quãquã verò iam ab ipſis Apoſtolorũ temporibus ſenſim illius fundamenta Satan iacere cœperat: cœleſtis tamen doctrinæ ſplendore & puritate, quæ tunc in Eccleſia retinebatur depulſus, & tanquam à Deo facta noui operis denũtiatione impeditus in ſequentia tempora opus hoc ſuum diſtulit. Itaque quod iam pridem tentarat, & paulatim promouerat, demum ſub Conſtantino Pogonato Conſtantinopolitano Imperatore perficere atque exædificare potuit. Cæterùm Satan in ſummã Eccleſiæ Chriſtianæ arcẽ

per Antichriſtũ tanquã legatũ ſuũ ſemel
receptus: ita ſe in ea cõfirmauit, vt vix po-
ſtea deiici detrudíq; vllis machinis penè
potuerit ſed (quemadmodũ fortis ille, de
quo apud Matthæũ Chriſtus) quãtò vali-
dius à ſtrenuis Chriſti militibꝰ Arnoldo,
VViclefuio, Huſſio, Praga, & aliis aliquot
oppugnabatur, tantò nequiores ac impu-
riores Spiritus, velut auxiliares copias, op-
ponebat. Defenſa eſt.n. Antichriſtiani re-
gni, & vis, & potẽtia à perditiſſimis & im
pudentiſſimis, ſi quos vnquam mũdus ha-
buit, hominibus: nec tantùm ſuperiori æ-
tate: ſed etiam hac noſtra, velut ab Eckio,
Fabro, Cochleo, & ſimilis farinæ blatte-
ronibꝰ aliis, à quibus eſt, nullis nõ cauillis
& impoſturis adhibitis, aliquandiu ſuſtẽ-
tata. Sed Deus, Pater ille miſericordiarum,
magna ſua benignitate orbis tãdẽ miſer-
tus eſt, & cœleſte lumẽ Euãgelii (per quod
ſolum Antichr. deiici poteſt) hac poſtre-
ma mũdi ſenecta nobis illuceſcere voluit.
Itaq; & mẽtes noſtras illuſtrauit, & Anti-
chriſti tenebras diſcuſſit, & egregios ſer-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

uos ſuos, velut inſignes & inuictos duces ad Antichr. debellandū excitauit. Nam in hac palæſtra, ꝑ quã erat cū Antichr. colluctandū, decertarūt varii fœliciſſimè, imprimíſque M. Lutherus: & poſt Lutherū, (neq; , n. pace quorundã dixerim, fuit ille prophetarū vltimus) Henr. Bullingerus, & Rodol. Gualterus, omnes magni & excellentes, tū doctrina, tū pietate viri, qui de Antichriſto ex profeſſo ſcripſerūt (vt præſtãtiſſimos & perpetuos illos Antichriſti Antagoniſtas, I. Caluinū, Th. Bezam & Hier. Zanchū omittã, & veteres illos Mathiã Pariſienſem, Michaelē Ceſennatem, Ioannē de Poliaco, Militziū Bohemū) Horū igit̄ erudita ſcripta Antichriſtiani regni fundamenta concuſſerunt, vel potius conuulſerunt. Sed quum reſtarēt in quorundam animis inhærentes adhuc huius ædificii quædã reliquæ maceriæ, conatus ſum ipſe quoq; ꝓ virili, Princeps Illuſt. eas quàm latiſſimè potui, tormēto fortiſſimo. i. ſacro Dei verbo adhibito, in præceps ꝓ-

christi tenebras diſcuſſit, & egregios ſcr-

pellere & funditus euertere. Eſt. n. huiuſmodi hæc tota res, vt multorũ operam requirat, & propter obſcuros quoſdam Scripturæ locos, in dies magis magíſque illuſtrari poſſit. Ad hæc autẽ acceſſerũt noui huius tyrannidis fautores Ieſuitæ, Monachorũ fuci, viliſſimæ totius Papiſmi fæces, & poſtremus (vt credi par eſt) ingenii Satanici partus, qui acceptum iam in eo regno damnum, quanto maximo poſſunt ſtudio, reſarcire conantur. Homines certè aſtuti, qui quanuis Sirenas imitari videãtur, meri tamen ſunt gracculi & picæ, & mugilis, laríque, vt eſt in prouerbio, vitã viuentes è ſcapha ſtatim in triumphales quadriga(s tranſlatis in ſe aliorum Monachorum laboribus) conſcenderunt. Etſi verò noui iſti propolæ nihil aliud, quàm obſoleta, ſed nouo quodã colore fucata, id eſt, tincta, & interpolata Papiſtarum dogmata & ſcruta venditant, nobíſq; velut nuper ex vltima India aduecti pſittaci garriunt, ab inſulſa tamen plebe miri qui-

dam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

dam artifices & nouarum mercium inſtitores eſſe imperitè creduntur. Atque hi in tyrannico Antichriſti regno tuendo & ſuſtentando, velut ſolæ illius columnæ, magno animi faſtu ſe iactant, & dies noctéſque miſerrimi deſudant, quorum certè obſtinationi & proteruiæ hoc præſertim tempore fuit occurrendum.

Hanc autem regni Chriſti aduerſus Antichriſtum, totámque illius impiam cateruam defenſionem, vt tuta, gratáque in manus hominum perueniret, cui vel melius, vel iuſtius, quàm tibi, Princeps clementiſſime, dedicarē, non habui. Nam à prima ſtatim adoleſcentia ſanctiſſimis patris tui, Illuſtriſſimi Principis Friderici, Comitis Palatini, & ſacri imperii Electoris viri pectoris pluſquam heroici, inſtitutis ita es educatus, & à Deo ipſo natiua quadā animi pietate ſic exornatus, vt ad Antichriſtum oppugnandum natus, & Eccleſiæ à Deo ipſo datus vnus eſſe videaris. Certè quum anteactæ vitæ tuæ ratio,

quàm ſis,exemplo Dauidis, omniũ Chri-
ſti hoſtiũ ipſe hoſtis,oſtẽdit:tũ verò pio-
rum omnium Gallorum vox illa cõcors
apud omnes gentes ſemper teſtabitur. Nã
Gallia te,& Illuſtriſſimum parentem tuũ,
ſecũdum Deum Opt.Max. libertatis ſuæ
authores,vos patronos,vos vindices præ-
dicat, & lubenter agnoſcit: atque(vt ex
vnius ore,quis ſit cæterorum piorũ ſen-
ſus, intelligas) illa hoc vnum fert mole-
ſtiſſimè, quòd T. C. pro meritis er-
ga ſe tuis nunquam ipſa ſatis vel laudare,
vel prædicare poteſt. Quid enim de tua
virtute tam magnificè dicturus eſt quiſ-
quam , id virtus quin ſuperet tua? Tu
iam ea ætate,qua militiam vix attingunt
alii, pro Ieſu Chriſti nomine, tu pro
Eccleſia Dei, aduerſus Antichriſtum il-
liúſque potentiſſimam factionem pericu-
loſiſſimam difficillimámque expeditionẽ
in Galliam bis ſuſcepiſti. Tu formidabiles
aliis gentibus Gallorum vires & exerci-
tus vel ſola nominis tui fama bis perter-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ruiſti. Tu pacem terris, ciuitatẽ & patri exulibus, tu Euangelium Eccleſiis bis reſtituiſti. Tu, vt omnia dicã, vitam ipſam, aut etiam vita iucundiorem cœleſtis doctrinæ lucem nobis penè iam deſperantibus reddidiſti. Quod ſummum T. C. in nos omnes beneficium, quum ipſe pro ſummo animi mei voto, hominum memoriæ prodere, atque aliquod grati mei animi monumẽtum extare cuperem hoc, qualecũnque eſt, munus, C. T. fideliſſimo & deditiſſimo animo mittere volui. Quod vt grato animo C. T. accipiat, etiã atque etiam rogo. Vale. Datum Cal. Auguſti, Anno temporis vltimi M. D. LXXVI.

T. C. addictiſſimus

Lambertus Danæus.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

TRACTATVS DE

Antichriſto, in quo Antichriſtiani regni locus, tempus, forma, Miniſtri, fulcimenta, progreſsio, & tandem exitiũ & interitus ex Dei verbo demonſtratur.

CAP. I.

Quæ duo ad futuræ diſputationis de Antichriſto illuſtrationẽ maximè requirantur.

DICTVRI de Antichriſto, primum omnium verba ipſa Pauli, vbi luculenter de hoc argumento agitur, tranſcribenda duximus. Sunt autem hæc 2, Theſſal.2,cap.

Verſ.3. *Nequis vos ſeducat vllo modo: nõ enim adueniet dies Chriſti, quin venerit defectio prius, & retectus fuerit homo ille ſceleratus, filius, inquam, ille perditionis.*

4 *Seſe opponens & efferens aduerſus quicquid dicitur Deus, aut numen, adeo vt in templo Dei, tanquam Deus ſedeat, præ ſe ferens ſe eſſe Deum.*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

5 Annon meminiſtis me, quum adhuc eſſem apud vos, hoc dixiſſe vobis?

6 Nunc verò quid obſtet noſtis, vt is ſuo tempore retegatur.

7 Iam enim peragitur myſterium iniquitatis, tantùm qui nunc obſtat, obſtabit vſquedum è medio ſublatus fuerit.

8 Et tunc retegetur impius ille, quem Dominus conficiet Spiritu oris ſui, & illuſtri aduentu ſuo abolebit.

9 Illum, inquam, cuius aduentus eſt ex efficacia Satanæ, cum omnipotentia & ſignis ac prodigiis mendacibus.

10 Et cum omni fraude iniuſtitiæ in iis qui pereunt, pro eo quod amorem veritatis non rece perunt vt ſalui fierent.

11 Propterea igitur mittet illis Deus efficaciam deceptionis, vt credant mendacio.

12 Vt damnentur omnes qui non crediderunt veritati, ſed acquieuerunt in iniuſtitia.

Ad quorum explicationem accedẽtes duo quædam petimus, vt nobis concedantur. Primùm, quia res & diſputatio hæc tota eſt obſcuriſſima, vt patrum ſententiis nobis vti liceat, ne, ſi in dubio loco, noſtro tantùm ſenſu niti videamur, parum authoritatis habitura ſit noſtra ſententia & oratio: verum ſi patrũ orthodoxorum iudicio & calculo comprobari demon-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

demonſtrabitur,& pondus habebit, & omnē à nobis inuidiam amouebit, quaſi in Papam & Papatum priuato quodam odio iniquiores ſimus & infenſiores.

Alterū quod poſtulamus eſt huiuſmodi, vt quia ſcriptura ſcripturæ eſt optima interpres, & quæ hoc loco dicit Paulus, magnā ex Apocalypſi lucē habent, vbi hæc eadē fuſius continentur, liceat nobis bona cum omnium piorum venia aliquot ex Apocalypſi locos cum hoc conferre & obiter explicare: ne, dum in illis enodādis immoramur, videamur cuiquā longiores: & ſuſcepti argumenti fines egreſſi.

CAP. II.

Futuræ diſputationis, primùm generalis: deinde ſpecialis partitio proponitur.

Cùm autē in diſputatione de Antichriſto hæc duo maximè quæri ſoleant 1 De voce ipſa quid ſignificet. 2. De re & perſona, Quid ſit Antichriſtus. In re ipſa explicanda varia capita verſantur. Nā præcipuè quæritur,

1 Quis futurus ſit Antichriſtus: vnúſne tantùm & certus quidam, an varii & diuerſi homines.

2 Vbi & vnde futurus ſit.

3 Quando,
4 Qualis, id eſt, { Quæ perſonæ eius cōditio. Quæ doctrina.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

6 Modi & gradus,per quos prodibit ſenſim.

7 Potentia per quam ſe tuebitur & florebit.

8 Miniſtri quales.

9 In quos poteſtatem ſuam exercebit.

10 Denique qua ratione deſtruetur.

Ita in vniuerſum huius tractationis & diſputationis capita ſunt decem, quæ omnia hoc loco Paulus explicat breuiter & commodé. Et certè vti de Chriſto hæc omnia penè paria ſunt explicata, ita de Antichriſto quoq;: ad maiorem nimirum cautionem,& piorum conſolationem dici & doceri oportuit.

CAP. III.

Prædictionem de Antichriſto futuro,eſſe inſignem prophetiam & à multis prænuntiatam.

AC primùm quæritur,vtrum hoc Pauli dictum ſit prophetia & extraordinaria quædam Dei reuelatio,an prudens tantùm & plana interpretatio Scripturæ,quæ antea id,ſed obſcurè,tradiderit quod hoc loco Paulus. Fuit enim Paulus Apoſtolus,& vt ipſe ait,in Dei Eccleſia diſtincti ſunt Apoſtoli à Prophetis. Eph.4.11. Ergo exiſtimant quidam hanc eſſe tantùm eruditam & ſagacem aliorum Scripturæ locorum explanationem:qui, tum apud Danielem extant,

cap.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

cap.7. & 11. tum apud Matth. 24. & Luc.21. Sed(quod verius dixerim)eſt hoc Pauli dictũ, vt & alia ſimilia, mera prophetia & extraordinaria, qualia multa dona Paulus habuit 1. Corinth. 14. 2. Corinth. 12. inter quæ etiam eſt ipſum prophetiæ donũ, vt apparet 1. Timoth. 4. & inſignes aliæ reuelationes & extraordinariæ 1. Cor. 15 v. 51. Nec obſtat quod diſtincta fuerint dona Apoſtolatus & prophetiæ. Hoc enim verum eſt, ſi ipſa dona per ſe ſpectentur. Sæpe tamen Dominus vtrunque do num contulit in vnum & eundem hominem. Exempli gratia, Petrus Apoſtolus prædixit ex Dei reuelatione mortem ſuam, 2. Pet, 14. & Iohannes Euangeliſta fuit Propheta (vti apparet ex Apocalyſi) & Euangeliſta. Nec etiã abſurdum eſt eadem hæc à Chriſto præd cta eſſe, & à Iohanne poſtea in Apocalypſi, quia de eadem re ſæpe prophetæ plures ſunt locu ti. Præclarè enim Bernar. Vnus nimirum fuit Spiritus Prophetarum, ait, licet diuerſis modis, ſignis, & temporibus, eandem rem diu eſi non diuerſo ſpiritu & præuiderunt & prædixerunt.

CAP. IIII.

Cur Antichriſti regnum & ſtatum prædici neceſſe fuerit.

PAVLVS igitur quid futurum ſit, vno verbo complexus eſt, quum ait fore

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Apoſtaſiam ante extremum Chriſti iudiciũ. Vniuerſum enim futuræ rei ſtatum ſignificauit hac voce,& totam Antichriſti vim & effectum propoſuit. Hoc quidem eſt horrendum,quod ait Paulus:Eccleſiam , quæ tanto Martyrum ſanguine irrigata eſt, tot & tantis Apoſtolorum & ſanctorum paſtorum laboribus plantata,tandem Satanæ vi deiectum iri & peſſundatum. Quæ res non poteſt non magnum doloris ſenſum omnibus piis iniicere, & qui antequam hæc euenirent, vixerunt,& nunc viuunt,poſtquam hæc accidêre.

Vnde quæſitum eſt,cur id prædixerit Dei Spiritus,cùm fideles nonniſi perturbare poſſe videatur,atque impios reddere obſtinatiores ac in Dei Eccleſiam animoſiores ,quum prædictum ſcirent fore,vt vera doctrina Dei è mundo pelleretur,falſa autem reciperetur publicè & ſummo conſenſu.Reſpondeo verò,id factum & prænuntiatum eſſe duplici de cauſa & piorum nempe,& impiorum.

Ac piorum quidem,primùm vt ne offenderentur quando hæc contingerent, quũ ſcirent prædicta olim eſſe,& Dei voluntate eáque iuſta fieri.Poſteà ne doctrinam Euangelij minus cæleſtem & diuinam exiſtimarent, vel nunc etiam cenſeant,quia futurum erat, vt reiiceretur & reprobaretur publicè, & ab

ea

ea homines paſſim & cateruatim deficerent. Ergo tota hæc prænuntiatio ad conſolationẽ piorum & cõfirmationem Eccleſiæ pertinet. Impios autem hoc idem vaticiniũ admonet proximæ Dei iræ, quum ea compleantur, poſt quæ futurum eſt extremum Dei iudicium, ac ipſorum ſummum exitium. Ob eas igitur cauſas & Chriſtus ipſe Matth. 24 & Spiritus Dei in tota Apocalypſi prædixit quæ futura erant Eccleſiæ, etiam calamitoſiſſima: nequis hæc importunè exiſtimet dici

CAP. V.

Antichriſtum non vnum quendam & ſingularem hominem futurum, ſed hac voce vniuerſitatem quandam hominum, & ſucceſſionem diuturnã ſignificari. Item cur Antichriſtus nominetur Apoſtata.

IAM verò his explicatis: Pauli verba videamus, in quibus quædam, quoad verba ipſa, dubitatio ineſt. Legitur enim in noſtris codicibus ἀποστασία, id eſt defectio, nomine abſtracto, & plures complectente. Legit tamen Auguſtinus ἀποστάτης, concreto & ſingulari, & vertit ipſe, Refuga: lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 19. Sed codicum omnium Græcorum, etiam vetuſtiſſimorum conſenſus, & græci interpretes ipſi legunt, quemadmodũ & nos ἀποστασίαν. Certè errorem magnum induxit vitioſa illa quam Auguſtinus ſequutus eſt, lectio. Ita enim locum hunc interpretari

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſunt ex ea, quaſi de vno tantùm quodam & ſingulari homine ageret quem deſignaret Paulus, quémque ſolum Antichriſtum appellaret. At huic lectioni & explicationi repugnat apertè mens Pauli, & ratio ipſa, & rerum euentus. Agit enim Paulus non de vno & ſingulari homine, ſed de corpore collecto & vniuerſitate ſiue ſocietate quadam hominū in horribilem illam blaſphemiam aduerſus Deum coniurata ac conſentiente. Itaque vtitur nomine abſtracto ἀποστάσεως, & poſtea planè perſpicuéque plurali numero, verſu 12, vt damnentur omnes, ait, &c. Ratio etiam ipſa euincit, ne de vno tantùm homine, ſed de quadam vniuerſitate & regno locum hunc accipiamus, quia vnus quidam ſingularis homo tandiu viuere, quantum interceſſit temporis ſpatium ab ętate Pauli ad Romani imperii ſubuerſionem non potuit, poſt quem demum verus Antichriſtus apparuit. Denique rerum euentus docet de ipſo vniuerſæ Eccleſiæ & mundi huius ſtatu hoc intelligendum eſſe, qui per multas hominum ætates durauit adeóque durat adhuc, nō autem de vnius tātùm hominis vita & ætate. Vnius enim hominis (quātumuis longæuę vitæ) tempus eſt breuiſſimum, ſi cum hoc ſpatio conferatur, quod pluſquam 900 annos iam continet impletos.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Hæc ἀποστασία eſt quidam miſerrimus rerum ſtatus, qui ante ſecundum Chriſti aduentum in mundo futurus eſt, in quo nō tantùm horrenda & miſerabilis diſſipatio Eccleſiæ & perſequutio: ſed etiam penè internecio, & abolitio totius fidei Chriſtianæ, & extinctio erit, quia paſſim publicè falſa contrariáque Euangelio doctrina admittetur, probabitur & propagabitur etiam in media Eccleſia.

Confirmatur hæc interpretatio primùm dicto Chriſti, Luc 18.8. quum veniet filius hominis putas fidem inueniet? & Matth. 24.12. Charitas (id eſt fides illo loco) multorum refrigeſcet. Ergo ad multos, non ad vnum tantùm hominem miſer ille Eccleſiæ ſtatus pertinet, qui Antichriſti nomine deſcriptus nobis eſt. Sed etiam confirmatur prædictione Iohannis quæ eſt in Apocalypſi 17. 1. & 18. 3. vbi huius Apoſtaſiæ, tanquam forma deſcribitur, quòd meretrix illa Chriſto contraria ſuo veneno ſuáq; doctrina omnes reges terræ & populos eſt infectura & inebriatura.

Iam ex hoc colligendum eſt ab antecedēti neceſſario, ante extremum Chriſti aduētum futurum fuiſſe, vt Euangeliū per vniuerſum orbem prædicaretur, & Dei Eccleſia diffunderetur, & ſalutis doctrina reciperetur. Id quod fore prædixerat etiā Chriſtus Matth.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

26.13. Sed diſputationem iſtius ordine tractã-
tes, quid vox Apoſtaſias ſignificet, videamus.
Apoſtatæ multis modis definiuntur: aliter à
Iuriſconſultis, aliter à Theologis. A iuriſcõ-
ſultis, tranſfugæ à caſtris milites, & ab impe-
rio principum deſciſcentes dicuntur Apoſta
tæ: ſic Modeſtinus Iuriſconſultus in L. deſer-
tores D. de re. milita. deſertorem appellat &
apoſtatam militem, qui per longum tempus
à caſtris euagatur etſi poſtea reducitur. At
in L. Apoſtatæ. c. de Apoſtatis, aliter à Theo-
logis definiuntur, & dicuntur ii eſſe apoſtatæ
qui ſanctam & Chriſtianam fidem ſemel ſuſ-
ceptam poſtea prodiderunt & deſeruerunt.
Scholaſtici & Papiſtæ apoſtatas etiam aliter
deſcribunt, eos nempe, qui religionis ordinẽ,
& regulam quam ſemel voto profeſſi erant,
poſtea repudiant. Certè hîc neq; de militia
agit Paulus, neque de religionum Papiſtica-
rum ordinibus & inſtitutis, quæ nulla tum e-
rant. Ergo hæc apoſtaſia & defectio, de qua lo
quitur Paulus, vel eſt referenda & intelligẽ-
da fieri à fide Chriſtiana, vel ab imperio Ro-
mano. Ac de imperio Romano quidam hanc
vocem, defectionémque accipiũt, vti Lactãt.
lib. 7. cap. 15. Auguſt. lib. 20. de Ciuitate Dei,
cap. 19. Quæ ſententia, vtrum vera ſit, quærẽ-
dum eſt. Vt autem breuiſſimè reſpondeatur,
ſic

ſic ſentio non poſſe duntaxat de imperio Romano accipi hunc locum, idq; multis de cauſis. Primùm non agit hoc loco Paulus de regnis & mutationibus politicis, ſed de doctrina fidei. Deinde rei ipſius euentus, qui eſt optimus totius huius prophetiæ interpres, id declarat. Neque enim Antichriſti regnũ tam ab imperio Romano, quàm à Dei ipſius doctrina defectio & apoſtaſia fuit. Denique patres omnes quũ Antichriſtũ ipſum adueniſſe contendunt, id definiunt ex hæreſibus quæ piæ doctrinæ aduerſantur: non autem ex vlla ſeditione aut rebellione ſubditorum in imperii Romani maieſtatem facta. Ergo hæc apoſtaſia quæ Antichriſti ſtatum ſtabiliet, eſt à fidei Chriſtianæ vera doctrina diſceſſio.

CAP. VI.

Antichriſti regnum & ſtatus, cur Apoſtaſia dicatur à Spiritu Sancto indefinitè.

Cùm autem appelletur à Paulo generaliter ἀποστασία, ea fiet non in vna tantùm, aut altera Eccleſia, ſed in vniuerſo ipſo totius viſibilis Eccleſiæ, quæ dicetur, corpore. Itaq; indefinitè loquitur Paulus: Indefinitæ autem loquutiones æquipollent vniuerſalibus, vt aiunt Dialectici. Id etiam confirmatur & apparet ex Apocalypſi,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

vbi meretrix dicitur non vnam tantùm aut alteram vel Eccleſiam vel prouinciam veneno ſuo inebriatura,ſed omnes mundi reges, nationes,& incolas.Nec tamē propterea ſinguli homines in Dei Eccleſia fient apoſtatæ. (Sibi enim ſemper aliquos pios Dominus reſeruaturus eſt, etiã in media illa defectione, vti tempore Eliæ ſex millia,qui erant vera Eccleſia)ſed corpus ipſum,conſenſus, & numerus maior eorum,qui ſe Dei Eccleſiam vocabunt & profitebuntur,à fide & doctrina Chriſti receſſuri ſunt, atque ad aliam prorſus cõtrariámque doctrinam defecturi. Idq; paſſim & publicè fiet communi conſenſu & authoritate.Quod factum eſſe tum in Mahumetiſmo ſiue Turciſmo, tum etiam in Papiſmo videmus,& res ipſa loquitur.Hinc duo colliguntur,quæ ſunt & ſcitu digna & obſeruanda.Ac primùm iam non eſſe firmiſſimum & ἀκίνητον argumentum ad confirmandam doctrinæ veritatem,illud quod à ſucceſſione cõtinua & traditione maiorum ducitur. Quum enim euenerit iſta vniuerſalis apoſtaſia,quomodo tutò colligi poteſt: hæc doctrina vera eſt & apoſtolica, quia publicè recepta eſt, pædicata,probata in omnibus paſſim Eccleſi. Futurum enim dixit Paulus, vt contraria Euangelio doctrina & admitteretur & pro-

baretur

baretur etiam in Eccleſiis & paſſim & publicè. Hoc quidem argumento ſæpe veteres vſi ſunt, quod ante hanc apoſtaſiam fuit validum & tutum: nunc autem non eſt.

Alterum eſt, non rectè quoque colligi & concludi veram eſſe Eccleſiam, verámque doctrinam illîc, vbi perſonarum ſucceſſio & cõtinuatio ordinaria locum habuit. Nam quum hæc apoſtaſia in ipſa Dei Eccleſia fuerit futura ac duratura, & diu quidem, id eſt, per multas perſonarum ſucceſſiones & ætates, quomodo tutò colligitur inter medios apoſtatas idcirco veram eſſe Dei Eccleſiam, quia illic fuit continua perſonarum ſucceſſio, quum illi ipſi fuerint apoſtatæ.

Deniq; ex hoc ipſo colligitur falſum, quod tamen ſcholaſtici mordicus tenent, Eccleſiã errare non poſſe. Imò poteſt, nec vna tantùm aut altera Eccleſia particularis, ſed plures ſimul collectæ, imò vniuerſa ipſa concilia & Eccleſia, quæ & in apoſtaſiam erat prolapſura, & prolapſa iam eſt. Id quod fore prædixerat Spiritus Dei.

Aduerſus quæ omnia mala vnum eſt, & illud quidem præſentiſſimum remediũ, nimirum Dei verbum, ex quo ſolo & vera Eccleſia, & vera doctrina, & veri paſtores æſtimandi & definiendi ſunt, atque à falſis ſecernẽdi.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Atq; cur Apoſtata dicitur Antichriſt᾽,hacte-
nus.Hæc enim breuiter iam perſequor,quod
poſtea maioribus velis remíſque in eodẽ hoc
pelago nauigabimus. Hîc enim nauem tan-
tùm propellimus ex littore, & orã ſoluimus.

CAP. VII.

Antichriſtum cur Paulus appellet hominem.

ADDIT Paulus, Homo ille peccati.
Hîc iam de Antichriſto apertè ac pla
nè agitur. Primùm quidem de nomi-
ne,pòſt de ipſius perſona,ſiue qualitate & do
ctrina. Appellat igitur eum Paulus hominem
peccati & perditionis. In quo illud quoque
quæritur, quod ſuperius diximus diſputari,
quum Antichriſtum appellet hominem Pau
lus, Vtrum de vno tantùm quodam homine
& indiuiduo qui ſemel victurus fuerit,intelli-
gat:an de toto aliquo ſucceſſionis & homi-
num ordine & cœtu, qui in illa apoſtaſia per
aliquot ætates futurus ſit, quem homini cõ-
paret,& hominem appellet:quãquam eſt ho-
minum cœtus & vniuerſitas quædam ex mul-
tis hominibus, atque adeo nationibus & re-
gnis penè omnibus collecta & conſtituta.Pa-
piſtæ ſanè dictum hoc accipiunt de vno tan-
tùm quodam & ſingulari, ſiue indiuiduo
homine,qui aliquando futurus ſit,& extitu-
rus,quem etiam ex tribu Dan oriturum eſſe

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

putant,ſed illi nullo fundamento Scripturæ nituntur.Itaque ſunt prętermittendi. Alii,& docti quidem viri,ſentiunt de vno quodam homine hoc ipſum dici,qui inter omnes apoſtatas à fide alieniſſimus & teterrimus ſit futurus,ac tanquam aliorum apoſtatarum princeps,vti piorum & fidelium omnium caput eſt vnum,Chriſtus.Huius igitur tam inſignis inter alios Antichriſti nomen obſcurè ſignificatũ putãt hoc loco,& imprimis Apoc.13.18. cuius nominis characteres & literę numerũ efficiunt *666*. Hęc ſanè eſt receptior vulgò ſententia,& quę viſa eſt probabilior. Certè verũ eſt omnium infidelium caput vnum eſſe: ſed ille eſt Diabolus,ſerpens,& Draco qui appellatur,non autem vnus quidã homo mortalis, qualẽ tamen Antichriſtum etiã illũ inſignẽ eſſe oportet.Matth.25. Cęterum perperam omnino explicatur ille locus Apocalypſ.13.18. de nomine & appellatione vnius alicuius hominis,cuius vocis literę hunc numerum *666*. in ſe complectãtur. Neque enim illic agitur de literarum aut characterum (quibus vox aliqua componitur) arithmetica ſignificatione:ſed de tempore ipſo & annorum numero, quo ea,quę illic prędicuntur, euentura ſunt. Nuſquã enim Scriptura huiuſmodi magias & ineptas literarũ ſignificationes cõſectatur,

quæ ſunt meræ Cabaliſtarum fraudes, & Magorum damnata deliria, ſed planè & perſpicuè loquitur, quum de futuro aliquo vaticinatur, veluti quum de Cyro & Ioſia etiam pluſquam centum annis agit, antequam illi naſcerentur. Ergo qui futuri homines prædicti ſunt à Dei Spiritu illi propriis & apertis nominibus appellantur non iſtis ambagibus verborum, vti Cyrus, Ioſias, Ieſus Chriſtus, quemadmodum diximus. Atque vt hoc melius intelligatur, adfero verba ipſa capitis ex Apocalypſi,

Verſ.18. *Hîc ſapientia eſt. Qui intelligentia præditus eſt, computet numerum beſtiæ. Numerus enim hominis eſt: & numerus eius, ſexcẽtum ſexaginta ſex.*

Iam igitur quæro de cuius idiomatis literis & characteribus illud vocabulum & nomen accipiendum eſſet, Hebraicine an Græci, an Latini idiomatis: quoniam vt ait Auguſtinus lib.12. de Geneſi ad literã hæ tres linguæ fuerunt ſemper inter mortales præcipuæ. Et certè qui primi illam interpretationem, quam diximus, induxerunt, vti Irenæus lib.5. planè vacillant & laborant in aliquo nomine, vel vno, fingendo quod ex ſuis characteribus & literis numerum 666 reddat: quãquam tamẽ Euſebius, lib. 5. hiſtor. cap. 8. Ireneum eſt ſe-

quutus

quutus. Poſſum ego plura fingere, nam hoc nomen Claudius Ruber eundem numerum habet quem Italica Eccleſia, & Lateinos & Teitan, quæ Irenæus tamen putat fore veriſſima nomina Antichriſti. Veteres igitur ante Irenæum ex Græco idiomate vocem hanc λατεῖνος, & has ἰταλεικὰ ἐκκλησία ſignificari contendunt, quæ hunc numerum 666. efficiunt: nempe λ. 30. α. 1. τ. 300. ε. 5. ι. 10. ν. 50. ο. 70. σ. 200. qui omnes numeri ſimul collecti efficiũt 666. Eadem etiam ſumma in his duobus vocabulis ex Græcorum Arithmeticorum ſupputatione continetur, ι. 10. τ. 300. α. 1. λ. 30. ι. 10. κ. 20. α. 1. ε. 5. κ. 20. κ. 20. λ. 30. η. 8. σ. 200. ι. 10. α. 1. qui etiam ſimul additi reddunt 666. & ſanè res ipſa eos in hanc ſententiã confirmabat, quòd in Italica Eccleſia, cuius caput ſemper Roma fuit, veriſſimum Antichriſto regnum erigi iam tum videbatur, & ex huiuſmodi initiis, quæ tunc apparebant, firmiſſimum illic fore Dei Spiritu impulſi boni illi viri vaticinabãtur. Irenæus autem Τείταν propriũ Antichriſti ipſius nomen fore exiſtimauit. Sed hæc arguta ſunt potius, quàm veram loci à nobis ex Apocalypſi adducti explanationem contineãt, quam vt aſſequamur, recurrendum nobis eſt ad ſacram Scripturam, & ſimiles huic locos, vti ad Daniel. 7. vbi nõ vnus tantùm quidam,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſed totus quidam regni ordo ſub nomine & figura vnius beſtiæ, atq; etiã hominis proponitur: ſic regnũ & reges omnes Perſarum ſub figura vnius vrſi, itẽ Macedonũ ſub figura leopardi denotantur. Ita omnes qui in illa generali apoſtaſia præſidebunt, id eſt principatum occupabunt, nomine ſingulari beſtiæ ſignificantur, ex quo fit vt hoc dictũ Apocalypſeos ad omne ſucceſſionis cuiuſdam genus & tempus, quod erit in illa apoſtaſia, pertineat. Deniq; principatus iſtius apoſtaſiæ proculdubio hac voce deſignatur. Quis ſit autem verus illius loci ſenſus poſtea docebimus, vbi de tempore, quo futurum Antichriſtum prædixit Spiritus Dei, diſputabitur.

His autẽ verbis tam tetris deſcribitur Antichriſtus à Paulo, vt omnes ab eo fugiant, vt & pii ſiue fideles cohorreant, vel ad ſolum illius nomen.

CAP. VIII.

Antichriſtus, cur Filius perditionis appelletur, Apollyon, Beſtia, Fœmina, Meretrix.

CAETERVM obſeruandæ ſunt aliæ quoq; voces quibus in Scriptura Antichriſtus appellatur. Ac primùm perditionis & peccati hominẽ appellat Paulus, id eſt ſceleratiſſimum & perditiſſimum hominem: Hebræorum more, quemadmodũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Chriſti ipſius proditor Iudas, filius perditionis appellatur, Ioan. 17. Ergo per αὐτονομασίαν qui in illa apoſtaſia præſidatum tenebit, dicitur futurus inſigniter impius, reprobus & maledictus.

Nec obſtat quòd nos omnes dicimur filii iræ, etiam fideles, & filii contumaciæ. Eph. 2. 3. & 5. 16. Hoc enim verũ eſt, ſed hîc agit Paulus de vno quodam hominum genere præter cæteros ſcelere in Deum nobilitato, execrãdo, reprobo atq; doctrinæ Chriſti aduerſante. Itaque inſigniter impio & ſcelerato, quod propterea nominat hominẽ peccati & reprobationis. Et certè veriſſimè annotat D. Gualt. Antichriſtum & actiuè & paſſiuè dici Filium perditionis, quia & perdit alios & ipſe perditus eſt: vnde etiam alibi hic ipſe appellatur Apollyon, vt Apoc. 9. 12. quòd omnis & animatum & corporum peſtis & perditionis ſit author. Itaque meritò Filius perditionis appellatur à Paulo, qui à Dei Spiritu nominatur Ἀπολλύων.

Quanquam verò hîc idẽ nominatur paſſim ab aliis Antichriſtus, vti 1. Ioan. 2. & 4. duplici tamen ratione videtur Paulus ita potius eum deſcribere voluiſſe: primùm quia hæc deſcriptio maiorem ἔμφασιν habet, & manifeſtiorem ſceleris ipſius repræſentationem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

& blaſphemiæ quũ agnoſcimus eum eſſe hominem perditiſſimum. Deinde quòd hoc modo certius demonſtratur, de quo potiſſimum Antichriſto hoc dictum, ſit à nobis accipiendum. Eſt enim (vt ait Origenes in Matth. hom. 30.) Antichriſti nomen ipſum generale, cuius ſunt ſpecies multæ. Hîc autem vna tãtùm quædam deſignatur, quæ peſſima, ſceleratiſſima, & omnium maximè eſt execranda. Demonſtratur deniq; is, qui inter omnes Antichriſtos maximè erit Antichriſtus. Dicitur idem Beſtia & Meretrix, Apocal. 17. & 18. Nec verò obſtat quòd idem appellatur illîc quidem Beſtia & Meretrix: hîc autem homo. Nam hîc, genus & naturam eius deſcriptam eſſe, & ſignificatam dico: illîc autẽ Beſtiæ & Meretricis vocibus mores ipſius denotatos & depictos. Ergo comparatur hic ſtatus, & illius princeps capútque apoſtatarũ tribus his maximè rebus,

Beſtiæ, per quam crudelitas & ignorantia.

Fœminæ, per quam auaritia & inſolentia ſiue impotentia animi.

Meretricii, per quam diſſoluti huius generis hominum mores ſignificantur.

Idololatria imprimis, quæ maxima eſt & animarũ ſcortatio, vti Scriptura docet.

Ac, quod ad crudelitatẽ huius ſtatus attinet,

Lactant.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Lactant.lib:7.cap.17.ita ſcribit. Id erit tẽpus, quo iuſtitia proiicietur, & innocentia odio erit,quo mali bonos hoſtiliter prædabuntur, confundentur omnia,& miſcebuntur contra fas,contra iura naturæ. Conuenit autem hoc Lactantii dictum, cum eo quod eſt Apoc.17. 6.Vbi dicitur Antichriſtus eſſe illa Meretrix ebria ſanguine ſanctorum & martyrum: ex quo fit vt aduerſus fideles maximas perſecutiones Antichriſtus fuerit,ſitq; ſemper excitaturus. Chryſoſt.40.Homil.in Matth.Id autẽ quãdo magis, aut à quo magis quàm à Romano Pontifice,totóque eo hominum ordine & genere factum eſt, & fit adhuc? Quod autẽ ad ignorantiã huius hominũ ordinis attinet,de ea in libello qui tribuitur Auguſtino & inſcribitur De Antichriſto, ſic eſt ſcriptũ. Habebit autem Antichriſtus magos, maleficos,diuinos, incantatores, qui docebunt in omni iniquitate & falſitate & nefaria arte, &c. Hoc vbi magis fit,quæſo,quàm in Papiſtis & Papatu?Et certè 2.Pet.2.12.& 15.vbi clericatus papalis, qui eſt columen iſtius ſtatus & apoſtaſiæ deſcribitur,hic ordo dicitur eſſe brutorum animantium genus,ſpernentium quæ ignorant,& qui vbique à via recta aberrant. Et res ipſa docet, ignariſſimos omniũ hominũ eſſe iſtos, adeo vt inter eos Monachi vel

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

præſtãtiſſimi doctores habeãtur,abierit tamẽ etiã apud eos ipſos in prouerbiũ , Monacho indoctior. De auaritia verò illius ſtatus & ordinis hominum,nihil neceſſe eſt quicquam à nobis dici,quum res ipſa per ſe pateat. Nam ibidem Petrus verſ.14,addit hoc genus hominum eſſe exercitatum ad auaritiam: & Apoc. 18.3.dicuntur eſſe mercatores.Bernardus qui maximè ſuo Eugenio & poſtea Innocẽtio ſecundo fauit,tamen in pſ.Qui habitat. de hoc ordine ſic ait: Eccleſiaſticæ dignitatis officia in turpẽ quæſtũ & luxuriã diuitiarum quæruntur,pro iis & eorum reditibus impudenter certatur. Idem in ſerm.de conuerſione Pauli, vbi apertè de regimine Eccleſiæ ſub Papa Romano diſſerens,tandem de eo ſic cõcludit. Ipſe eſt Antichriſtus. Idem in cant. cantic.ſerm.33.vt infinitos alios huius autoris locos omittam.

Denique de ambitione ſi quærimus , vbínam gentium maior?Certè Petrus 2.Pet. 2.totum hunc ordinem clericorum notat damnátque ſummæ inſolentiæ , qui etiam ſpernant magiſtratus. Et quando qui Romæ ſedet ſe ſupra regna & reges conſtitutum eſſe apertè pronuntiat,quod fecit Leo XII.in bulla & præfatione Concordat, & Bonifacius 8. in Iubilæo geſtans clauem & gladium.quid

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

apertius dici poteſt, quàm rectè & verè impotẽtis animi mulieri Antichriſti regnum cõparari? Quàm ſæpe contentiones & digladiationes extiterunt pro ea ſede ambienda, omnes ſciunt & res ipſa teſtatur: & iam tum tempore ſuo viderat ipſe Auguſtinus, vti lib. 6. contra Iulian. cap. 4. teſtatur. Denique homines etiam Ethnici ſcripſerunt, vti Ammianus Marcellinus de Damaſo Papa. Bernardus certè cant. cantic. ſerm. 33. de illo ſtatu agens & iis qui in eo ſedent: Et ſurrexerunt homines varii, ait, cupidi gloriæ, & voluerũt ſibi facere nomen. Deniq; lib. 4. de conſideratio. ad Eugenium Papam, poſtquam pontificum Roman. faſtum & comitatum plus quàm regium deſcripſit & execratus eſt: tandem his verbis concludit, In his ſucceſſiſti, ait, non Petro, ſed Conſtantino: Petrus hic eſt, qui neſcitur proceſſiſſe aliquando vel gemmis ornatus, vel ſericis, non tectus auro, non vectus equo albo, nec ſtipatus milite, nec circunſtrepentibus ſeptus miniſtris. Sed mollius loquitur Bernardus, quum Pontificem Romanum ait ſucceſſiſſe Conſtantino: debuit dicere Diocletiano ſæuiſſimo tyranno, vel Caligulæ, quorũ vterque ex ſumptuoſo veſtimentorum cultu ſe pro Deo voluit agnoſci & coli. Hilar. cõtra Auxent. de Antichriſti ſtatu loquens, Ambi-

tioſè ſecularis poteſtatis auxilia petunt, & nomini ſuo conciliant, & ad tuendam Eccleſiã ambitione ſeculari laboratur. Denique ait idem, diligi ſe gloriãtur à mundo. Hæc omnia ille de Antichriſto. Quid autem in Papatu magis frequens & vſitatum quàm hoc? aut quid toto illo hominum & clericorum ordine turgidius & magis inflatum? quando ſuos Cardinales regibus ipſis præire debere ſanciuerit Romanus Pontifex, id quod ex Clementinis apparet. De idololatria, quãta futura eſſet ſub Antichriſti ſtatu, docent omnes. Auguſtinus in tractatu De Antichriſto, Dæmonum, ait, cultũ reuocabit, impios magnificabit, legem Euangelicam diſſipabit. Atq; hæc omnia in media Eccleſia, ex quo fit vt paſſim in Apoc. 17. & 18. reges terræ cum ea Meretrice ſcortati eſſe dicantur: id quod ad idololatriam pertinet. Sed quæ & vbi maior & apertior idololatria quàm in Papatu?

Luxus denique & diſſoluti mores erunt ſub Antichriſti regno & ſtatu, ídq; in media Eccleſia. Vnde in Apoc. 18.9. reges terræ & incolæ non tantùm ſcortati cum ea dicuntur: ſed etiam luxu perditi ϛρηνιάσαντες. i. ſummis deliciis profluentes & immerſi, quomodo loquitur Paulus 1. Tim. 5.11. Hoc viuendi genus prorſus in epiſcopis ipſis & paſtoribus Papi-

ſticis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſticis & prælatis, cæteríſque poſtea apparet, & laudatur: quod non nunc primùm cœpit, ſed iam olim, quum qui ante 400. annos vixit Bernar. de eo grauiſſimè ſæpiſſiméq; cõqueratur, veluti in lib. quinque de conſiderat. & in Cant. cantic. ſerm. 33. quẽ locum quia ad viuũ papiſticorũ prelatorũ mores expreſſit, operæpretium eſt tranſcribere, Honorati incedunt, ait, de bonis Domini, cui Domino honorem non deferunt. Inde is, quem quotidie vides meretricius nitor, hiſtrionicus habitus, regius apparatus. Inde aurum in frænis, ſellis & calcaribus, & plus calcaria quàm altaria fulgent. Inde ſplendidæ menſæ, & cibi & ſcyphi: inde comeſſationes, & ebrietates. Inde cythara, & lyra, & tibia: inde redundãtia torcularia, & promptuaria plena eructãtia ex hoc in illud: inde dolia pigmentaria: inde referta marſupia. Proh! Huiuſmodi volũt eſſe & ſunt Eccleſiarum præpoſiti, Decani, Archidecani, Epiſcopi, Archiepiſcopi. Nec enim hæc cedunt negotio illi, quod perambulat in tenebris. Et poſtea addit, Ipſe enim eſt Antichriſtus. Videat & legat locum totũ, qui volet, & eiuſdem patris ad Eugenium epiſtolas, ac Nicolai de Clemengis libellum, & querimoniam aduerſus totum Papatus ordinem, itémque Petrum de vineis in epiſtolis.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Denique legantur quæ variis in locis ſcripſit Platina Paparum aſſecla,ſed præſertim de Samoſateno in vita Dionyſii primi , vbi nihil pontificali & Romano luxu diſſolutius vnquam fuiſſe docet. Confirmat hoc ipſum D. Hieronymus , qui in prologo lib. de Spiritu ſancto,Romam apertè Babylonem,& purpuratam illam meretricem, quæ in Apocalypſi deſignatur,appellat.

Ergo quum non de vno aliquo & ſingulari homine Pauli dictum ſit intelligēdum , ſed de toto quodam hominum apoſtatarum corpore & ordine,qui per plures ætates durabit, & ſe Eccleſię nomine venditabit,apertè iam intelligi poteſt , qui homines & quis ſtatus à Paulo ſit hoc loco prædictus.Nec dubitari poteſt,quin ii ſint Papiſtæ.

CAP. IX.

Quæ beſtia ex tribus,quarum in Apocalypſi facta mentio eſt, Antichriſtum nobis deſignet.

QVOD ipſum vt melius & certius adhuc credatur , quærendū eſt,ſub cuius beſtiæ, ex iis quæ in Apocalyſi cōmemorantur , figura Antichriſtus expreſſus ſit,& ecqua eum nobis ſignificet de tribus iis,quarum illic mentio facta eſt.Et certè beſtiæ nomine aliquem rerum ſtatum ſignificari ſatis ex Daniele cap.7.& 8.colligi poteſt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Tres autem beſtiæ in Apocalypſi omnino commemorantur præter Draconem illum, qui eſt Diabolus (vt Angelus ipſe explicat) & trium illarum beſtiarũ author, parens, & genitor. Ac primùm quidẽ beſtia eſt illa quæ ex abyſſo aſcendit, cuius nulla eſt deſcriptio nec forma expreſſa. Hæc commemoratur Apocalypſ. cap. 11: verſu 7. & cap. 17. verſu 9. Secunda beſtia illa eſt quæ è mari aſcendit, quæ eſt ſimilis variis beſtiis, nempe pardo, vrſo, & leoni, & quæ eadem habet ſeptem capita, & decem cornua, quemadmodum & Draco parens ipſius. Hæc recenſetur cap. 13. verſu 1. & cap. 12. verſu 3. Tertia denique beſtia illa eſt quæ ſecundæ ſimillima eſt: habet autem cornua duo ſimilia cornib⁹ agni & è terra oritur. Hæc deſcribitur Apoc. 13. 11. cui etiam alibi comes adiungitur pſeudopropheta per quem illa poteſt plurimùm, floret, cuius parens dicitur eſſe draco, vti apparet ex Apoc. 16. 13. & 19. 26. Quod igitur ad primam illam beſtiam quæ eſt cap. 11. eadem eſt quæ & tertia, vti ex effectis intelligitur. Nam idem ſtatus atque ordo hominũ vtraque beſtia ſignificatur ab eodem parente Dracone ortus, & eodem pſeudoproheta ſuffultus & ſuſtentatus, ſed in cap. 11. generaliter & vniuerſim primùm proponitur, cuius poſtea particularis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

deſcriptio , origo,finis , ſtudium & conatus cap.13.& 17.deſcribitur , quò certius eos agnoſcamus.Idem autē eſt è terra & ex abyſſo aſcendere,quia abyſſus ſub terra ſtatuitur in Scriptura, ſed diuerſa ratione tamen dicitur aſcendere ex abyſſo,& diuerſa è terra. Aſcendit igitur hæc eadem beſtia è terra, quia ex vili hominum genere & fæce vulgi eliguntur qui eum ſtatum gubernant,ſúntq; in eo principes. Aſcendet etiam ex abyſſo,quod nihil niſi Diabolicum confuſum , tetrum, & Deo aduerſarium, iidem illi efflēt & cogitant. Ergo ſtatus & conditionis perſonarum à quibus regimen illud adminiſtratur ratione , dicitur hæc beſtia & hoc regnum eſſe è terra,id eſt, ex vili hominum genere.Tales ſunt vt plurimùm Cardinales Romani, & cæteri qui ſunt prælati in Papatu: Ratione autem præceptorum, inſtitutorum & doctrinæ: dicitur hæc eadem beſtia,& hic hominum ordo aſcendere ex abyſſo,id eſt inferno, quia nihil niſi Sathanicū docet, ſequitur,& præcipit. i.profūda Sathanæ,vt loquitur Spiritus ſanctus Apocalypſ.2.24. Talis ſanè eſt doctrina Papiſtica. Ergo eadē eſt beſtia , quæ prima & tertia deſcribitur, ſed quæ primùm tantùm propoſita fuerat confuſè, poſtea eadē diſtinctè deſcripta & deſignata nobis eſt.

Sic

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Sic apud Danielem (cum quo Apocalypſis maximè conferenda eſt & ordinis ratione, & ſtyli genere) poſtquam breuiter & ſummatim quatuor Monarchias vidit, propoſuítque Propheta cap. 7. ea quæ ad Eccleſiæ conſolationem pertinēt, fuerúntq; in duabus poſterioribus Monarchiis, idem poſtea explicat diſtinctè & ſigillatim cap. 10. & 11. Atque vti illic, ita hîc duobus capitibus interpoſitis, quæ in vniuerſum prius oſtenſa ſunt, deinceps particulariter & minutius deſcribuntur. Quare quum primæ & tertiæ beſtiæ eadem ſit ſignificatio, de ſecūda tantùm reſtat quæſtio, vtrū per eam potius, quàm per tertiam ſignificetur Antichriſtus, cuius hîc meminit Paulus. Certè, vt quod ſentio breuiter dicam, per ſecundam hanc beſtiam quæ eſt Apocalypſ. 13. 1. perſpicuè ſignificatur Romanum imperiū, quale fuit idololatricū exiſtens & Romæ, nōdum autem Conſtantinopolim tranſlatum. Romanum enim illud imperium, regúmque in eo ſucceſſio ſeptem capitibus & decē cornibus oſtenſa eſt. Sed illa ſeptem poſtea ad duo tantùm reuocata ſunt: fuerunt enim imperii Romani cornua duo, id eſt, ſedes præcipuæ duæ: prima quidem & antiquiſſima Romæ quæ in Italia ſita eſt. Secunda verò & poſterior Byzantii quæ Conſtantinopolis

dicta eſt, in Thracia, quò ſedem imperii Conſtantinus Magnus poſtea traduxit. Inde duę Romę nominantur paſſim, tum in conciliis, tum in Imperatorum conſtitutionibus: vna vetus, quæ eſt Roma ipſa à Romulo condita; altera noua, quæ eſt Conſtantinopolis, quæque veteris Romæ priuilegiis & prærogatiua gaudet. Cæterum inter vtrunque hoc eiuſdẽ imperii Romani cornu differentia iſta fuit, quæ diligenter à nobis eſt obſeruanda, quòd quandiu in Italia fuit Romani imperii cornu & ſedes, fuerunt imperatores Romani idololatræ, & eorũ edicta in Deũ blaſphema. Poſtquam autem cœperunt iidem imperatores eſſe Chriſtiani, quod primùm Cõſtantino Magno accidit (nam quòd de Philippo, quẽ Decius interfecit, ſcribunt, eum Chriſti doctrinã amplexum eſſe, is clàm non publica profeſſione ſe Chriſtianum eſſe voluit) tunc primùm tranſlatum eſt hoc ipſum Romanum imperiũ ex Italia & Roma veteri in Thraciam & Cõſtantinopolim. Hoc autem ita futurum eſſe iampridem prædixerat in Apocalypſi Dei Spiritus, vt poſtea docebitur. Etſi verò ad eam prophetiam non reſpexit Conſtantinus, quũ Roma Byzantiũ migrauit, illícq; ſedem imperii primùm collocauit, ſed tantùm ad rerũ & regnorũ oriẽtalium commodiorem admini-

ſtrationem,

ſtrationem, quæ à Parthis & Perſis miſerè vexabantur, & quòd Conſtantinopolis ita ſita videbatur (alibi enim manere prius cogitarat Conſtãtinus) vt totius ditionis Romanæ quãquam latiſſimæ eſſet tanquam vmbilicus quidam: tamen hæc ita fieri omnino oportuit, vt fieret hoc imperium biceps, atque duo cornua haberet, quæ prænuntiarat Deus. Itaque Dei ipſius prouidentia hoc totum Conſtantini conſiliũ gubernauit, & quod fore prædixerat, impleuit. Hæc autẽ diſtinctio duplicis ſedis, & cornu Romanæ monarchiæ probatur verbis Apocal. 13. 11. Zach. 4. 8. éſtque veriſſima interpretatio eius, quod dicitur beſtia habere duo cornua. Hoc enim caput, quod in prima beſtia apparuit vulneratum & lethaliter cæſum, erat quidem vnum ex ſeptem quę cernebantur in prima beſtia: ſed in ſecunda beſtia fuit hoc idem caput & cornu vnum ex illis duobus, quę ſola iam habuiſſe dicitur ſecunda beſtia ex illis ſuis ſeptem prioribus. Nã illa ſeptem ſuperiora fuerunt ad duo tantùm redacta. Eſt denique hoc ipſum tanquam fundamentum retinendum ad infinitos penè Apocalypſeos locos explicandos, quibus maximam lucem hęc imperii Romani in duo imperia diſtinctio probabit. Explico igitur locũ Apoc. 13 v. 1. 2. & 3. qui quidem ita habet.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

1 *Tum vidi beſtiam è mari aſcendentem,*
quæ habebat capita ſeptem & cornua decem: &
ſuper cornua eius erant decem diademata, & ſu-
per capita eius nomen blaſphemiæ.
2 *Erátque hæc beſtia quā vidi, ſimilis par-*
do, & pedes eius, vt pedes vrſi, & os eius, vt os
leonis. dedit autem ei Draco virtutem ſuam, &
thronum ſuum, & poteſtatem magnam.
3 *Et vidi vnum ex capitibus eius quaſi le-*
thaliter cæſum: ſed ipſius plaga lethalis curata
eſt: & admirans vniuerſa terra ſequuta eſt be-
ſtiam.

Decem reges, de quibus fit hoc loco mentio, numerandi ſunt ab eo & tempore & imperatore, ſub quo hæc prophetia ſcripta eſt, qui fuit Domitianus filius Veſpaſiani. In quo tamen ipſo non omnes ii, qui in imperium ſucceſſerunt, pro imperatoribus & regibus ſunt habendi. Nam eorum alii omninò non ſunt approbati, ſed à Senatu populóque Romano repudiati: alii ne ipſam quidem imperii ſuauitatem & maieſtatem guſtarūt, ſed breuiſſimo tēpore regnarūt. Ergo ſunt ii demum in numerum decem regum recenſendi, qui & conſenſu ordinū regnarunt, & aliquot annos tenuerunt imperium. Denique, qui ex iis ipſis cum aliis ſimul imperarunt, pro vno tantùm Rege ſunt à nobis recipiendi, & ad eum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

eum referendi, à quo aſciti ſunt, & in imperium cooptati. Quare hi mihi decem illi reges videntur fuiſſe & intelligi debere.

I. Traianus imperator qui regnat totius populi Romani conſenſu annnos 20.

II. Ælius Adrianus omnibus gratus, regnat annos 12.

III. Antoninus Bolonius dictus Pius, imperat annos 23.

IIII. M. Antoninus philoſophus, cum L. Vero fratre imperat annos 18.

V. Cõmodus philoſophi filius, qui ſolus imperat per annos 13.

VI. Septimus Seuerus Afer. (Nam Ælius Pertinax & Didius Iulianus, vix ac ne vix quidem ſalutarunt imperium, neque etiam accepti pro imperatoribus, vel à ſenatu, vel à militibus vnquam fuêre. Imperat autem Seuerus annos 18.

VII. Alexander Mammæus. Nam Antoninus Caracalla à patre Seuero in imperiũ allectus fuerat, vt eius tantùm continuatio quædam fuiſſe videatur. Heliogabalus autem biennio imperauit, ignotus penè Senatui & aliis prouinciis: deinde illius imperium debet referri ad huius Alexandri annos qui Heliogabali ætate imperare cœpit. Macrinus qui ſequitur, à nullo ordine hominum acce-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ptatus,nec Romam ipſam vidit in imperio: vnde quum breuiſſimo etiã tempore regnarit, non eſt inter imperatores reponendus. Imperat autem Alexander annos 13.

VIII. Galienus,ſub quo imperium Valeriani comprehendimus, qui ne dignus quidem eſt qui inter Imperatores recenſeatur, quum duram ſeruitutem Sapori Regi Perſarum ſeruierit.Quod autem ad Iulium Maximinũ, & Gordianos attinet, nũquam eorum imperium quietum fuit,vti neque Philippi: qui non fuit celebris,& prouinciis metuẽdus. Decius autem & Virius Gallus qui ſequuti ſunt,vix imperium ſalutarunt. Regnat autem Galienus annos 15.

IX. Aurelianus omnibus gratus, & acceptus, inſignis & ſtrenuus imperator, etſi pauco tempore regnat. Imperat enim annos 5.

X. Diocletianus.Nam Tacitus & Florianus ne viderunt quidem imperium, vti nec Carus Probus,ſed plures eo ipſo tempore inuaſerunt & inuolarunt in imperium, vt Rex dici de horum decem numero ex iſtis nemo poſſit.Regnat autẽ Diocletianus annos 25.

Atque hi omnes diadema geſtarunt : reliqui verò illud attigerunt tantùm vel aſpexerunt:non autem liberum geſtandúmque habuerunt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

buerunt. Quemadmodum verò per decem regum ſucceſſionem floret hæc beſtia, ſic Apocal.17.16.dicitur per decem reges hæc eadem poſtea perſequenda & deuoranda. Atq; hæc quidem de regibus decem qui illic commemorantur. Septem verò capita,quæ huic eidem beſtiæ,id eſt, Romano imperio idololatrico tribuũtur, ſunt ſeptẽ prouinciæ, quibus præcipuè robur Romani imperii tunc inniti & conſtare videbatur, è quibus prima præcipuáque fuit Italia ipſa:2. vniuerſa Gallia vſque ad Rhenum & Pyrenæos montes.3. Hiſpania tota. 4. Germania cum Illyrico.5. Macedonia cui & Græcia & Thracia coniũcta eſt.6. Ægyptus cum tota Africa, quanquã in ea diſtinctas fuiſſe prouincias & præſidatus gentium non ignoro, vt apparet in notitia Romani imperii, ſed non quid pro ſua commoditate & ſecuritate decreuiſſent Romani ſpectandum eſt, ſed vnde plurimùm vires & exercitus conſcribere ſolerent. 7. Syria & Aſia minor. Cæterùm ea Syriæ pars & regio,quæ ad Euphratem ſpectauit & Romanis paruit,illa exhauriendi potius ærarii & imperii Romani,quàm tuendi atque ſuſtentandi cauſa fuit,quum ibi perpetua bella aduerſus Arabas vel Perſas gerenda eſſent.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Ergo ex his ſeptem prioris Beſtiæ capitibus præcipuum fuit Italicum, quod primum Romano imperio ereptum eſt, & à Gothis ita vulneratum vt deletum meritò prorſus videretur, niſi per Antichriſtum poſtea animatum atque reſtitutum, ſed alia ratione, fuiſſet, nimirum prætextu pietatis & religionis Chriſtianæ. Hæc ergo Beſtia fuit Monarchia & imperium illud Romanum, quod vti hîc, ita apud Daniel. 7. 3. dicitur ex mari aſcēdere. Deinde quum apud Danielem eius beſtiæ nomine appelletur, cuius forma illîc nulla deſcripta eſt. Tres enim ſuperiores beſtias, quas Daniel antea viderat, immanitate & feritate quadam hæc quarta erat ſuperatura: ſic hîc quoque tam tetra & ſtupenda depingitur, vt nihil ſit ea Beſtia & eius deſcriptione horribilius, immanius, magíſue tetrum & truculentum,

Habet enim, { Pedes vrſi,
Os leonis,
Pardo cætera membra ſimilis eſt.

Ergo huius beſtiæ & imperii caput vnum lethaliter dicitur fuiſſe vulneratum illud, nempe quod in Italia fuit. Nam per aliquod tempus eſt à Gothis omnis dignitas Romani imperii in Italia euerſa, ſed ibidem tamen poſtea reuixit ope alterius Beſtiæ, id eſt, Papę &

Romani Antichriſti, vt in hoc tractatu fuſius poſtea demonſtrabimus.

Quamobrem vt tandem concludamus, per tertiam Beſtiam Antichriſtus ſignificatur, qui tetræ illius Beſtiæ in capite lethaliter iam vulneratæ imaginem animauit, id eſt, Romani imperii idololatrici, & quale Romæ fuerat, formam nobis refinxit & repoſuit. Hoc enim Romani imperii caput & cornu, quod erat idololatricum, per Euangelium Imperatoribus ipſis ad Chriſti doctrinam vocatis, & tranſlata Conſtantinopolim imperii ſede prorſus ſublatum & lethaliter vulneratum videre poterat. Denique hoc ipſum, ſiquod in Italia reſtabat, funditus poſtea deleuerat Odoacer Herulus, Apoc. 17. illúdque poſtea tenuerunt Gothi per decem reges continuos, ſibíque ſuccedentes, etiam ipſa regia & metropoli vrbe Roma euerſa. Et certè omnia optimè inter ſe conueniunt, quæ de Beſtia hac tertia & de Antichriſto atq; etiã quæ de Beſtia illa quæ Romanum imperium idololatricum repræſentat dici & conferri poſſunt: quod quia magnam toti huic argumento lucem affert, ſic breuiter oſtendo ex comparation vtriuſque Beſtiæ: igitur illa tertia dicitur habere { Cornua agni, Loqui tamen vt Draco ſolet.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Ita Antichriſtus id eſt, totus ille, ordo hominũ,& imprimis princeps ordinis Papiſtici & Romani ſtatus,	Præ ſe fert manſuetos mores & doctrinam Chriſti. Reuera tamen loquitur vt Sathan blaſphema in Deum & impia.

Secundò quod ad Antichriſti & tertiæ beſtię conatum, ſtudium & operam rectè conueniunt.

Nam tertia beſtia.	Animat imaginẽ beſtiæ vulneratæ lethaliter, & aliâs perituræ,& eam ad vitam reuocat. Iubet ſatagitq;,vt omnes eiuſdem primæ beſtiæ characterem aut nomẽ aut numerum beſtiæ,

id eſt,ordinem aliquem ferant & gerant publicè & palám.

Sic Antichriſtus & Papa Romanus	Romani imperii,quatenus idololatricum fuit, & Roma eius ſedes,imaginẽ reſuſcitauit mũdo. Obnixè curat & agit, vt omnes eius idololatriæ, quæ per Euangelium euerſa videbatur, chara-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

cterem, vel in ea dignitatem vel munus & numerum aliquẽ vel notã publicè profiteantur.

Sed Beſtia hoc facit vi & potentia Draconis & ope ſiue miniſterio pſeudoprophetæ cuiuſdam inſignis. Id quod etiam conuenit ſtatui Papiſtico: Pſeudopropheta enim eſt Papa: Draco verò Diabolus ipſe.

Romanus & Papiſticus ſtatus floret, & operatur vi & potentia Satanæ, quæ data eſt & à Deo illi conceſſa, vti res ipſa docuit; agit etiã ope ſiue miniſterio pſeudoprophetæ illius inſignis, nempe Papæ, & eorum qui ab eo inaugurantur & mittuntur ad eiuſdẽ doctrinæ & apoſtaſiæ propagationem & defenſionem, quales ſunt epiſcopi, monachi, reges, & reliqua Papæ mancipia.

Ergo hi omnes idem agunt, pro ſe certatim quiſque, quod Beſtia: animant imaginem beſtiæ illius quæ lethaliter fuerat vulnerata, & illi authoritatem, quam antea habuit, omnes tribuunt & conciliant, quando obnixè efficiunt & ſeuerè curant, curarúntque ſemper, quantũ in ipſis fuit, vt omnes & ſinguli characterem & inſigne aliquod profeſſionis vel honoris prioris Beſtiæ idololatriæ geſtaret, Ac ne Romæ quidem ipſi imperatores idololatræ tam anxiè támque ſæuè vnquam ex-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

petiuêre & extorſêre quàm iſti, vt idolis ſeruiretur. Ipſa verò Apocalypſeos phraſis ad ſimilitudinem eorum quæ ſcripta ſunt, Daniel 3. expreſſa à Spiritu ſancto videtur, ne fortaſſe noua cenſeatur.

CAP. X.

Quomodo Antichriſtus, prioris Beſtiæ lethaliter vulneratæ. i. Romani imperii Italici & idololatrici iam deleti ſtatum refingat & illius imaginem animet & nobis reponat.

SED vox imago planè rem ipſam mentémque Spiritus ſancti explicat, quæ & attendēda idcirco diligenter, & à nobis exponenda eſt. Facítne verò Papa, dicet quis, vt Romani Imperatores, & maximè idololatræ hodie colātur & obſeruentur? Reſpōdeo, imaginis, quæ ab eo animatur, nomine nō ſignificari perſonas ipſas Imperatorum, qui Romæ ſederunt: ſed potius ea voce denotari & deſignari ſtatum ipſum & formam Romani imperii, Italici & idololatrici, quā mortuam Papa prorſus nobis inſtaurauit, & animauit: eam enim nobis etiam hodie ad viuū repræſentat & refingit. Id quod ex hac comparatione & partium enumeratione iam omnes facilè intelligēt Romani, vti cuiuſlibet alterius imperii ſtatus in his duabus rebus maximè cōſtitit, quarū alię ad Religionē cultúmque diuinū pertinebant, aliæ ad Humanā politiam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

politiam, ipſiúſque Reip. adminiſtrationem. Cultus Dei in Romano imperio Italico & idololatrico (id eſt, quandiu Roma ipſa fuit fixa & certa ipſius ſedes) qualis quæſo fuit? Idololatricus planè, & pluſquam cæterarum gentium furioſus infinitæque ſuperſtitionis plenus, quicquid Dionyſius Halicarnaſſeus homo Ethnicus, lib. 2. ἀρρχαιολογίας cōtrà & ſcribat & ſentiat. Sic in Papatu teterrima idololatria & furioſiſſima fuit, vt poſtea apparebit. Proceſſiones, luſtrationes, aquæ benedictæ, februa hîc & illîc eadem, item in honorē hominum mortuorum candelæ. Regimen verò ipſum & politia imperii Romani idololatrici, in duabꝰ rebus cōſiſtebat nēpe Eſſentialibꝰ, vt vocāt, & Accidētariis. Eſſētialia voco ea, ſine quibꝰ nulla Reſp. cōſtitui vel eſſe poteſt, qualia ſunt hæc tria, Forma politiæ, velut regnū vel ariſtocratia: Magiſtratus qui eam formā tuetur: Leges quæ quietem publicam cōſeruant. Accidentaria verò ea in quibus non eſt poſita ſalus & incolumitas publici ſtatus, qualia ſunt Linguæ idioma, Cultus corporis, Vrbs ipſa, vbi eſt ſedes imperii.

Forma igitur politiæ Romanæ fuit quo tēpore Apocalypſim ſcripſit Iohannes ſpecie quidē Ariſtocratica propter Senatus authoritatem: reuera autem teterrima tyrannis &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſæuiſſima Monarchia propter vnius principis & imperatoris ſummũ in omnes ius & imperium. Sic Antichriſto & Papiſtico regno, ſpecies quidem adminiſtrationis eſt Ariſtocratia & bonorum conſenſus titulo tenus, reipſa autem eſt tyrannis. Nam vnus in ea præeſt, íſque ſæuiſſimè & tyrannicè, nempe Pontifex Romanus, qui in omnia ius habet, cuíque ad nutum parent cæteri tanquam mãcipia: ex quo fit vel in iis rebus quæ ad Religionem pertinent, & iis quæ ad reip. formam Antichriſtus beſtiæ lethaliter vulneratæ, id eſt, Romani imperii idololatrici & Italici iã deleti imaginem reponat nobis & animet. Iã veniamus ad Magiſtratus Romani imperii, Italici & idololatrici.

Magiſtratus Romæ fuit duplex, Summus, Inferior. Summus Magiſtratus Romæ fuit Imperator. Is contra omnium gentium receptum morem ſacerdotium vnà cum regno coniunxit & adminiſtrauit. Alibi enim ferè hæc duo diſcernuntur & à diuerſis geruntur, vti certè ſunt diuerſa planè inter ſe munera Regnum & Sacerdotiũ. Sed his duabus, quãquam ſummis, inter mortales dignitatibus non cõtentus Romæ Imperator & Magiſtratus etiam hanc tertiam ſibi aſſumpſit & addidit, vt idem eſſet Tribunus plebis, & qui-

dem perpetuus, adeò vt vnus & idē hic ſummus Romanus Magiſtratus, quandiu fuit Italicum & idololatricum hoc imperium, hęc tria ſimul haberet, nempe ſummum Regnū & imperium in omnes, Sacerdotium & in religionē poteſtatē, Tribunatum plebis, id eſt, poteſtatem intercedendi prohibendíue decreta à cæteris magiſtratibus facta. Deniq; vt ipſe eſſet tanquam numen quoddam ſacroſanctum, inuiolabilis, ſacer, ἀνυπεύθυνος & ἄσυλος. Papa Romanus, & qui in eo ſtatu & ordine ſūmus eſt, eadē hæc vſurpauit quoq;, ſummum ſcilicet Imperium in omnes, omníque Iuriſdictione cenſetur maior: Sacerdotium & arbitrium de religione: Tribunatum, vt ſit ſacroſanctus omníque iuriſdictione exemptus.

Cæterùm inferiores Magiſtratus Romæ erant tum Senatus Romanus, Prouinciæ præſides, & alii quidam qui ius ipſum imperii nō habebant, ſed tantùm delegatam ab vno Imperatore iuriſdictionem. Sic in Papiſtico ſtatu ſunt Cardinales, velut Senatus ipſe Eccleſiæ. Ii ſoli dicuntur facere conſiſtoriū Romanū. Archiepiſcopi & Epiſcopi, velut Præſides prouinciarum ſingularum: tum alii quoque ab ipſo Papa delegati, quorum nemo habet ius ipſum poteſtatis penes ſe: ſed tantùm ac-

ceptum & delegatum ab eo imperium, in quo vno fontem ipſum & ius omnis dignitatis & poteſtatis Eccleſiaſticæ eſſe, ſcaturire, & reſidere volunt. Ab eo verò cæteros accipere tãquam riuulos quoſdam emiſſos ex ipſius plenitudine, quæ in eo ſolo prorſus ſit concluſa. Deniq; quis dubitat quin ad notitiæ Romani imperii imitationem deſcriptæ ſint Epiſcoporum & Metropolitanorum differentiæ & ſedes ipſæ & iura vt illíc eſſent Metropolitani, vbi olim fuerunt totius prouinciæ præſides, quum Anacletus Papa Romanus id teſtetur in epiſtola 2. & vniuerſi canones qui ſunt 9. quæſt. 3. in Decretis pontificiis? ergo & in eo ipſo Antichriſtus Romanúſque ordo nobis imperii Italici & idololatrici totam imaginem inſtaurauit. Veniamus autem ad leges, in quibus tertium caput politici regiminis verſatur. Leges igitur Romanæ, quæ qualéſue fuerint ſub imperatoribus ad placandas priuatorum hominum controuerſias conſtitutæ: apparet tum ex Pandectis à Triboniano compilatis: tum etiam ex Codice Iuſtinianeo, Theodeſiano & libris Βασιλικῶν.

Leges etiam Papiſticæ quæ ad hominum lites tollendas latæ ſunt, primùm Decretales epiſtolæ ad ſimilitudinem reſcriptorum Imperialium appellantur, quæ planè nihil aliud

ſunt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſuntquàm imitatio, repetitio, vel frigida quædam recoctio ipſiſſimarum legum Romanarũ quæ ſub Imperatoribus idololatricis locum habuerunt. Id quod facilè cuiuis legẽti apparebit, ipſique Canoniſtæ fatentur: ne ſit longior hæc diſputatio, ſi iſta fuſius perſequamur. Et hæc de Eſſentia politiæ Romanæ, quæ tota pulcherrimè cum Antichriſtiani & Papiſtici regni adminiſtratione conſentit. Iam verò ſpectemus Accidẽtaria eiuſdem politiæ. Nam ea etiã nobis repoſuit & omnino reſtituit ſtatus Papiſticus: ſunt autem illa accidentia maximè tria, quemadmodum diximus. primùm lingua Latina: Hoc autem idioma Imperatores Romani vbique in iudiciis obtinere & dominari voluerunt, & ſanciuerunt, adeo vt ſentẽtiæ etiam in prouinciis eius linguæ imperitis & ignaris per vniuerſum Romani imperii orbem Latinè pronuntiarẽtur: vt eſt in L. Prętor. D. De re Iudicat.

In ſtatu Papiſtico & in Antichriſtiano regno eadem hęc lingua dominatur & imperat, quanquam tamen & Gręca & Hebraica eã dignitate & antiquitatis laude ſuperant. Secundum accidens eſt Corporis cultus. Cultus autem hominum & veſtitus Romæ olim quidem fuit duplex: nempe popularis & vulgo promiſcuus. Itẽ certarũ, perſonarum vti Im-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

peratorum ipſorum, Magiſtratuum cæterorum.

Popularis habitus & promiſcuus omni hominum generi, fuit toga virilis, & pileus, non galerus. Vnde illud Virg. lib. 1. Æneid. Romanos rerum dominos gentémque togatam. Apud Grȩcos autem fuit veſtitus pallium, & crepidæ calceamentum. Sic in Papatu & toga eſt veſtimentum: & capitis tegumentum eſt pileus, etiam ſacerdotum ipſorum tanquam proprium quoddã decus. At in Lege Dei Leuitȩ galeros geſtare iubebantur. Exod. 28. 40. Quid igitur in Papatu toga frequentius, aut magis eorum iudicio decorum atque etiam ſpecioſum? Deniq; toga honeſtarum tantùm perſonarum habitus exiſtimatur. Alia autem veſtis, vti pallium, indecora, vilis & minus inter ipſos honeſta eſt, quemadmodum olim inter Phariſȩos, vt docet Chriſtus. Matth. 12. v. 38.

Magiſtratus Romani qui mittebantur in prouinciam paludati proficiſcebantur. Erat autem paludamentum habitus militaris ac pallium quoddam viatorum, breue & pretioſum, quo velut inſigni diſcernebantur magiſtratus ipſi à cȩteris, qui in eorum comitatu vel etiam in exercitu erant.

Eodem modo Metropolitanis & Archiepiſcopis

piſcopis in Papatu deſtinatum eſt pallium ex legibus Papiſtici ſtatus, vnde titul. de vſu pallii in Decretalibus, quia ſunt ſimiles præſidibus prouinciarum, qui vt illi ſub ſe plures cõuentus habebant, ita Archiepiſcopi ſub ſe habent plures epiſcopos, quos ſuos appellant ſuffraganeos.

Cęteri denique Magiſtratus Romani imperii idololatrici habebant latum clauum tanquam inſigne dignitatis, veluti ſenatores. At Dalmaticam veſtem ſolus Imperator geſtabat. Sic in Papiſtico ſtatu prælati, vel qui officium aliquod in templis faciunt & ſunt velut inſigniores & digniores, habent chappam, qui ſanè veſtitus eſt antiquorum laticlauo ſimillimus. At Dalmaticam quam ipſi vocant, ferre quibuſlibet clericis nõ licet, ac ne Diaconis quidẽ, ſed nec epiſcopis ipſis ſine Romani Pontificis, & ſummi eorum Imperatoris ſpeciali conceſſione, vti purpuram & Imperatorium veſtitum & Dalmaticam nemo ſine venia & conceſſione ſibi ab Imperatore facta geſtare potuit: quod verũ eſſe docet Can. Communis. Diſt. 23.

Reſtat vrbs & ſedes ſiue locus ipſe imperii & metropolis. Fuit quidem ea olim in Italia atque etiam Roma: nec alibi quàm Romæ Romanos Imperatores idololatras habitare

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

fas fuit & eius imperii ſedem collocare: ſic in Papiſtico ſtatu ſedes & metropolis illius Regni & ſtatus eſt in Italia: & Roma quidē ipſa, locus illius deſignatus, nec præter eam vrbs alia vera & idonea cenſetur, Antichriſtiani regni & Romani Pontificis ſedes.

Quæ quum ita ſint, & tot & tanta in Romano imperio idololatrico deleto & in Papiſtico ſtatu reſtituto ſimillima cernantur: quis dubitet Antichriſtū eſſe eum, qui prioris Beſtiæ lethaliter vulneratæ, id eſt, Romani imperii, Italici & idololatrici imaginem nobis animauit & infœliciſſimè reſtituit? Deniq; quis neget Papiſticum ſtatum eſſe ipſam Beſtiæ vulneratæ imaginem? Atque hæc quidem de Beſtia, quæ Antichriſtum nobis in Apocal. deſignat.

Cap. XI.

Antichriſtus cur Ἀντίχριστος nominetur, non autem Ἀντίθεος vbi Chriſtianæ ſiue Euangelicæ doctrinæ & Papiſticæ fit inter ſe collatio.

VENIAMVS ad alia Antichriſti nomina. Vocatur verò hic idem Antichriſtus. 1. Ioan. 4. 3. Qua ſanè voce illius conditio & qualitas, id eſt, breuiter eius doctrina perſtringitur. Ac à Paulo huius vocis noto deſcribitur, quum dicitur iſte futurus Crihiſti & Dei ipſius aduerſarius, eiúſque ad

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſe poteſtatem & numen rapturus, vt nihil tetrius atque homine iſto fœdius aut horribilius omnibus piis eſſe debeat: vnde hunc totum ordinem toto pectore deteſtari fideles & filii Dei debẽt: queãdmodũ etiam facere ſæpe monentur Apoc.18.4. Exite ex ea popule mi:& cap.18.v.9. Si quis adorauerit Beſtiam aut imaginem eius bibet ex vino iræ Dei, Matth.24.v.25. Si dixerint vobis,Ecce in deſerto,ne egredimini. Quare vel ob eam cauſam vtile fuit Antichriſtum deſcribi & depingi nobis talem qualis futurus erat. Sed etiam ne propter tantam impietatem offendamur,& putemus Deum abieciſſe Eccleſiæ & gloriæ ſuæ curã,ſed vt interim conſtãter & piè in ſana doctrina(etiam in media iſta impietate)nos verè Chriſtiani perſtemus.Quod autem ait Paulus Antichriſtum ſiue hominẽ illũ ſceleratum totius iſtius ordinis & hominum generis principem & ducem fore ἀντικείμενον & aduerſarium Chriſto,eſt alluſio ad vocem ipſam Ἀντιχρίστου. Dicitur enim Ἀντίχριστος quaſi ἀντικείμενος Χριστῷ,id eſt, aduerſarius & ſeſe opponens non vni tãtùm articulo ſymboli,& Chriſtianæ doctrinæ parti:ſed vniuerſæ pietati:vnde plus dixit Paulus,maiorémq; ἀντίθεσιν & à Chriſto diſceſſionem denotat, quum appellat ἀντικείμενον, quàm ſi tantùm

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ἐχθεὸν, id eſt inimicum Chriſti nominaſſet: ἁπλῶς enim non autem κατάτι Chriſto aduerſatur. Dicuntur quidem omnes hæretici, imprimis qui Chriſti perſonam vel officia negãt Antichriſti. 1. Ioan. 2. 18. & 4. 2. ſed κατάτι. At verò hic impiiſſimus Antichriſtus omnium hæreſeon fęces, & venena in ſummam Chriſti blaſphemiã ſemel collegit propagauitque.

Ex hoc autem loco, vt obiter illud moneã, confirmatur Auguſtini ſententia, qui aduerſus quoſdam linguæ Græcæ imperitos homines agens in 1. Ioan. epiſtola tract. 3. docet Antichriſtum dici, non quòd ante Chriſtum vẽturus eſſet (quemadmodum illi ex vocis etymo malè percepto putabant) ſed quòd eſſet contrarius futurus Chriſto, ipſiúſque doctrinæ: vnde Ἀντίχριστος dicitur tanquam ἀντικείμενος τῷ Χριστῷ: eſt enim hæc Græca non autẽ Latina vox.

Mirum autem videri poteſt quum vniuerſæ ſacrarum Scripturarum doctrinæ aduerſarius eſſet iſte futurus, cur tamen potius Ἀντίχριστος appelletur quàm ἀντίθεος, aut alio quopiam nomine. Sed ratio videri poteſt, quòd cùm poſtrema Mundi huius ætate apparuerit Chriſtus, illiúſq; doctrina cui maximè aduerſatur iſte vltimo hoc mundi ſeculo fuerit nota & recepta oportuerit eum qui ſe &

Chriſto & illius doctrinæ oppoſuit hoc quoque poſtremo ſeculo potius Ἀντίχριστον quàm ἀντίθεον aut ἀντευαγγελικὸν, aut alia aliqua voce nominari, nobíſque deſcribi. Cæterùm planè conſentit hic locus cum Apocalypſi 16.13. & 9.20. vbi præcipuus miniſter illius Beſtiæ, quæ totum hunc apoſtaſiæ ſtatum repræſentat, appellatur Pſeudopropheta per ἀντονομασίαν, quaſi qui inter omnes qui vnquam extitêre, peſſimus & teterrimus eſſet futurus. Sed & Beſtia ipſa quæ huius ipſius ſtatus figura eſt, & typus nobis à Dei Spiritu proponitur, dicitur eſſe plena nominibus blaſphemiæ, ſcortationis, & immunditiæ. Apoc. 17. v. 3. 4. Quod proculdubiò ad nomen doctrinámque Antichriſti referendum eſſe ambigere, meo quidem iudicio, nemo poteſt. Quamobrem poſtulat quoque hic locus vt ad dilucidã huius argumenti explanationem & noſtræ ſententiæ cõfirmationem de doctrina Antichriſti eiúſque cum Euangelica collatione breuiter agamus. Fiet autem facillimè ſi hæc duo meminerimus. Primùm Antichriſtum de quo nunc agimus eum eſſe nõ qui vnum tantùm Chriſti doctrinæ caput petat & euertat, quales fuerunt olim multi, veluti Simon Valentinus, Marcion, Nicolaus, Cerdo, Manes, Sabellius, Arrius, & alii ſimiles : ſed qui vniuerſam

ipſam Chriſti doctrinam labefactauit, corru-
pit & peſſumdedit. Hoc ipſum verum eſſe do
cet indefinita loquẽdi ratio, qua in toto hoc
argumento vtitur Paulus, ἀντικείμενος. Alii i-
gitur hæretici ex vno quodam ſuo errore de-
ſcribuntur, vt ſiquis neget Chriſtum in carnẽ
veniſſe, hic eſt Antichriſtus, ſed Simonianus.
Hymenæus & Philetus κατά τι fuerunt etiam
tẽpore Pauli Antichriſti, quia reſurrectionẽ
carnis tollebant, qui homines praui, quanquã
iam tum viuebant atq; docebant: tamẽ hunc
Antichriſtum, de quo agit hoc loco, Paulus
nondum veniſſe ipſe apertè claréq; pronun-
tiat. Ex quo fit vt hic alius ab illis & quidem
impurior blaſphemator ſit intelligendus,
quàm ſimplices illi hæretici. Alterum autem,
quod nos affirmamus quidem nunc, tamẽ po-
ſtea certiſſimis rationib⁹ demõſtrabimus, eſt:
hoc dictum Pauli de Antichriſti doctrina cõ-
traria Chriſto, neque poſſe, neq; debere pro-
priè de Mahumetana ſecta & doctrina accipi
vel intelligi. Etſi enim illa planè Chriſtianæ
aduerſa eſt & repugnans, tamen nec Mahu-
metus ipſe ſedet in templo Dei, nec qui Ma-
humeti doctrinam ſequuntur profitentur ſe
eſſe Chriſtianos, aut Chriſtianæ Eccleſiæ pa-
ſtores & præſules: quod tamen Antichriſtus,
quíque illi ſubſeruiũt faciunt: ſed à Chriſtia-
norum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

norum & nomine & ſocietate palàm apertéque ſe defeciſſe Mahumetani gloriantur.

Iam verò oſtendatur de Papiſtis quàm verè dixerit Spiritus ſanctus, eorum (qui ſe tamē ſolos Chriſtianos & Catholicos dici volunt) doctrinam eſſe & Chriſto & Euangelio contrariam. Nam in eo conſentiunt nobiſcum Patres, qui hoc ipſum Pauli dictum ad Papiſticā Eccleſiam, id eſt, ad eam quæ ſe falsò Chriſtiani nominis fulgore commendat, referunt. Bernardus in Cant. Cantic. 33. Miniſtri Chriſti ſunt, & ſeruiunt Antichriſto. Hilarius aduerſus Auxent. Sub ſpecie Euangelicæ prædicationis Chriſto contrarius erit, vt Dominus Ieſus Chriſtus denegetur, quum prædicari creditur: Denique Chryſoſt. in Matth. Hom. 49. ad diſcernendam Antichriſti doctrinam à vera, nos reuocat ad Scripturam diuinam, quia ſi nomē, ſi titulos, ſi profeſſionem ſpectemus, illi ſe Chriſtianos profitebuntur. Denique, ait idem etiā, maiorē præ ſe ferent continentiā & carnis mortificationem externam, quàm appareat eſſe inter veros Chriſtianos. Quæ omnia Papiſtico ſtatui optimè conuenire & graphicè eum nobis de ingere omnes vidēt.

Ergo Antitheſim Euangelicæ & Papiſticæ doctrinæ explicemus. Illa verò in his tribus maximè apparet. In diſputatione de Deo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

& eius natura, de Salute hominũ eiúſque mediis cauſis de Cultu Dei ſiue Interno, ſiue Externo vt cæremoniis. Ac de Deo tria hæc præcipuè & ſũmatim ſacra Scrip. perſpicuè tradit eũ eſſe primò Vnicũ, Marc.12.29. Deut.6.4. ſecũdò Cæleſtẽ nihilq; humanę & terrenę fæcis & contagionis habentẽ. Act.7.48. Iſa.66. tertiò Regem omniũ rerũ, imprimis autem animarum & conſcientiarum noſtrarum dominum, eúmque ſolum. 1.Pet.4.19. & 2.25. Ex quo conſequuntur hæc tria Deum verum odiſſe πολυθεΐαν .i. multos deos, & ſiqui ſocii adiungantur illi. Idola per quæ repræſentatur. Legiſlatores alios noſtrarum conſcientiarum. Luc.4.12.

De ſalute autem hominum, illiúſque cauſis, hæc duo præſertim docet Scriptura, eam primò Perfectã eſſe & impletã per vnius Chriſti veri Dei & hominis ſacrificium ſemel in cruce oblatũ Heb.9. Secundò gratuitò cõferri nobis à Deo. Rom.3. & 4. Denique de pietate & ipſius Dei cultu hoc docet generaliter Scriptura, eũ ex ſolo Dei verbo eſſe hauriendũ, non ex hominum traditionibus & doctrinis, Matth. 12. Deut. 12. Deinde quòd ad actus externos qui nobis ſunt pignora ſalutis, & dicuntur ſacramenta: eadem docet, ſolum Deum eorum nobis authorem eſſe 1. Cor.11.

Quod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Quod autem ad cæremonias,& paucas eas & vtiles tantùm,id eſt,quæ ædificent vult eſſe tolerandas,in quibus nulla pars ſalutis aut iuſtitiæ noſtræ ineſt,& per quas nulla lex cõſcientiis imponatur: ſed tantùm decorũ cœtus Eccleſiaſtici,& quædam externa tantùm diſciplina & honeſtas inter homines Chriſtianos conſeruetur, vti ſcribit Paulus 1,Cor. 7.& 10. & in epiſt. ad Galat. & Apoſtolus ad Hebr.cap.8.9.& 10.

At Papiſtica doctrina quid tradit cum his conſentiens? Nam quod ad vnum Deum,hũc articulum planè ſuſtulit:diuinam enim maieſtatem in aſcititios deos transformat,& eam partitur fruſtulatim in minores quoſdã deos. Quot enim ſanctos adoptauit,tot deos mundi & dominos, & adminiſtratores induxit. Hic pluuiæ,ille ſerenitati præeſt: hic morbis, ille ſanitati. Quod autem ad cœleſtẽ Dei naturam,attinet,Primum Deum ipſum terrenũ eſſe fingit,quando & Papam Deum eſſe tradit terrenum, Cruſtulum ſuum ſiue panem furfuraceũ , verũ quoq; Deũ eſſe contendit. Deinde idola induxit quæ colit,& per ea ipſa Deum adorandum eſſe ſtatuit:in quo fuit infinitus iſtorum hominum furor.Nuſquam enim gentium, ac ne quidem inter Græcos ipſos (à quibus primùm idololatria narratur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

profecta) tanta fuit vnquã εἰδωλομανεία, quã-
ta inter Papiſtas hodie viget. Noua enim Ido-
la habent, vetera retinent, externa inducunt,
indigetes deos venerantur, notos, ignotos e-
tiam colunt. Denique planè totum gentiliſ-
mum tandem nobis repoſuerunt homines in-
ſani. De ſalute autem noſtra atque illius cau-
ſis, quaſi per vnius Chriſti ſacrificium ſatis
perfecta non ſit, quotidie in Papatu Miſſæ ſa-
crificium ad peccatorum remiſſionem cele-
brant & obtrudunt. Itaque horrendum illud
Miſſę Papiſticæ commentum tandem veriſſi-
mum ſalutis noſtræ modũ obliterauit: ac ne-
que iam in vnius Chriſti ſacrificio & ſangui-
ne acquieſcunt mortales. Miſſam autem illã
nefandam quidam idipſum eſſe putãt, quod
apud Danielẽ cap. 11. Mahuzim appellatur:
ſed fruſtrá. Mahuzim enim apud Danielẽ in
bonam partem pro munita Sionis arce totó-
q; Iudaicæ regionis ſitu inuio accipitur: quo
titulo à Daniele ornatur verus Deus. Sed
nec ſalutem ipſam nobis à Deo gratis dari
concedunt, imò meritis operum noſtrorum
deberi: quinetiam liberi arbitrii viribus & a-
ctionibus humanis eã à nobis acquiri docẽt.
De ſacramentis, de cultu Dei, & cæremoniis
vt contra Dei verbum ſentiant, vident & fa-
tentur etiam ipſi ſaniores Papiſtæ vt non ſit
neceſſe

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

neceſſe pluribus hanc partem perſequi. Nec obſtat quòd ſua commenta, Profunda, & myſteria Papiſtæ appellant. Sunt enim reuera Profunda ſed Sathanæ, quemadmodum ait Dei Spiritus Apoc. 2. 24. Nam ea myſteria appellanda, fore prædixit Scriptura. Habebit enim Beſtia in fronte & præ ſe feret nomen ipſum myſterii, quô ſacrilegas ſuas in Deum blaſphemias aſtutè tegat & venditet Apoc. 17. 5. hoc enim ſpecioſo fuco & prætextu, myſteriorum & arcanorum, ſuas omnes impuriſſimas ſuperſtitiones cohoneſtabit. Denique quod diſertè in Apoc. 17. 5. ſcriptum eſt: in frõte Beſtiæ nomen ipſum Myſterium inſcribẽdum fore, verum fuit. Quondam enim in lamina thiaræ Romani Pontificis vocabulum hoc *Myſterium* ſcriptum extabat: quemadmodum olim in lamina mitræ ſummi Sacrificatoris erat inſcriptum, Sanctitas Iehouæ. Certè quòd Papiſtici epiſcopi bicornutas mitras gerunt hoc fieri μυστηριώδως docent ipſi. Denique illæ omnes Beſtiæ in frõte gerunt Myſterium illud de quo loquitur Iohannes.

Obiicitur tamen, Papam & Papiſtas Chriſtianum nomen profiteri. Reſpondeo, Ex eo etiam ipſo multo certius doceri illos eſſe Antichriſtos, de quibus nũc agimus. Nam eo ſunt magis Chriſto aduerſi, quòd illius nomen &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

doctrinam profitentes, eam tamen funditus euertunt, vti fures & hoſtes domeſtici ſunt externis tetriores.

CAP. XII.

Antichriſtus cur indefinitè & Pſeudopropheta & Papa appelletur.

APPELLATVR autem hic idem Antichriſtus per *ἀντονομασίαν* Pſeudopropheta, quaſi omnium peſſimus, Apoc. 20. 15. Hic enim eſt qui indiuiduus Beſtiæ & Draconis comes & primarius ſatelles eſſe dicitur. Denique idem Antichriſtus nominatur quoque Papa, id eſt honorandus Pater. De qua voce *Papa* multi tamen quærunt quid ſignificet, & vnde deducta ſit. Alii igitur compoſitum putant ex his notis *Pa, Pa*, quæ antiquis ſignificant Pater patriæ, qui titulus Romanis Imperatoribus tribui ſolitus eſt. Alii à voce *Pupæ, puparum* factam volunt, quæ ſunt imagunculæ: alii à voce hac *Pater* corruptè pronuntiata quod pueri faciunt. Has varias huius vocis etymologias recenſet Iohannes Coraſius doctiſſimus Iuriſconſultus: quarũ tamẽ nulla mihi (tãti viri pace dixerim) ſatis placet. Verius eſt igitur Siculam eſſe vocẽ *Papa* qua dignitas & honor inſignis deſignatur, vt annotat Suidas, οὕτω δὲ λέγεται, ait, παρὰ Σιρακουσίοις ὁ πατὴρ Πάπας, καὶ κατὰ ἀναδιπλα-

σμὸν

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

σμὸν τοῦ Πάππας. Eſt autem communiter olim tributa epiſcopis omnibus, vt apparet ex epiſtolis Sidonii Apollinaris, Gregorii Magni, atque etiam Cypriani & Auguſtini, vbi paſſim epiſcopi appellantur Papæ. Sed poſtea hæc appellatio adulandi ſtudio in ſolo Romano Epiſcopo manſit, quaſi eſſet ille omnium epiſcoporum ſummus & maximè inſignis: id eſt, inter omnes epiſcopos ſolus epiſcopus & verè honorandus: quod factum eſt demũ poſtquam hæc opinio recepta eſt in Eccleſia, Romanum Epiſcopum eſſe caput Eccleſię: penes quem vnum ius ipſum dignitatis Eccleſiaſticæ & clauium reſideret: penes cæteros autem epiſcopos ius tantùm delegatum. Atque his tot támque variis nominibus, nimirum Apoſtata, Antichriſtus, Homo peccati, Filius perditionis, Beſtia, Apollyon, Meretrix, Fœmina, Pſeudopropheta, Papa: tum ipſe Papiſtarũ ordo, tũ qui in eo ipſo Caput & Princeps eſt, à ſacra Scriptura appellatur, vt ſit ipſius fraus nobis notior. Et quia de voce ipſa, qua deſignatur diximus: ad rei ipſius explicationem tempus eſt accedere.

CAP. XIII.

Antichriſtum ſibi Dei nomen vſurpaſſe, maximè quum ſe vniuerſalem Eccleſiæ Chriſtianæ Epiſcopum vocari voluit.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

POSTQVAM igitur de perſona & appellatione Antichriſti diximus, videamus de dignitate & nomine, quod ſibi princeps iſtius ordinis & ſtatus in Dei Eccleſia vendicauit. Ait Paulus, Effert ſe ſupra omne id quod dicitur Deus vel Numē. Certè nō potuit expreſſius & dilucidius Spiritus ſanctus nobis totius iſtius ſtatus & rei veram formam depingere, & Romani ſiue Papiſtici regni naturā referre & repręſentare, quæ ipſo rerum (quæ poſtea ſunt ſequutæ & nunc apparent) euentu planè nunc quoque confirmatur. Ergo hîc Papiſtica non Mahumetana apoſtaſia deſcripta eſt, ídque graphicè: Sibi enim princeps iſtius ſtatus (& in Dei quidem Eccleſia) honorem, poteſtatem, & numen Dei ipſius vſurpat. Ex quo primùm apparet hanc apoſtaſiam de qua loquitur Paulus hoc loco non debere intelligi de Mahumetana & Turcica (quia Turcæ non ſedent in templo Dei, neque id præ ſe ferunt) ſed manifeſtiſſimè de Papiſtica.

Poterat videri hoc dictum conſentire cum Daniel. 7. v. 8. & 20. vbi de paruo quodam cornu, quod inter decē cornua exoritur, agitur, dicitúrque grandia loqui. Sed verior eſt eorū ſententia, meo quidem iudicio, qui illum Danielis locum, non de Antichriſto accipiunt:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſed de Cæſarum Romanorũ imperio:imprimis autem de Veſpaſiano,qui propter proſapiam ignotam paruum cornu vocatus eſt.

Ergo quæritur, vtrum quod ſcribit Paulus Antichriſtum & principem iſtius apoſtaſiæ, vſurpaturum ſibi nomen Dei,de nomine ipſo & vocabulo Dei intelligatur,quod ſit aſſumpturus: an tantùm de Dei ipſius poteſtate, quam ſit ſibi impiè vindicaturus. Quidam igitur minimè putant id ad nomen ipſum diſertè referendum eſſe,ſed intelligendum tantùm de potentia Dei, quam inuadet ipſe,ſibíque tribuet & vſurpabit. Certè quum res ipſa,quæ eſt huius tam memorabilis prophetiæ implementum,doceat apertè Romanum Pontificem ſiue Papiſtici ſtatus ſummũ ϖροεςῶτα vtrumque ſibi vſurpaſſe,Nomen ipſum Dei, & Poteſtatem, de vtroque proculdubiò locus hic eſt intelligendus.

Ac quidem quod ad nomen ipſum Dei:Romanus Põtifex apertè & nullis ambagibus illud ſibi tum ſumit ipſe,tum etiam quũ ab aliis ſibi tribuitur,non recuſat. Nónne enim ab iis dicitur eſſe Deus in terris? Nónne patitur,vt Imperatores ipſi pedes exoſculentur? Hoc agnoſcit de ſe dictum nulla verecund ia,ídque acceptat,& ſibi applaudit etiam in hoc ipſo tam ſuperbo nomine Romanus pontifex,vti

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

apparet ex diſtinct.21.per totam.

Deinde quum ſe non modo patitur vocari vniuerſalem totius Dei Eccleſiæ Epiſcopũ, ſed eo ipſo titulo & honore ipſe ſe donet & dignetur, nónne Dei nomen per ἰσοδυναμίαν vſurpat? Quis enim alius eſt vniuerſalis Epiſcopus quàm Deus, quàm ipſe Chriſtus, qui ἀρχιποιμὴν & ἀρχιερεὺς ſolus eſt & meritò appellatur 1. Pet.2.25.& 5.4.Heb.6.20.& 7.26. & 9.11. Et quid eſt aliud, obſecro, principem epiſcoporum & caput Eccleſiæ vocari, quàm Deum vocari: quemadmodũ in cõcilio Charthaginenſi docet Cyprianus? Epiſcopi verò primi & veteres etiam Romani blaſphemiam Epiſcopi vniuerſalis, & tam tetram appellationem vt ſolius Antichriſti propriam recuſarunt & reformidarunt adeò, vt qui ita ſe dici & nominari vellet, Antichriſtum eum eſſe, & qualem quidem Paulus hîc notat & deſcribit, apertè & ingenuè agnoſcerent, & paſſim apud alios ipſi vociferarentur. Sic Gregorius Magnus lib.7. Epiſt.3.ad Eubolium Alexandriæ epiſcopum, & 80.ad eundem. Itẽ epiſt. 78.& 79. Legantur etiam quæ in huius nominis deteſtationẽ ſcripta ſunt in Cano. primę ſedis, qui eſt ſumptus ex cõcilio Charthaginenſi 3.& ex Pelagii epiſcopi Romani epiſtolis in Can. nullus diſtinct.99. Legãtur quę

idem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

idem Gregorius Mauritio Auguſto epiſt. 194. & epiſt. 188. lib 6. ſcripſit. Legatur concilium Charthaginēſe ſub Mauritio Imperatore (qui vixit anno Chriſti 595. & mortuus eſt 604. Primùm autem nata eſt inter Iohannem Conſtantinopolitanum epiſcopum, & Pelagium Romanum Pōtificem infœlix de iſto nomine contentio. Habuit ſibi fauentem Mauritiū Conſtantinopolitanum Imperatorem Iohānes & ipſe Conſtantinopolitanus epiſcopus. Itaque cœperat dici vniuerſalis Epiſcopus, etiam iubente & poſtulante Mauritio Imperatore, qui recuſantem id facere Gregorium fatuum appellauit, adeóque propterea in Romanos exarſit, vt propterea in eos Longobardicam gentem, quæ iam erat in Italia concitaret Imperator. Poſt Iohannem Cyriacus Epiſcopus Conſtantinopolitanus iuſſu Imperatoris & ipſe vniuerſalis Epiſcopus vocatus eſt. His autem duobus Pelagius Romanus epiſcopus ſeſe fortiter primùm oppoſuit etiā viuo adhuc Mauritio Imperatore: poſtea verò Greg. Mag. huic appellationi totis viribꝰ obſtitit & ſibi delatū piè recuſauit: ſed Bonifacius 3. ambitione tanti faſtigii ductus à Phoca Imperatore (qui Mauritio ſucceſſit in imperiū) obtinuit, vt ipſe qui eſſet Romanus Epiſcopus potius quàm Conſtantinopolitanus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

vniuerſalis Epiſcopus diceretur. Ratio iſtius contentionis fuit quòd iam ſolerent Conſtã-tinopolitani epiſcopi publicè Romanos Imperatores inaugurare, vti Iohãnes ipſum Mauritium & Tiberium conſecrat & coronat vt tradit Euagrius lib. 5. cap. 13. Zonaras tom.3. Vnde aduerſus Romanos epiſcopos criſtas ſuſtulerunt, tanquam iis eſſent longè digniores. Contrà verò Romani epiſcopi veteris Romæ dignitate ſe ſuúmque epiſcopatum tuebãtur. Inde igitur tandem nata eſt illa peſtifera in Dei Eccleſia, cõtentio: cuius reliqui epiſcopi fuerunt ſederúntque non tantùm otioſi ſpectatores, ſed etiam ſeditioſi fautores: in qua certè magna fraude & peiori etiam impietate tandem vicit Romanus, effecitq; vt pro ſe vindiciæ etiã ab ipſo Imperatore pronũtiarẽtur, & vniuerſalis Epiſcopus conſtitueretur, quia Romæ Antichriſtus eſſe debebat, non autem Conſtantinopoli, vt poſtea docebimus.

CAP. XIIII.

Antichriſtum Dei poteſtatem impiè ſibi vindicaſſe.

QVOD autem ad Dei poteſtatem attinet, proculdubiò eam ſibi vſurpat Romanus Pontifex, & ſe ſupra omne diuinum numẽ extollit. Quũ enim Dei ſum-

ma

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ma poteſtas maximè in his duobus eluceat, Regnorum donatione. Dan.3: Eccleſiæ adminiſtratione libera: vtramque ſibi vſurpat & impiè vendicat ille impurus. Ac regnorũ quidem diſpoſitionem, ademptionem, conceſſionem, donationem attribuit ſibi Romanus Pontifex, idq; apertè vt apparet cap. 2. Extra. de maioritate & obedientia: quanquam Gregorius Magnus ſe ſeruum ſeruorum Dei primus, quò ſuis ſucceſſoribus humilitatis exemplum daret, appellauit: ſed illi nomẽ quidem ipſum & inſcriptionẽ retinent: dignitatem verò interim huic titulo prorſus repugnantem ſacrilegè vſurpant. Eccleſiæ autem liberam pro ſuo nutu & arbitrio gubernationem ſuam eſſe dicit & contendit idẽ nefarius Pontifex, vt eſt Can. Cuncta 9. quæſt. 3. Can. Si Papa diſt. 40. Can. Neminis eſt de ſedis Apoſtolicæ iudicio iudicare 17. quæſt. 4.

Hoc igitur verum eſſe ipſius decreta docent. Nam ſacramenta noua inſtituit, à Chriſto inſtituta abrogat, tranſformat & tollit. Leges conſcientiis imponit: à Chriſto latas, quũlibet, figit & refigit. Can. Sunt quidã 25. quęſt. Deniq; ſe ſupra vniuerſũ œcumenicũ cõciliũ extollit impudens. Can. Nunc autem diſt. 21. Quid autem aliud hæc ſunt omnia, niſi ipſam Dei poteſtatem ſibi apertiſſimè abrogare? Po-

teſtates,reges, dominatus ſibi omnes ſubie-
cit.Can.Si Imperator. diſt. 96. ipſum deniq;
imperiũ, quo nihil eſt in terris maius, ſacra-
tius & excellentius quum Imperatorẽ ipſum
vix ac ne vix quidem ad pedum ſuorum hu-
millima oſcula admittat?quum ſe Soli ipſi,Im
peratorem autem Lunæ tantùm conferat, vt
ſe omni poteſtate maiorem vanus homo oſtẽ-
tat etiam eluſo 1. Pet. epiſt. cap. 2.v.2. Quæ
execranda Papæ ipſius blaſphemia,eſt in cap.
2.Ext.de Maioritate & obedientia cap. Quã-
to & ſeq.Ext.de Trãſlat. epiſcop. poſtea de-
ſcripta & literis ad æternam impietatis me-
moriam conſignata. Denique ſcribit Hel-
modus in Saxonica hiſtoria, quòd Imperato-
rem Fridericum pro legitimo noluerit agnoſ-
cere Alexander tertius,quia ſtrepã eius dex-
tram pro ſiniſtra in conſcendendo equo te-
nuiſſet ſummiſſus Imperator.Legendus verò
inter cæteros eſt Bernar. tum in lib.de Con-
ſider.2. ad Eugenium Pontificem Romanum,
vbi tandem in hæc verba Bernardus erum-
pit. Sarculo, ait,tibi eſt opus,non ſceptro,vt
officium Prophetæ facias: tum in epiſtolis,v-
ti 230. vbi de Curiæ Romanæ tyrannide agẽs,
ſic vir ille tandem exclamat, Et olim quidem
eratis contra Apoſtolum Petrum dominãtes
in clerum:imò & contra coapoſtolũ eius Pe-
trum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

trum dominabamini fidei totius orbis. At nunc nouum aliquid addidiſtis, vſurpantes amplius & in ipſam religionem. Quid reſtat, niſi vt adiiciatis & ipſis angelis ſanctis dominari. Quid autem maius dici poteſt, ex quo quenquam ſibi diuinam poteſtatem vſurpaſſe poſſit intelligi? vt iam dubitari nõ debeat, quin Romanus Põtifex ipſius Antichriſtiani regni, ſit caput & princeps: qui autem illius doctrinam amplectuntur & retinẽt eos inter Antichriſtos & ex eo ordine cẽſendos æſtimandóſque eſſe?

Cap. XV.

De loco vbi Antichriſtus ſeſſurus eſt, ex quo ipſo perſpicuè colligitur nec Mahumetum ipſum, nec Mahumetanos eſſe eos quos ſcriptura Antichriſtos appellat.

Est autem ordine obſeruandus nobis locus in quo ſeſſurus eſt Antichriſtus, id eſt princeps iſtius & apoſtaſię & totius hominum generis. Definit autẽ eum Paulus, ſed, vt videtur, obſcurè: quũ in templo Dei eum ſeſſurum eſſe ſcribit. Quid tamẽ verba hæc ſignificent anxiè admodum quæſitum eſt. Origen. in Matth, hom. 29. per templum Dei intelligit Scripturas & doctrinam. Itaque, ait, tunc in Eccleſia Dei falſum verbũ erit & vigebit pro vero Dei verbo, & falſa doctrina pro vera obtinebit. Certè poſtremis tẽporibus receſſuros fuiſſe homines à fide, &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

diabolicam doctrinam ſparſuros & amplexuros iampridem teſtatus eſt Paulus, 1. Timoth. 4.& 2. Timoth.3.& 4.v.3 Quod etiam vox ipſa apoſtaſiæ quam ſub Antichriſto futuram ſuprà ex Paulo docuimus, ſatis probat. Auguſtinus verò lib.20.de Ciuit. Dei, cap. 19. verba hæc εἰς τὸν ναὸν θεοῦ, exponit In tẽplũ Dei, non autem in templo Dei, & cenſet in templum Dei dici perinde acſi ſcriptum eſſet, ſedebit pro templo Dei .i. pro Eccleſia Dei. Verùm hæc dicendi ratio ex 1. Corinth. 6. 19. 1. Pet. 2. 5. ſatis nota eſſe potuit, vt Dei templũ pro eo populo & loco, vbi Deus ćoli ſolet, accipiẽdum intelligamus, qui alio nomine Eccleſia appellatur. Ergo ſedebit in templo Dei Antichriſtus, id eſt, in media Dei Eccleſia & populo ſuam illam poteſtatem exercebit. In media enim ipſa Eccleſia futura eſt iſta apoſtaſia, & qui eam ipſam inuehent & tuebũtur ſe ipſius Eccleſiæ Dei nomine & fulgore venditabunt& oſtentabunt. Denique volent dici & cenſeri ſoli vera Dei Eccleſia, illiúſque veri prælati & præſules. Ex quo primum omniũ apparet illud, quod ſæpe iam diximus, Mahumetanos non eſſe eos de quibus loquutus & vaticinatus eſt hoc loco Paulus: etſi enim penè iiſdem temporibus Mahumetana doctrina & Papiſtica cœpit (Mahumet enim

poſterior

poſterior ſub Heraclio, Papiſtica tyrannis prior ſub Phoca nata eſt, & origine illa duo regna Chriſto cõtraria plus minus decẽ annorũ ſpatio diſtant) tamen quãdo apertè Mahumetani ſe nomine Eccleſiæ Chriſti abdicant, neque illum titulum volunt vel præ ſe ferunt: Papiſtæ contrà mordicus nomen hoc & titulum Eccleſiæ, & templi Dei, & Catholicorum retinent, ſibique vendicant, de quibus ſit accipiendus hic locus nemo qui rectè iudicare volet, amplius dubitabit. Iuuat autem noſtram ſententiam & interpretationem quòd ſcholaſtici ipſi Mahumetum eſſe verum Antichriſtum, vel eum de quo hîc agit Paulus cõſtanter negant. Bernardus etiam vltra ea quę ad Eugenium Pontificem Romanum & Papiſticæ Eccleſiæ tunc principem ſcripſit (ex quibus facilè apparet eum agnoſcere Romanam ſedem Antichriſti ſedem eſſe) in Cant. Cantic. ſerm. 33. ait, Antichriſtum futurũ meridianum dæmonium, quia à meridie erit, & illîc ſedebit. Eſt autem Romæ ſitus ad meridiem vti ex clymatum 12. geographica deſcriptione ſatis doceri poteſt.

Quod verò Viguierus ex ſuæ ſcholæ commentis addit naſciturum eſſe Antichriſtum Babylone, & verſaturum in Iudæa in vrbibus Bethſaida & Corazin, planè inſulſum eſt, &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

nullo Scripturæ fundamento nititur : ſed hoc modo verum huius loci intellectum & ſenſum Scripturæ, nequis de Romano Antichriſto cogitaret, corrumpere vafer homo conatus eſt.

CAP. XVI.

Romam quæ in Italia inter veteris & exciſæ Romæ rudera inſtaurata eſt, eſſe ſedem futuro Antichriſto iampridem à Deo deſignatam & deſcriptam.

QVOD autem ſcribit Auguſtinus lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 19. incertum eſſe neque diſertè in Scriptura definitũ, in quo Dei templo ſeſſurus ſit Antichriſtus, vtrum Romæ an Hieroſolymis, ſed tantùm generaliter oſtenſum non in templo idolorũ, ſed in media ipſa Dei Eccleſia regnaturum eſſe: hoc, inquam, Auguſtini dictum certè nutat, neque certè concedendum eſt. Nam ſi alii Scripturæ loci cum Paulo conferantur, apparebit eſſe diſertè demonſtratum, non tantùm quo in loco, ſed etiam in qua vrbe ſit ſeſſurus, & imperium ſuum habiturus & fixurus Antichriſtus. Illa autem vrbs eſt Roma. id quod verum eſſe ipſa rerum experientia & euentus (qui fuit huius prophetiæ veriſſimũ implementum) docet hodie, & iampridẽ docuit. Ex quo ducenda eſt nobis huius loci & aliquot obſcurarum Apoc. ſententiarum fa-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

cilis iam & dilucida explicatio.

Ac Romam eſſe locum ſedémque futuro Antichriſto à Deo iam pridem conſtitutam apparet, primùm quòd quum Papiſticus ſtatus ſit (quemadmodum ſuprà diximus) veteris imperii Romani Italici & idololatrici imago, oportet vt quemadmodum illius veteris imperii ſedes & metropolis fuit Roma: ita huius fictitii imperii & interpolati ſedes ſit etiã Roma noua & inſtaurata (quæ & ipſa illius Romæ veteris tantùm, vt docet Blondus in lib. de Roma, reſtaurata, imago eſt & rudera) Deinde hoc ipſum quod iam dicimus probat apertiſſimè locus Apoc. 17. 18. vbi apertè ſedes Beſtiæ dicitur fore vrbs illa magna quæ tunc toti orbi imperabat, & ſeptem habebat colles id quod eo capite ſcribitur v. 9. his verbis,

Hîc eſt mens quæ habet ſapientiam. Septẽ capita ſeptem mõtes ſunt, ſuper quos mulier ſedet. Quibus verbis certiſſimè & manifeſtiſſimè vrbs Roma deſignata eſt, quæ tunc Domina rerum dicebatur, & Vrbs ſepticolis appellata eſt, quia ſeptem colles complexa ſuo ambitu ſuíſque mœnibus erat, Virgilius lib. 2. Georg. de vita Ruſtica agens, ait,

Hanc olim veteres vitam coluère Sabini:
Hanc Remus, & frater, ſic fortis Etruria creuit:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Scilicet & rerũ facta eſt pulcherrima Roma,
Septem quæ vna ſibi muro circũdedit arces.

Et lib.6. Æneidos.

En huius nate auſpiciis illa inclyta Roma
Imperium terris, animos æquabit Olympo,
Septem quæ vna ſibi muro circumdedit arces.

Denique confirmat noſtram ſententiam magis adhuc dilucidè locus alter Apoc.16. 16. ſi modò rectè explicetur. Is autẽ ſic habet, *Congregarunt igitur eos in locum qui vocatur Hebraicè Arma geddon.* Prædicit igitur omnes qui à Pſeudopropheta.i. Antichriſto mittentur, vt prælium gerant contra Deum & ſanctos eius.i.fideles, cõgregandos eſſe in locum qui Hebraicè (vt vulgò quidem legitur) nominatur Arma geddon: vt autẽ legi debet Geddon Harma.i.exciſio excelſæ ſiue Romæ: Omnes enim qui Chriſti regnum euertunt, & Antichr. fauẽt, vulgò cõueniũt in eũ locũ vbi vetus illa & excelſa Roma olim fuit, nũc autẽ vbi eſt noua & reſtituta Roma, qui locus eſt euerſio ſiue exciſio veteris Romæ, & illa ipſa plaga vbi euerſa iacet antiqua illa & vet⁹ vrbs Roma. Cur huc igitur præcipuè cõfluũt õnes qui Pſeudoprophetæ & Beſtiæ ſeruiũt? quòd illîc ſedẽ fixã Beſtia & ipſius Pſeudopropheta qui eſt homo ille peccati, de quo loquutus eſt Paulus, ſiue Princeps apoſtatarum ex Dei

decreto

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

decreto habiturus erat, atq; etiam nunc ha-
bet. Ex quo fit vt ex eo planè demonſtretur
ſeſſurum eſſe Antichriſtum, non vbiuis, ſed
Romæ.i.in eo ipſo loco, vbi olim vetus Roma
ędificata eſt: nunc autem vbi eius veteris &
euerſæ tãtùm rudera iacent. Hoc ipſum re-
rũ experiẽtia verũ eſſe docet. In Roma enim
noua, Papa tanquã in ſui regni veriſſima Me-
tropoli ſedet & habitat. Tam autẽ verum eſt
Romam quæ Italiæ Metropolis eſt certam &
definitam eſſe à Deo ipſo Antichriſti ſedem,
vt in eum locũ ad noui huius apoſtaſiæ prin-
cipis electionem omnino & neceſſariò ſit e-
lecturis conueniendum, quemadmodum ex-
preſſè in ſexto Decretal. ſancitum eſt. Deni-
que illa eſt officina omnium peſſimorum in
Dei Eccleſiam conſiliorum & coniurationũ,
inde omnia hoſtilia in ſanctos Dei cœpta e-
manant: illa denique eſt regia ſedes Papiſtici
ſtatus & Antichriſti ipſius, & quidem fixa o-
mnium apoſtatarum, & illius ordinis hominũ
ſummo conſenſu. Cur enim Romani Papæ
qui poteſtatem vbique conſtituti eandem in
omnes Antichriſtianas Eccleſias habent, Ro-
mæ tamen potius & eſſe & morari coguntur
quàm vel Bononiæ, vel Auenione, vel Viter-
biæ, vel Lutetiæ, vel Venetiis, quæ ſunt tamen
vrbes ampliſſimæ, & propter victus commo-

ditatem & mercimoniorum frequētiam Romæ ipſi & Romano ſolo præferendę? Si excipitur, quia Papa eſt epiſcopus vrbis Romæ, Reſpondeo eos ipſos qui alios diſpenſant ne in ſuis epiſcopatibus reſideant, poſſe non reſidere ſi velint, & ſeipſos, vt vocant, in eo ipſo liberos gerere & diſpēſare. Deinde, quādo fuit Auenione Romani huius Epiſcopi ſedes per annos pluſquam 70. continuos, nónne tunc quoque erat Romanus Epiſcopus, vti nunc eſt, quum tamen non eſſet Romæ? Quando Stephanus Romanus Epiſcopus propter Longobardos Romanæ ſedis hoſtes infeſtiſſimos, toties ad Pipinum in Galliam venit, quoties & quum tandiu in Gallia cōmoratus eſt, non deſinebat tamē eſſe Romanus Epiſcopus. Ergo non vrget illa ratio. Sed cur Roma potiſis quàm alius quiſpiam terrarum locus, vel vrbs alia quępiam quantumuis celebris (qualis fuit olim Alexandria, Antiochia, Hieroſolymæ, Conſtantinopolis: hodie verò Venetiæ, Florentia, Bononia, Lutetia, Antuerpia, Auinio, Londinum) regni iſtius Papiſtici & Antichriſti ſedes firma & fixa ſit, & maneat, veriſſima certè quidem ratio eſt, quòd oportebat dictum Spiritus Dei & prophetiam de Antichriſti ſede Iohanni manifeſtatam omnino impleri. Deſcriptus enim

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

in ea & deſignatus eſt expreſſè huius ſedis tã nefariæ locus, nempe ea plaga, vbi antiqua illa celebris & excelſa vrbs Roma olim ſita fuit. Hoc autem ipſum priùs fieri non potuit, quàm vetus illa & nobilis Roma, quæ idololatrici imperii fuerat olim ſedes fuiſſet euerſa. Dicitur enim hic locus eſſe Geddō. id eſt, Exciſio, Harma, id eſt, Excelſæ. Sic autem appellari non potuit, niſi poſtquam exciſa eſſet illa excelſa Roma. Id quod etiam ante conditam Antichriſti in eo loco ſedem à Gothis factum eſt & impletũ. Neque enim nomen vniuerſalis Epiſcopi & Antichriſti poteſtatẽ arripuerunt, ſibíque vendicarũt Romani Pōtifices, priuſquam funditus fuiſſet deleta & euerſa Roma illa vetus: expillata quidem & capta illa ſæpius eſt, ſed demũ à Gothis, poſtquã Conſtantinopolim iam tranſlatum erat ſummum rerum imperium, exciſa penitus eſt, Nam, vt omittam quod à Gallis antea capta fuerat (id quod ad hunc locum omninò non pertinet) poſt hanc Iohannis prophetiam ter capta eſt, & tãdem ex hoc Dei decreto deleta. Ac primùm quidem à Gothis, Arcadio & Honorio Imperatorib', anno Domini 414. Secundùm ſub Marciano à Vandalis anno Domini 449. Tertiùm ſub Iuſtiniano primo à Totila rege Gothorũ quæ fuit illa euerſio, &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

excisio totalis Romæ, de qua locus Apoc. perſpicuè intelligendus eſt. Tunc enim peſſimè habita eſt Roma & funditus deſtructa eſt: tunc illius muri diſiecti, tunc incendium ſæuiſſimum per 40. dies continuos in ea graſſatum, adeò quidem vt totam vrbẽ anno Domini 540. conſumpſerit. Sed antea etiam propter bella Gothica & ab anno Domini 534. vt annotat lib. 3. Faſt. Onuphr. deſierant prorſus Conſules creari Romæ & in Occidente, nẽpe ſub Iuſtiniano primo, poſt Decii Theodori Paulini conſulatum. Vſurpauit autem demum ſub Phoca Imperatore hoc tam ſuperbum vniuerſalis Epiſcopi nomen Romanus Pontifex. Itaque poſt exciſam Romam, ſedit hoc titulo in eo ipſo loco, vbi olim vetus Roma fuerat, circiter annum Domini 600. Conatus eſt quidẽ Conſtans Secundus Imperator Conſtantinopolitanus Heraclii nepos poſteà reſtituere veteri Romæ imperium, & dignitatẽ: voluerunt etiam poſt eum alii, veluti Itali, Berengarii, Imperatores, & Papæ ipſi, vt docet Sigonius, ſed non potuêre. Obſtabat enim Dei decretum. Oportuit enim atque etiam oportet eam manere exciſionem & rudera tantùm, vt ſit ῥώμη ῥύμη, vt etiam prædixerat Sybilla, & δῆλος ἄδηλος, adeò vt qui Romæ ſunt hoſpites, Romam quærant.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

rant. Et certè inſtauratæ iſtius & nouæ Romę incolæ & ciues, eorúmque mores & ingeniũ Antichriſtiano regno prorſus conueniunt, quos ex D. Bernardi (qui pro Roma eorúmq; tuenda dignitate tantùm toto vitæ tempore laborauit) quàm ex meis verbis ab omnibus intelligi malo. Ille igitur lib. 4. de Conſidera. ad Eugenium 3. Papam, cap. 1. ſic ſcribit de Romanis, Omne Papale negotium illi agunt, Quid tam notum ſeculis, quàm proteruia & faſtus Romanorum? Gens inſueta paci, tumultibus aſſueta, gẽs immittis & impaccabilis vſque adeo ſubdi neſcia, niſi quum nõ valet reſiſtere. Quem dabis mihi de tota maxima vrbe, qui te in Papam receperit, pretio ſeu ſpe pretii non interueniente? Et nunc experire paucis, nouerimne & ego aliquatenus mores gentis. Ante omnia ſapientes ſunt, vt faciant mala. Bonum autem facere neſciunt, Hi inuiſi terræ & cœlo, vtrique iniecêre manus: impii in Deum, temerarii in ſancta: ſeditioſi in inuicem, æmuli in vicinos, inhumani in extraneos, quos neminem amantes, amat nemo, & cùm timeri affectent ab omnibus, omnes timeant neceſſe eſt. Hi ſunt qui ſubeſſe non ſuſtinent, præeſſe non norunt: ſuperiorib⁹ infideles: inferioribus importabiles. Hi inuerecundi ad petendum, ad negandum

frontoſi. hi importuni vt accipiant, inquieti donec acccipiant, ingrati vbi acceperint. Docuerunt linguam ſuam grandia loqui: quum operantur exigua, largiſſimi promiſſores, & parciſſimi exhibitores: blādiſſimi adulatores, & mordaciſſimi detractores: ſimpliciſſimi diſſimulatores & maligniſſimi proditores. Hactenus doctor egregius Bernardus de moribus Romanorum. Sed ante Bernardum Saluianus Maſſilienſis epiſcopus, qui vixit anno Domini 480. in lib. De prouidentia Dei, de iiſdem. Itaque, ait, nomen ciuium Romanorum, aliquando non ſolùm magno æſtimatū, ſed magno emptum nunc vltrò repudiatur ac fugitur, nec vile tantùm ſed etiam abominabile habetur. Ecquod maius eſſe poteſt teſtimonium Romanæ iniquitatis, quàm quòd plerique honeſti (quibus Romæ ſtatus ſummo & ſplendori eſſe debuit, & honori) ad hoc tamen Romanæ crudelitatis iniquitate compulſi ſunt, vt nolint eſſe Romani? Hactenus Saluianus. Atque hi ſucceſſu temporis non ſunt meliores facti: imò de iiſdem dixit alius & Italus, & inter Italos magni nominis Mantuanus Romæ,

Omnia quum liceant non licet eſſe piū.

Cæterùm ita eſſe reſtituendū, vt fecimus, & legendum illum Apoc. locum, cap. 16. 16.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Geddon Harma docuit me Ioſephus Scali-
ger, lumen omnis hiſtoriæ & literarum. Ver-
ba enim illa ſcripta fuiſſe Hebraicè גרן חרמה
dubitari non poteſt. Itaque more Hebræorũ
à dextris incipiendum, pergendúmque in ſi-
niſtra fuerat in iis legendis. Qui verò locum
hunc tranſcripſit, & Latinum fecit, vel Græ-
cum ex Hebræo, morem Latinorum & Græ-
corum in legendo ſequutus eſt, & à ſiniſtris
ad dextram progreſſus legit Harmageddon
pro Geddon Harma.

Sumptus autem & ſcriptus eſt locus ad ſi-
militudinem eius, qui apud Danielem 4. 14.
extat his verbis. *Excidite arborem* vbi גדו præ-
cedit. Deinde vocabulum חרמא. Illud autem a-
pud Hebræos excelſam, vel vt vult Hierony-
mus proſtibulum, vel etiam vt ex Iudic. 1.17.
colligitur, deſtructionem ſignificat, & cum
he Haiedia, ſiue Emphatico excelſam & no-
bilem quandam vrbem planè denotat, qualis
olim vetus Roma fuit. Denique in voce ipſa
eſt alluſio ad nomen Romæ Hebraicè ſcriptũ,
quod iiſdem punctis deſcriberetur, & iiſdem
omnino literis. Sic Hieronymus in Iſa. 21. 11.
putat in voce רומא alluſum eſſe ad Romam.
Sic Iohannes Mercerus vir Hebraicæ linguæ
peritiſſimus in Cant. Cantic. 4.6. cenſet in vo
ce מור alluſum eſſe ad montem Moria, qui fuit

alterum montis Sionis caput. Et certum eſt aptiſſimam atque conuenientiſſimam eſſe hanc alluſionē vt Roma Horma.i. excelſa illa dicatur, ſiue mōtes & ſitum ipſius loci ſpectes, in quo condita & ædificata tunc erat, quum hæc ſcribebat Iohannes: ſiue celebritatē & nominis famam, quia vna illa vrbs cæteris præſtantior, & Domina rerum, vt loquitur Auguſtinus, cenſebatur. Quid verò? Virg. Ecloga. 1. id ipſum teſtatur,

Vrbem, quam dicunt Romā, Melibœe, putaui
Stultus ego, huic noſtræ ſimilem.
Verùm hæc tantùm alias inter caput extulit vrbes,
Quantū lenta ſolent inter viburna cupreſſi.

& illud,

-- illa inclyta Roma,
Imperium Oceano, famā quæ terminat aſtris.

Ex quibus omnibus efficitur ſedē Antichriſti & locum illum in quem omnes conueniūt, qui contra Deum prælīū gerūt eſſe certò definitū. Eſt autē is Roma hodierna, quæ ſuper veteris & illuſtris illius, ſed exciſæ à Gothis Romæ ſepulchro, ruderibus & cineribus, id eſt, in ipſo illo loco, vbi prior & ſuperba illa euerſa eſt, hodie ædificata apparet & incolitur. Diſſimilē planè ob cauſam, propter quā ſecunda vrbs Hieruſalem poſt excidium Ba-

bylonicum eodẽ in loco ædificata eſt, in quo prior fuerat. Illa enim Hieruſalem reædificata eſt, vt Deus iterum coleretur illîc: hæc autem Roma extruitur iterum, vt Deus in ea iterum blaſphemetur.

CAP. XVII.

Papiſtarum & Antichriſti cœtus qua ratione dicatur Templum & Eccleſia Dei, vbi variis eorum obiectionibus reſpondetur.

ILLA verò nobilis & illuſtris quæſtio eſt quo modo Paulus apoſtaſiã Eccleſiã, & illum apoſtatarum cœtum templum tamen & Eccleſiã Dei nominet: Eſtne verò Papiſmus Eccleſia Dei? Hæc ſanè quæſtio & antea torſit, & nunc quoque plurimos torquet, & eos etiam viros doctos, qui propterea in Papiſmo retinentur, quod eum quanquam corruptam Eccleſiam, tamen Dei eſſe Eccleſiam putant & iudicant. Hæc autẽ tota res vt commodè definiatur, ſic diſtinguendum eſt. Rerum, quæ naturam quandã & nomen aliquod ſortitæ ſunt, aliæ perfectè & abſolutè eam naturã habent quã ſunt ſortitæ: aliæ imperfectè & ex parte tantùm.

In hominum genere hoc verum eſt. Etſi enim omnes qui homines dicuntur, ex eo appellantur, quòd ſint animalia ratione vtẽtia, tamen ex hominibus ipſis quidam eam rationem ex parte tantùm aſſequuti videntur,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

qualis moriones , monſtra brutorum potius , quàm hominum ſimilia , quidam plenius & perfectè rationem habent. In domo hoc idẽ explicari poteſt. Quum ſit enim hęc definitio domus, vt tecto, pariete, & fundamẽtis conſtet, ad arcendam aëris iniuriam, domus tamen quædam eum vſum plenè & perfectè nobis non præſtant, ſed vel tecto carent vel pariete, quædam autem præſtant. Ergo ex parte il læ tantùm dicũtur domus, quod Dialectici dicunt κατά τι. Hæ autem ἁπλῶς & abſoluté. Cur autem id fiat, vt quæ integram támque naturam res non ſunt aſſequutæ , rei tamen nomen ſortiantur: ratio eſt, quòd propter ſimilitudinem quam huiuſmodi res imperfectæ ad perfectas habent, earum nomen obtinent. Plures ſunt enim res , quàm rerum vocabula, nec res quælibet ſuo diſtinctóque ab aliis vocabulo nominari à nobis poteſt: idcircóque ſæpe nomen vnum & idẽ pluribus rebus, non pari tamen ratione tribuitur. Itaque non eſt vniuoca (vt loquuntur in ſcholis) iſtarum rerum appellatio, ſed homonyma tantúm. Hoc idem in ipſo Eccleſiæ & nomine & vocabulo obſeruari debet, quod & veræ & falſæ Eccleſiæ ſæpe tribuitur. Nam ſi vera & propria definitio Eccleſiæ ſpectetur, illa certè verę tantùm comperietur competere

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

petere. Eſt autē hæc, vt ſit vera Eccleſia, cœtus fidelium purè Deo ſeruientium, atque adoptionis notas ab eo ipſo inſtitutas retinentium, qualia ſunt verbum cœleſte, ſacramenta, & diſciplina. Vnde fit vt his tribus tanquā ſuis veriſſimiſque notis conſtet, deſignetur, diſtinguatúrque à falſa vera Dei Eccleſia, Puro nimirum Dei cultu, qui ſecundùm verā illius doctrinā inſtituitur, Ioan. 10. Oues meæ vocem meam audiunt: Puris & à Deo inſtitutis ſacramentis. Denique vera morum correctione & diſciplina. Qui igitur hominum cœtus has notas non habet, ſiquidem nullas omnino habet, Dei Eccleſia dici nō poteſt: ſin vnam tantùm ex illis tribus retinet, Eccleſia dicitur, ſed κατάτι. Qui verò cœtus plures ex illis notas adhuc ſeruant, æquiori iure & ratione cenſentur Eccleſia, quàm quæ pauciores notas. Hæ verò notæ ſi obſeruentur & inquirantur in Papatu, certè intelligemus eum Eccleſiam & templum Dei dici quidem, ſed κατάτι tantùm: quia tenuiſſimū quoddā earū Eccleſiæ Dei notarū veſtigium ſeruat & retinet, nēpe vnius tātum ſacramenti, id eſt, Baptiſmi vſum & notam, qui ſumma quidem Dei prouidentia in Papiſtarum cœtu, quoad ſubſtantiam ſuam purus manſit: quoad externa autem accidētia & adiuncta omnino cor-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ruptus,pollutus,& prophanatus inter eos eſt. Ergo Papatus & Antichriſti regnum eſt ex tenuiſſimo illo & vnico ſigno, tanquã filo quodam,Dei Eccleſia. Euangelicus autem cœtus is eſt,qui & ἁπλῶς & ex omnibus notis veriſſima illa Dei Eccleſia in terris cenſenda eſt, quæ que nobis cõſectanda. Eadem olim differẽtia fuit inter regnũ Iudæorũ, & Iſraelitarũ, in quo poſtremo fuit retenta circumciſio tãtùm,ne adoptionis Dei ſignum prorſus inter eos deleretur.Eadẽ etiã hodie differẽtia cernitur inter veram domum quam incolimus, & vbi familiam & res omnes noſtras domeſticas conſtitutas habemus, atque ruinoſam aliquam maceriem,vbi olim quidem habitauimus,ſed quam habemus pro derelicta:vtrãque enim domum noſtram appellamus: illam propriè quã incolimus: hanc impropriè quã deſeruimus & abiecimus. At obiicitur nobis, ſi Papatus eſt Dei Eccleſia, ergo eſt ſponſa Chriſti:ſi ſpõſa,ergo præter eam nullus alius hominum cœtus Dei Eccleſia cenſenda eſt. Nemo enim duas vxores habere vel debet, vel poteſt.Quamobrem vos ipſos huic Papiſtarum cœtui adiungere omnino neceſſe eſt. Reſpondeo verò,Vnicam tantum Eccleſiam eam nimirum ſolam, quæ vera Dei Eccleſia eſt,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

eſt,cenſendam eſſe ſponſam Chriſti. Reliquæ verò ſunt illius tantùm velut pellices. Papatus igitur eatenns & eo tantùm modo Chriſti ſponſa dici poteſt, quo vxor à nobis olim ducta,ſed propter adulteriũ poſtea repudiata vxor noſtra fortaſſe vocaretur, cui repudii libellum iuſtè miſimus,& cum qua iam coniugium ceſſat: ſed tamen quia aliquos adhuc annulos retinet & aliqua prioris noſtri cum ea coniugii pignora,vxornoſtra nominatur. Itaque quod ſcriptum eſt, vbi cadauer, illîc aquilæ.Matth.24.28:& quemque debere ſe illi adiungere Eccleſiæ,quæ Dei Eccleſia eſt, verum eſſe fatemur.ſed reſpondemus illud de vera tantùm,non de falſa Eccleſia accipiendum eſſe,& illam eſſe veram Dei Eceleſiam, in qua vel omnes ſuperiores,vel præcipuæ Eccleſiæ notæ cernũtur atq; apparẽt. In quo autẽ hominũ cœtu pro puroDei verbo hominũ tãtùm traditiones docẽtur, pro verò Dei cultu,mera idololatria retinetur:pro veris Chriſti ſacramẽtis, hominũ cõmenta ſupponũtur (quæ omnia fiunt apertiſſimè in Papatu)eum cœtum Eccleſiam Dei eſſe negamus: & eam cui vt nos adiungamus, Chriſtus vel velit vel præcipiat. Denique quod vulgò dicimus Dei promiſſiones ad Eccleſiam pertinere, il-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

lud etiam ipſum de vera tantùm Eccleſia intelligendum eſſe contendimus. Itaque neque de Papiſtica, neque de hæretica. Cæterùm ex hoc ipſo iam facilè colligetur non eſſe eos ſciſmaticos qui à Papiſmo deſciſcunt, quia non à vera Dei Eccleſia recedunt vel ſeceſſionem faciunt, à qua qui diſcedit, ſciſma facit: ſed potius ab apoſtaſia illa blaſphema & ab apoſtatis ſe ſeparant, id eſt à Larua Eccleſiæ, in quo ipſo tam laudandi ſunt, quàm qui ſe è fœdiſſimis ſordibus purgant & extrahũt. Quod ſi à Papiſtis (ſunt enim in erroribus ſuis defendendis obſtinati) dicatur. At in hac noſtra Eccleſia baptizati eſtis, cur igitur aut non rebaptizamini, aut eum cœtũ, in quo primùm baptiſmum accepiſtis, cuique nomẽ dediſtis, non colitis, & in eo nõ perſtetis? Reſpondemus, Rebaptizari quidẽ nos nihil neceſſe eſſe, quia Chriſti baptiſmo ſemel iã tincti ſumus qui (quemadmodũ diximus) quoad ſubſtantiam inter Papiſtas manſit. Itaq; quia Chriſti baptiſmum ſuſcepimus, iterum baptizandi non ſumus. Hoc ipſum eodem modo Auguſtinus ſæpe Donatiſtis reſpondit. Neq; propterea tamen in Papiſtarum cœtu manere vel debemus, vel debuimus: aut eorum cœtũ deſerere fuit periurum eſſe, & transfugam ab eo, cui prius dederamus nomen. Non enim

Papæ

Papæ, dum etiam à Papiſtis baptizaremur, nomen dedimus, ſed Chriſto in cuius nomẽ certè nos, vt Chriſtiani, tunc quoque tincti ſumus. Hũc ducem fidei noſtræ profeſſi ſumus & agnoſcimus, non homines, non Papam ipſum, non Epiſcopos: ſed magna paſtorũ noſtrorum, partim perfidia, partim ignorantia, fuimus (idque per diuturnum tempus) à duce noſtro Chriſto abducti, ignorantes quidẽ & ab iis excæcati Papam pro Chriſto impiè ſequuti ſumus. nũc autem illuminati Dei gratia, errorem noſtrum videmus, & eum agnoſcẽtes, priorem & verum illum ducem noſtrũ cui nomen ſoli dedimus: Chriſtum, inquam, toto pectore & affectu requirimus, illíque in perpetuum adhærere decreuimus. Num, hæc obſecro, perfidia eſt, ducem & ſigna repetere, quæ ignorans amiſeras? Num hoc eſt tranſfugam eſſe? Quod ſi obiicitur, nos incidere in errorem Donatiſtarum, qui nullum cœtum niſi qui omni labe purus eſſet, pro legitima Dei Eccleſia agnoſcebant, ſi Papiſmũ propter quaſdam in eo corruptelas & malos hominũ mores negamus eſſe Dei Eccleſiam. Reſpondemus à nobis in Papiſmo vitia hominum nõ ſpectari, neque propter illa eſſe Dei Eccleſiã negari, ſed vitium rei ipſius, id eſt, ipſam potius doctrinam, ipſam naturam, ipſum funda-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mentum Eccleſiæ perpendimus, quòd quum ab eo cœtu omnino abſit Papatus, non poteſt vera eſſe Dei Eccleſia concedi.

CAP. XVIII.

De tempore aduentus Antichriſti. Ac primùm ex Scriptura manifeſtè colligi eum prius non fuiſſe patefaciendum, quàm Romanũ imperium labaſceret, & Chriſti regnum per Euangelii prædicationem exoriretur & creſceret.

QVARTVS in hac diſputatione locus eſt de tempore aduentus Antichriſti: atque hic locus omnino ſcitu dignus eſt & neceſſarius, & vt certius Antichriſtus agnoſcatur & vt fugiatur De hoc autem variæ ſcriptorum ſententiæ fuerunt. Nam Arabianus quidam (quemadmodum in vita Victoris ſcripſit Platina) iam tempore Seueri Imperatoris natum Antichriſtum docuit, quòd Eccleſiæ corruptos mores & infinitas penè hæreſes exortas cernens ita ſibi perſuadebat. Sed totam hãc quæſtionem (vt breuiores ſimus) definit Paulus, quum ait, Tunc reuelandum eſſe & patefaciendum, quum illud quod impedit, ſublatũ fuerit. Nam quid nunc impediat, noſtis. Verba Pauli hæc ſunt, τὸ νῦν κατέχον. Quæſitum uerò eſt, quid illa verba ſignificarent: alii enim ſic accipiunt, vt de Romano tantùm imperio, & Euangelii duntaxat prædicatione, quæ per vniuerſum orbẽ terrarũ prius erat futura, intelligant.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Quæ ſententiæ, quanquam inter ſe videntur eſſe diſſimiles & diuerſæ, rectè tamen & facilè conciliari inter ſe poſſunt. Nam vtraq; vera eſt, ſi modò ſatis perpendatur. Ante ſtabilitum enim & conſtitutum Antichriſti regnum, de quo nunc agimus, hæc duo euenêre: Romani nimirum imperii euerſio, & Euãgelicæ doctrinæ publicatio diſſeminatióque per vniuerſum orbem. Confirmatur autem iſta & cõciliatio & explicatio noſtra apertiſſimo Danielis loco, qui eſt cap. 2. v. 34. & 44. & 7. v. 13. qui ſic habent.

Cap. 2. v. 34. *Videbas ita, donec abſciſſus eſt lapis de monte ſine manibus: & percuſſit ſtatuam in pedibus eius ferreis & fictilibus, & comminuit eos.*

V. 44. *In diebus autem regnorum illorũ ſuſcitabit Deus cæli regnum quod in æternum non diſſipabitur, & regnum eius alteri populo non tradetur: comminuet autem, & cõſumet vniuerſa regna hæc, & ipſum ſtabit in æternum.*

Cap. 7. v. 13. *Aſpiciebã ergo in viſione noctis, & ecce cum nubibus cæli, quaſi filius hominis veniebat, & vſque ad antiquum dierũ peruenit: & in conſpectu eius obtulerunt eum.*

Acciderunt igitur eodem tempore iiſdém que penè gradibus & momentis procedebãt Romani ſcilicet imperii extirpatio, & Euan-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

gelii regníque Chriſti propagatio. Quemad-
modum autem non eſt vno temporis momẽ-
to ſublatum dirutúmque Romanum impe-
rium,ita nec vno temporis articulo ædifica-
tum conſtitutúmque per Euangelii prædica-
tionem Chriſti regnum, ſed paulatim & pe-
detentim vtrumque pari, vt ita loquar,paſſu.
At obiici nobis videtur poſſe quòd ſtante ad-
huc & florente Romano imperio, regnum ta
men Chriſti conſtitutum eſt. Conſtantinus
enim Magnus publico edicto primùm tem-
pla idolorum claudi iuſſit: tum demum Chri-
ſtianam atque Euangelicam doctrinam peni-
tus approbauit : id quod ſequuti & imitati
ſunt poſtea alii Imperatores Romani omnes:
(vno modò Iuliano Apoſtata excepto) atque
inde factum, vt totus fermè terrarum orbis
Chriſtianam religionem amplecteretur. Hoc
autem contigit poſt annum Domini 300. vt
vno eodémq; tempore & Romanum impe-
rium & Chriſti regnum floruiſſe & ſubſtitiſſe
videatur cõtra & noſtram interpretationem,
& Danielis Prophetiam. Hoc certè argumẽ-
to etiã hodie Iudæorũ Rabbini aduerſus Chri-
ſtianos vtuntur, cui perſpicuè reſpondet D.
Caluinus, nempe quòd vti Chriſti regnum
per gradus & momenta quædam, non autem
vno temporis articulo conſtitutum eſt: ita iiſ-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

dem gradibus euerſum eſt Romanum imperium. Oportuit enim ex Dei decreto omnino quartam Monarchiam euerti & tolli: vt quinta, quæ Chriſti erat, erigeretur & ſtabiliretur. Non quòd tamen Euangelium politiis humanis ſit contrarium aut repugnans, ſed quòd alio modo mundum regi vellet Deus poſt Euangelium ſuſceptum, quàm anteà, non ab vno nimirum quodam terreno Monarcha & Principe, quemadmodum factum erat antea: Ergo momento uno non eſt diſiecta Romani imperii moles, ſed per partes. Itaque falluntur Rabbini, qui tũc demum Romanum imperiũ euerſum fuiſſe putant, quum prorſus deſiit aliquis nomine Imperatoris Romani regnare. cœperat iampridem etiam ante Conſtantinũ Magnũ Imperatorem perire longè anteà veriſſima Romani imperii maieſtas, ſplendor, robur & dignitas extingui. Ex quo enim tempore illud imperiũ ſcindi per partes cœpit, & qui populi ei antea paruerant, ſe in libertatẽ aſſerebant, ex eo concuti & deiici Romæ imperii maieſtas apertiſſimè viſa eſt. Quinetiam quando illa tam auguſta Romani imperii poteſtas & dignitas non ſolùm tranſiit ad homines exteros qui origine Romani non erant, ſed vel Galli vel Hiſpani, vel Afri, imò verò ad ſubulcos, opiliones, armentarios, funarios, &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

infames omnino homines delata eſt, id quod ſtatim poſt cœptam Euangelii prędicationẽ contigiſſe teſtantur Romanæ hiſtoriæ. Ex eo ſanè tempore Romanum imperium aboleri cœpiſſe, dubitari non poteſt, quo ipſo momẽto Chriſti regnum & Euangelium mundo maximè ſeſe exeruit atque innotuit. Atque illud eſt quod Paulus obſtare dicit, quo minus ſuo iam tempore & ſeculo patefieret Antichriſtus, nimirum quòd & Romanum imperium paulatim excindi, & Euangelium ſenſim propagari oporteret, antequam palàm iſta tam nefanda à Chriſti doctrina apoſtaſia exoriretur. Confirmatur verò hæc noſtra ſententia duplici argumento, ratione & patrum authoritate, præter ipſum euentum qui eſt certiſſimus iſtius prophetiæ interpres. Ac ratio quidem eſt hæc: quòd quum eſſet Antichriſtus Romani imperii ſedem, vti diximus, occupaturus, Romanum imperium extrudi & & deiici prius erat neceſſe, quàm illîc Antichriſti ſedes collocaretur. Romam enim vacuam erat inuaſurus: nec enim iam occupata Roma occupari potuit. Deindè, quum hoc totum Antichriſti regnum ſit mera ab Euangelio apoſtaſia, vt mundus ſuæ ingratitudinis & contempti Euangelii pœnas daret iuſtiſſimas, prius oportuit & Euangelium prædicari,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

& ſanam doctrinã ſpargi, à qua poſtea deſciſceret ingratus mundus. Niſi enim hæc prius fierent, nec iſta contingerent, nec Antichriſti regnum apoſtaſia rectè diceretur.

Patrum autem dicta & teſtimonia de ea re ſunt apertiſſima, noſtrámque ſententiam planè confirmant. Irenæus imprimis: Tertullianus vbique, Lactantius lib. 7. cap. 15. Imperium, ait, ex Occidente in Aſiam reuertetur, & Romanum imperium (horret animus dicere) tolletur. Ægyptus prima ſentiet pœnas iſtas. Quæ fuiſſe veriſſima vaticinia, rerum euentus comprobauit. Idem quoq; ſentit Chryſoſtomus in hunc ipſum Pauli locum. Hieronymus in epiſtola ad Algaſium: Auguſtinus lib. 20. de Ciuitate Dei, cap. 19. Item cõtra Petilia. cap. 14. Poſt prædicatum, ait, Euangeliũ erit finis. Quid præterea? Author libelli de Antichriſto, diſceſſio fiet omnium regnorum, ait, à regno Romanorum, cui ſubdita erunt, vt patefiat Antichriſtus.

CAP. XIX.

Vtrum Antichriſtus ante ſublatum Francorum imperium, vel exoriri vel ſtabiliri non potuerit.

QVIDDAM autem in eodem de Antichriſto libello in Francorum laudẽ ſcriptum extat magnificè his verbis. Hoc autem tempus nondum aduenit, quia li-

cet videamus Romanum imperium ex maxima parte deſtructum, tamen quandiu reges Francorum durauerint, qui Romanum imperium tenere debent, Romana dignitas ex toto nō peribit, quia in regibus ſuis ſtabit. Hoc quidem probent alij, ſi velint, mihi tamen ſide carere, & ſuſpectū videri ſolet, neque etiā vllo fundamēto niti poſſe cùm res ipſa aliud verum fuiſſe doceat. Maximi enim, quòd nemo diffiteri poteſt, Antichriſti ipſius & Antichriſtiani regni patroni & fautores fuêre ſemper Francici reges, imprimíſque Pipinus ille, qui Breuis dictus eſt. Item Ludouicus Pius eius nepos, qui etiam totam Flaminiam viam (quam Itali Romaniolam vocant, alii verò patrimoniū ſancti Petri) primus iſti Antichriſto dono dedit. Atque hæc eſt emētita Cōſtantini Magni donatio, quam toties nobis Romani Pontificis adulatores, ſed falſiſſimè tamen, obiiciunt. Sed etiā Ludouicus octauus & Philippus Auguſtus totis & ſuis & regni viribus Antichriſti regnum fulciuêre: vt vel vna hæc ſententia ſatis oſtēdat non eſſe libellum illum Auguſtini, cuius ætate nec Francorum reges, nec Francicum imperium, quod demum ſub Imperatore Valente cœpit, notum adhuc erat. Ex ſuperioribus autē omnibus illud efficitur, & manet concluſum

quod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

quod diximus,& Euangelium annunciari, & Romanum imperium tolli prius oportuiſſe, quàm Antichriſti regnum perſpicuè cerneretur,atque conſtitueretur. Hanc autem imperii Romani euerſionem ſignificauit quidē Paulus,ſed obſcuré. Id quod duplici de cauſa factū videri poteſt:primùm quòd apud Chriſtianos & non ignaros huius prophetię & negotii homines verba faceret Scriptura. Sæpe enim de eo ipſo in Eccleſia apertè egerant concionantes Apoſtoli, vt ex ipſorum libris conſtat. Deinde ne quiſquam offenderetur, atque ne Eccleſia in diſcrimen & periculum apud Imperatores Romanos adduceretur,tāquam eorum exitiū Chriſtiani homines præſagirent ac lubenter exoptarent. Nam vt hoc ipſum taceretur,ſatis tamen ex Daniele 2.& 7.intelligi poterat futurum. Obſtare autem huic noſtræ ſententiæ & Pauli dicto videtur vnus Iohannes qui iam ſuo ſeculo exortum eſſe Antichriſtum dicit 1. Ioan.2. Sed ad eum Iohannis locum facilis eſt hęc reſponſio, iam quidem fundamenta iſtius regni & apoſtaſiæ per hæreſes & hæreticos iacta fuiſſe,plenum tamen illius regni ſtatum & ædificium tunc demum patefactum & cōſtitutum,poſtquam & regnum Chriſti annuntiatum,& Romanum imperium euerſum atq; abolitum eſt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

CAP. XX.

Tempus Antichriſtiani regni ſtabiliendi & publicè in Eccleſia conſtituendi fuiſſe à Dei Spiritu præciſè definitum annos 666, à tẽpore reuelatæ Iohanni prophetiæ, qui anni ferè in tempora Conſtãtini Pogonati imperatoris Conſtantinopolitani incidunt.

LONGE verò magis ardua & difficilis quæſtio nobis in hac de temporis aduentus Antichriſti diſputatione verſantibus proponitur: Vtrum illud tempus intra quod Antichriſti regnum erigendum erat, certò definitum vllo ſacræ Scripturæ loco inueniatur. In quo varia certè eſt variorũ ſententia. Quidam negant. Itaque lib. 18. de Ciuit. Dei, cap. 52. & 53. Auguſtinus illud tempus omnino occultum & ignotum eſſe ait, neque annum, neque menſem, neque tempus aduentus, ſtatúſque ipſius ſciri poſſe contendit. Hoc qui ſentiunt, falli videntur, & idcirco falluntur quia quæ de toto Antichriſti ſtatu intelligenda ſunt, ad vnum quendam hominem, vti demonſtrauimus, imperitè & falsò reſtringunt, quem ſolum fore putant Antichriſtum. At de toto quodam hominũ genere, de longa rerum & temporum ſerie accipiẽdum eſt quod de Antichriſti regno copioſè tradit Scriptura.

Alii igitur aliud ſentiunt tempus illud nimirum diſertè pronuntiatum definitúmque eſſe, quò Antichriſti regnum exoriretur: in

quo

quo tamen ipſo alii ab aliis diſſentiũt. Quidã enim exiſtimant eſſe illud tempus annũ 1000: alii 500 :alii 400. à Chriſto nato : qui omnes quia nullo ſacræ Scripturæ loco perſpicuè nituntur, ſed tantùm dubiis ſuíſque coniecturis agũt, aliã nos viam, eámq; certiorẽ inſiſtemus, meliori (niſi fallimur) nixi fundamẽto. Nam ſi rectè & attentè Apocal. examinetur, reperietur tempus intra quod ſtatus iſtius Apoſtaſiæ conſtituendus erat, definitum. Eſt autem annus nõ tam quidem à Chriſto paſſo vel nato, quàm à tempore reuelatæ Iohanni prophetiæ 666. vti apparet ex cap. 13. v. 18. etſi locum hunc inſigniter corruptum fuiſſe ſcribit lib. 5. cap. 25. Irenæus. Is autem ſic habet,

Hîc ſapientia eſt. Qui intelligentia præditus eſt, computet numerum Beſtiæ: numerus enim hominis eſt: & numerus eius ſexcentum ſexaginta ſex.

Diximus, iam verba hæc *Numerus hominis*, nõ de certo quodam Cabaliſtico vel Magico vocabulo, quod ex literarũ & characterũ ſuorũ ſignificatione numerũ *666.* complectatur, ſumenda. Eſt enim hæc temporis notandi ratio prorſus à Scripturæ ſacræ ratione aliena & ignota. Deniq; inſanorum Cabaliſtarum, potius, quàm Spiritus ſancti propria. Quam, etſi in ea laboret, tamen in Valẽtiniano irriſit

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Irenæus lib. 2.cap.40. Deinde videmus qui hoc faciunt(vt Irenæus & alii)quàm ſint ipſi varii,atque à ſeipſis diſſentientes. Quot enim inter eos capita, tot ſententiæ. Impingunt autem in hunc maximè ſcopulum omnes, quòd ad ipſa Iohannis verba ſatis non attendunt, & tamen loquitur Spiritus ſanctus ſimpliciſſimé. Nam poſtquam fore Antichriſti ſtatum prædixit illo capite 13. itémque qualis futurus ſit deſcripſit, tempus etiam ipſum addidit perſpicuè, quo illa omnia euentura erant: nẽpe annum 666, quem appellat numerum hominis, id eſt numerum planum, facilem cognitu, numerum numerabilem (quemadmodum apud Iſaiam cap. 8. appellatur Scriptura facilis & plana ſcriptura hominis) & eo modo numerandum quo vulgo tunc temporis homines omnes numerabant. Incipiunt autẽ hi 666. anni præcipuè ab anno non nati, ſed paſſi Chriſti, & à tempore Ioannis. Itaque populari numerandi modo & ratione vtẽdum eſſe docet Spiritus ſanctus in his annis 666. à ſe prædictis, ſupputandis.

Cur autem de eo præſertim monuerit Spiritus ſanctus: ratio eſt, ne quum de annis aduentus Antichriſti agitur, eadem ratione nobis eos ineundos & numerãdos eſſe cenſeremus, qua apud Danielem cap. 9. v. 25. anni aduentus

uentus Chriſti per annorũ hebdomadas ſup-
putantur: falleremur enim ſi ita ageremus.
Voluit quidẽ Deus, vti Chriſti, ſic Antichri-
ſti aduentum & tempus certò nobis deſigna-
tum eſſe, ſed diuerſa tamen numerandi ratio-
ne vtrunque. Tempus enim aduentus Chri-
ſti Iudæis per annorum hebdomadas ſuppu-
tandum erat: tempus autem aduentus Anti-
chriſti familiari populari & vulgari ratione &
modo vti omnes homines numerant, com-
putatur. Nam iſta numerãdi ratio per anno-
rũ hebdomadas eſt illa quidem & ſubtilis, &
difficilior, neq; cuiuis nota, aut familiaris: ſed
hęc ſupputatio quæ fit per ſingulos annos &
cõtinuos eſt vulgaris & certè plana & popu-
laris. Illa vſus eſt Dominus quũ ageret apud
Iudæos quibus numerus ſeptenarius ſolennis
erat & ſacer, & apud quos multa per annorũ
hebdomadas iam agebantur & numeraban-
tur, veluti Iubilæi anni. Hac autem vulgari,
quæ fit ſingulis annis ad proximè præceden-
tem additis, vſus eſt Dominus, quum agere
apud gentes in quibus futura erat Eccleſia, &
inter quas neque numerus ille ſeptenarius,
neque annorum hebdomades erant vel notæ
vel vſitatæ, ſed hæc tantùm popularis & vul-
gata ratio per quam ſingulos annos, quotan-
nis præteritis & præcedentibus addunt. Alia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

etiam ratio ab interpretibus Danielis cap.9. afferri ſolet, cur Dominus in notando definiendóque aduentus Chriſti tempore (vbi plena erat conſolatio Iudæorum futura) numero ſeptenario potiſſimũ ſit vſus, nempe vt conferret tempus exilii eorum quod fuit 70. annorũ, cum tẽpore conſolationis & miſericordiæ ſuæ erga eos futuræ, quod fuit ſepties 70. i. per annos 490: quot annos hebdomadæ illæ 70. apud Danielẽ definitæ continent. Ergo hoc modo numerandi ſunt nobis anni & numerus aduentus Beſtiæ, quia eam nobis numerandi rationem præſcribit ipſe Spiritus ſanctus. Vnde fit vt tempus illud, quo regnũ & ſtatus Antichriſti cœpit in Eccleſia Dei publicè palàm & potiſſimùm conſtitui & erigi fuerit annus à Chriſto 666. Quanquam variam fuiſſe etiam in Eccleſia Dei poſt Chriſtũ paſſum annorum ſupputandorum rationem non ignoro, quum alii à cõceptione Chriſti: alij ab imperio Alexandri, alii à Diocletiani imperii anno primo inciperent: ſed nos hoc loco & à Chriſto paſſo & à tempore reuelatæ huius prophetiæ hos 666. annos accipiendos iudicamus, maximéque facilioris rationis ineundæ gratia à Chriſto iam paſſo eos ſupputabimus. Ergo anno à Chriſto paſſo, 666. palàm & publicè conſtitutum eſt in Dei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Eccleſia blaſphemum illud Antichriſti regnū quod prædixerat Dei Spiritus. Certè hoc eodem tempore & anno Miſſa illa execrabilis, & Papiſtica verè mortis Chriſti abolitio paſſim Latinè celebrari cœpit priuatim in Eccleſiis, vt ſcribit Baleus Centur. 1. cap. 80. ſub Vitaliano nimirū Pontifice Romano. Sed videri quoq; præcipuè poteſt hoc temporis ſpatium *666.* à Deo reuelando Antichriſto definitum eſſe, quòd 2000. annorū quibus à Chriſto nato creditur mundus ad extremum vſq; diem iudicii duraturus tertiã tãtùm partẽ cõtineat & efficiat, vt aliquod ſupereſſet temporis ſpatium, quo & regnaret ipſe, & poſtea deſtrueretur. Sed hoc quod de *666.* annis computandis dicimus, quàm ſit verum iam videamus. Nam rerum euentus, & ipſius prophetiæ implementum debet teſtis & cõfirmatio noſtræ ſententiæ eſſe locuples. Quod vt appareat ſic dico: Certo certius eſſe firmiſſimum Antichriſtiani regni firmamentum aut fundamentum potius tunc publicè & verè receptum, & in media ipſa Eccleſia erectum eſſe, quum vnus aliquis publico Chriſtianorum conſenſu, Epiſcopus epiſcoporum, vel Epiſcopus vniuerſalis dici agnoſciue cœpit. Hoc autem etiam accedente Imperatoris ipſius authoritate & iuſſu circa annum Domini ſexcenteſimum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

quartũ factũ eſſe cõſtat ex hiſtoriis. Bonif. n. tertius Rom. Epiſcopus, à Phoca Rom Imperatore vniuerſalis & OEcumenicus Papa & Epiſcopus (vti ſuprà docuimus) pronũtiatus eſt, & ea quidem prærogatiua, vt hoc idem priuilegium tranſiret ad ipſius ſucceſſores omnes, qui Romæ poſtea erant ſeſſuri. Phocas hoc fecit initio imperii ſui quod collocatur ab omnibus hiſtoricis in annum Domini 603. Nec verò fruſtrà hoc Pontifici Romano datum eſt ab Imperatore Phoca: nam quum eſſet Mauritii Imperatoris nefarius parricida Phocas, hoc tanto in Romanos Epiſcopos (qui tum plurimùm in vrbe Roma apud populum poterant) munere, redemit ſibi fauorem populi Romani, ope & commẽdatione ipſius Epiſcopi. Phocam enim propter iſtam Mauritii Imperatoris perfidioſiſſimè ab eo trucidati cædem infenſè oderat Po. Ro. & Imperatorem auerſabatur. Opera igitur Bonifacii tertii, & in compenſationem iſtius tanti priuilegii conciliatus eſt Phocæ Romanus populus, illique ſolenniter acclamauit. Fortaſſe quoque motus Phocas Imperator videri potuit propter conſtitutionem Iuſtiniani quæ eſt lib. 2. Nouella 131. de quatuor ſanctis conciliis, vbi Romanum Epiſcopum Imperator priorem in ſynodo ſedere iubet,

bet, Conſtanrinopolitanum autem Epiſcopum ſecundo loco & poſteriore. Iam verò priuilegium à Phoca datum, confirmauit poſtea Synodus quæ Romę ſub Bonifacio 3. collecta eſt anno Domini 607. vt ait Sigibertus. Conſtitit autem ſexaginta duobus epiſcopis, triginta preſbyteris, & tribus diaconis: qua Romano Pontifici confirmandæ aut abrogandæ aliorum epiſcoporum electionis poteſtas conceſſa eſt. Deinde in Synodo Africana (quæ his temporibus proxima fuit, & ſub Conſtante Imperatore Heraclii nepote conuenit) hæc inſcriptio facta eſt, „Theodoro Pontifici Romano, D. Apoſtolico culmini ſublimato, ſancto patri Patrum, Theodoro Papæ & ſummo omnium præſulum principi, Synodus Africana, &c. „

Ergo iam habemus Apoſtaſiæ Antichriſti & perfidi iſtius ſtatus (qui hîc à Paulo deſcribitur) fundamenta publicè circa annum Domini 604 iacta. Sed nondum tamen conſtat annorũ numerus. Nam dicitur eſſe ſexcentorum ſexaginta ſex. Quid igitur? Iam ex eo tempore cœpit magis ac magis iſtius ſtaſtus, & Epiſcopi vniuerſalis, id eſt, Antichriſti potentia emergere, adeò vt iam ipſius authoritate omnia in Dei Eccleſia gererentur. Denique iſtius apoſtaſiæ incrementa, mem-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

bra, & tota conſtitutio & deſcriptio cœpit palàm & apertè in Eccleſia deſignari, ſtabiliri, & formari, tãquam infans quiſpiam, qui iam in aluum matris receptus accipiebat mẽbrorum conformationem. Nondum tamen editus erat, nondum plenè partus Antichriſtus. Nam & adhuc reprimebatur iſtius Epiſcopi Oecumenici poteſtas authoritate imperatoria, & adhuc imperatoribus ſubditum ſubiectúmque ſe eſſe agnoſcebat ipſe. Cuius rei exemplum eſt, quod Romani Epiſcopi ab Imperatoribus Conſtantinopolitanis, & cõfirmabantur adhuc, & poterant quoq; caſtigari atque etiã deponi, etiã poſt hoc priuilegiũ illis à Phoca conceſſum. Sed tandem quũ creſceret Epiſcopi Romani authoritas in Italia. Romani verò, id eſt, Conſtantinopolitani Imperatoris maieſtas & imperium minueretur in dies, vel potius propè eſſet in Italia extinctum. Denique quum Romæ Pontifices & Epiſcopi Romani tanquam imperatorum ipſorum vicarii & legati, vel etiam ipſi per ſe tanquam pro ſuo iure omnia & ſacra & prophana tractarent, publica & priuata adminiſtrarent, cõſenſu totius populi cũcta definirẽt: tandẽ id ab Imperatorib⁹ Cõſtantinopolitanis facilè obtinuerunt, atque publico quidem diplomate & edicto, vt illi

ius omne in Romanos epiſcopos ſuum illis remitterent, velléntque vt quicunque deinceps à clero populóque Romano Epiſcopus Romanus deſignatus & electus eſſet, is ſine vlla ipſius Imperatoris confirmatione & legitimus Romæ epiſcopus cẽſeretur & in poſterum αὐτόνομος haberetur, nihilque in eum amplius quicquam inquireretur: ex quo factum eſt vt iam Romanus Epiſcopus nullius confirmatione, ac ne ipſius quidem Imperatoris Romani (qui tunc erat Conſtantinopoli) conſenſu & approbatione egeret, ſed ipſe per ſe tanquam omnino ſui eſſet iuris eam poteſtatem dignitatémque iniret & adipiſceretur. Itaque ex eo tempore cœpere Romani Epiſcopi omni Imperatorum Iuriſdictione, id eſt omni hominum & magiſtratuũ poteſtate exempti ſolutíque viuere cœperũt & Deo ipſi ſimiles cenſeri, nec à quoquam homine mortali (vt ita loquar) eſſe iudicabiles. Id quod ipſi poſtea Cano. Nemini 17. quæſt. 3. & Cano. Nemo 9. quæſt. 3. contentioſè docuerunt. Hoc ſanè plenũ Antichriſti regnum fuiſſe videri poteſt, & extra controuerſiam eſt, hoc potiſſimum tempore erigi, in lucem edi, & authoritatem ſummam habere cœpiſſe. Hæc autem tam immẽſa poteſtas per quã Romanus Epiſcopus ab omni

impe-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

imperatoria cognitione & poteſtate eripe-retur, illi conceſſa primùm eſt à Conſtãtino Pogonato ſiue Barbato Imperatore Conſtã-tinopolitano, cuius imperiũ collocatur cir-ca annum Domini 666, ab aliis verò circa an num 668. Carolus autem Sigonius lib. 2. De Regno Italico hoc priuilegium conceſſum anno Domini 684 mauult. Vtcunque, eo tam immoderato Imperatorũ Conſtãtinopoli-tanorũ priuilegio primus vſus eſt Benedi-ctus Romanus Epiſcopus & facilis fuit ſcri-ptorum error & lapſus in ſupputatione duo-rũ vel plurium annorũ, qui debet corrigi ex Apoc. Nam quanta ſit inter hiſtoricos in annis & temporibus numerandis diuerſitas ſciunt omnes quum vnam numerandi ratio-nem non ſit ſemper ſequuta Chriſtiana Ec-cleſia. Ergo in tanto numero facilè fuit ali-quot annos addere vel detrahere: vt iam An tichriſti regnum & imperium publicè con-ſtitutum & erectum fuiſſe appareat eo ipſo & tempore & anno quo à Dei Spiritu fore prædictum iam pridem fuerat, id eſt anno Domini 666.

Mahumetani verò regni initium colloca-tur in annum Chriſti 623 ſub Heraclio Impe ratore anno imperii eius decimo tertio, vt Antichriſti & Mahumetis regni initia & ex-

ortus

ortus breuiſſimo quidem temporis interuallo inter ſe diſtent. Hoc autem Mahumetanũ breui tempore intra annos ferè 32 ita creuit vt magnam maioris Aſiæ, Phœniciæ, Libyæ partem claſſibus miſſis ſtatim occuparet ſub Conſtante Conſtantini Iunioris filio nepote Heraclii anno Domini 655. adeò vt ad regnum Mahumetanum annus & numerus ille qui eſt in Apocalypſi 666 pertinere iam non poſſit. Antichriſtianum autem regnum, neque tam citò, neque tam facilè propagatum eſt.

CAP. XXI.

Mille illos annos poſt quos Satanas ſoluēdus eſſe dicitur ad tēpus aduentus Antichriſti non poſſe pertinere.

VNVM autem quiddam reſtare videtur, quod ſuperioribus obiici poteſt. Eſt verò Apoc. 20. v. 2. & 7. vbi ſcriptum eſt, fore vt demum poſt mille annos Satanas ſoluatur, turbétque vniuerſum orbẽ terrarum, atque Gog & Magog, id eſt gentes à Dei Eccleſia extraneas ad prælium contra eam colligat. Hoc igitur potius loco quidam cenſent deſcriptum eſſe & definitum aduẽtus & regni Antichriſti tempus. Sed quàm varia fuerit veterum de illius loci mente interpretatio & ſententia apparet ex Auguſtino lib. 20. de Ciuit. Dei, cap. 8. 9. & lib. 21. cap.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

23. Dicam tamen ipſe quod ſentio, quódque poſtquam omnia mecum ſubduxi de eo puto conſtituendum, eos mille annos (id quod ex ipſo rerum euentu manifeſtiſſimè apparet) tempus aduẽtus Antichriſti minimè definire, aut deſignare: ſed potius eos ipſos ab anno illo *666.* elapſo numerandos. Ex quo fiet vt iam planè habeamus per ſucceſſionẽ tẽporum definitum quid vſque ad extremũ penè diem ſit futurum. Nam ante eos mille annos euenire & impleri oportuit, quæ in cap. 16. v. 12. prædicta erant, nẽpe vt Euphrates exſiccaretur, & via (regibus Orientis in ditionem & regiones Romano anteà imperio ſubditas irruentibus) aperiretur. Quod certè factum eſt: proculdubiò enim ii Reges Orientis, qui per Euphratem exſiccatum, id eſt iter facile per medium alueum præbentẽ, in Romanum orbem & imperium irruperũt, ſunt Turcæ. Ergo prius Turcarum imperiũ excitari oportuit, quàm mille illi anni implerẽtur. Quod ſi annos à paſſo Chriſto inchoemus, certè ante Turcarum imperium, quod collocatur poſt annum Chriſti 1200. penitus effluxerint, falſáq; apparebit Apocalypſeos id eſt, Spiritus ſancti prophetia. Quod vel cogitare nefas eſt. Quare perſto in ſententia, & ab anno Domini *666* numero illos 1000

annos

annos,qui omnes numeri ſimul collecti efficiunt 1666.poſt quos illa iam futura & implēda ſunt,quæ Dei Spiritus Apocalyp.19. & ſequentibus deſcripſit.Quanquam ipſum extremi iudicii articulum definire aut perſcrutari velle planè impium eſt. Act. 1. Nec eò etiam pertinet hæc noſtra ſententia.

CAP. XXII.

Modum Antichriſtiani regni conſtituendi & collocandi fuiſſe planè Satanicum & fraudulentum

HIS iam expoſitis,ſequitur vt & modū & gradus explicemus, per quos Antichriſtus ſenſim prodire debuit, hócque opus ſuum Satan erat perfecturus. Quāquā verò illa magna iā ex parte in ſuperioribus diximus, breuiter tamen hæc ipſa docuit Paulus,quum totū hoc infœliciſſimū opus appellat Myſterium. Ergo demonſtrat tantum ſcelus occultè,aſtutè,clàm, & ſubdolè à Satana adminiſtratum & admiſſum iri. Voce enim *μυςήριον* nulla doctrinæ Satanicæ & apoſtaticæ dignitas oſtenditur,ſed ipſius artificis & authoris huius regni(eſt autem ille draco & ſerpens antiquus,qui etiam Diabolus dicitur Apoc. 20.v.2.) fraus tantùm & dolus.Quidam tamen vocem Myſterium ſic accipiunt,tanquam omnino & ex antitheſi doctrinam Chriſti doctrinæ Antichriſti Pau-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

lus opponat. Vt enim ſacroſanctum Dei Euangelium paſſim, laudis ergò, myſteriũ nominatur: ita Antichriſtus peſtiferam illam ſuam doctrinam & omnino damnabilẽ, myſterium quoque dicturus eſt, & eodem nomine donaturus: quò ſanctior atque auguſtior hominibus appareat, atque ita facilius obrepat. Et certè Apoc. 17. 5. dicitur Beſtiam, quæ Antichriſtum repræſentat, omnib⁹ ſuis etiam impiiſſimis ſuperſtitionibus, Myſterii tamen nomen eſſe prætenſuram. Præ ſe feret enim vbique Myſterii & rei arcanæ maieſtatem, tum in falſæ doctrinæ commẽdationem: tum etiam ne diligentius de iis rebus inquirãt homines, errorémq; illũ ſeriò tandẽ agnoſcant. Hæc autem tam robuſta fraus ab ipſis Ethnicis vti multa alia ad Papiſtas traducta eſt, qui ſua orgia, infandáque ſacra & turpiſſima ſacrilegia Myſterii nomine tanquam honeſto velo obtegebant: ne tam fœdæ ſordes veris nominibus appellatæ puterẽt hominibus. Sic ſacra illa fœdiſſima Eleuſynæ Cereris, ſic ſacra obſcœniſſima Itiphalli dei, & fercula illa quæ in illis geſtabantur & oſtẽdebantur (quæ in lib. De Præparat. Euangel. enumerat Euſeb.) hoc plauſibili Myſterii nomine Ethnici commendabant, tanquam eſſent res non fœdæ, ſed myſticæ, arcanæ, ob-

ſcuræ,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſcuræ, denique auguſta quadã ſignificatione venerabiles.

Ac ſanè in Papatu fit idem. Nam rerum euentus & experientia id apertiſſimè & certiſſimè probat. Quo enim præſertim nomine & prætextu omnes ſuas idololatrias, ſuperſtitioſas cæremonias, & blaſphemias, etiã apertiſſimas vel cõmẽdant, vel occultant? Nimirum quòd eas appellent Myſteria & arcana quædam à paucis intellecta, quæq; vulgò proferenda non ſint. Sic omnis cultus hiſtrionicus epiſcoporum, dum primùm epiſcopi conſecrantur, & dum conſecrati epiſcopatum ſuum ineunt: ſic Miſſalis & theatricus ille habitus, ſic monachalis, ſic deniq; infinitæ horribiles blaſphemiæ & actiones impiiſſimæ inter eos ſacræ venditãtur, quòd ſint ſignificatione auguſtæ & myſteriales: quum nihil tamen niſi veriſſimas in Deum ipſum & Chriſti ſanguinem coniurationes & blaſphemias contineant.

Modus igitur huius regni & impietatis ſtabiliendæ planè fraus eſt ſempérque fuit, quæ facta eſt ſpecioſo pietatis & myſteriorum diuinorum prætextu, ſimplicioribus ingeniis & minus ad Dei verbum attendentibus.

CAP. XXIII.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Antichriſtianum regnum ſenſim & paulatim: non autem vno temporis momento fuiſſe ædificandum ex Spiritus ſancti prædictione.

GRADVS autem eiuſdem imperii cõſtituendi quoſdam futuros, non autem vno temporis momento exoriturum eſſe hunc tam tetrum apoſtaſiæ ſtatũ oſtendit etiam Paulus, quum ait, Peragitur. Quæ ſententia vtiliſſimam admonitionem quæ iam tunc fuit Eccleſiæ neceſſaria continet, quò ſedulò magis technas Satanæ homines pii perſpicerent, & propterea fugerent.

Docet igitur hæc Pauli ſententia & diſputatio paulatim & pedetentim erigendum, non vno quodam temporis momento, non item vel vno die, vel vna hora producendũ fuiſſe hoc Antichriſti regnũ. At Scholaſtici contrà ſentiunt: ſtatim enim illud extiturũ, & caput exerturum eſſe putant. Contrà verò, inquit Paulus per cuniculos & latenter Satan aſtutus artifex operabitur, illúdque promouebit. Deinde longa ſerie temporum, longíſque ambagibus tandem id quod conatur obtinebit. Hoc autem priuſquam latius explicemus, & verum eſſe fuſius doceamus, reſpõdendum nobis eſt vni cuidam obiectioni quæ fieri ex Apoc. 17. v. 12. & 17. videtur poſſe: illi igitur verſiculi ſic habent,

Verſu 12. *Decem autem cornua quæ vidiſti,*

decem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

decem reges ſunt, qui regnum nondum accepe-runt, ſed poteſtatem tanquam Reges vna hora accipient cum Beſtia.

V.17. *Deus enim dedit in corde eorum vt faciant quod placitum eſt ei, & vt conſentiant, déntque regnum ſuum Beſtiæ, donec compleā-tur verba Dei.*

Ita enim coniungendus eſt locus, & verſiculus 17. ſtatim poſt verſiculū 12. ſubiiciendus, quia verſuum tranſpoſitio facta eſt, & laceratio capitis per iniuriam librariorum, quod alibi in eodem libro cōtigiſſe annotat & docet diſertiſſimus Theodorus Beza cap. 16. v. 15.

Videtur igitur dici Beſtiam vna hora accepturam eſſe ſuam illam potentiam à Regibus decem. Quod ſi verum eſſet Scholaſticorum ſententiam planè confirmaret. Reſpondeo verò illum locum propriè ad Beſtiam, quæ ſignificat Antichriſtum, non pertinere, ſed potius ad eam quæ figura eſt Romani imperii, quatenus Italicum fuit, non autem Conſtantinopolitanum. Nam prædicitur fore vt antequam 10 illi Reges qui Romam Romaníque imperii dignitatem funditus euerſuri ſunt, exoriantur, decē alii prius appareant, & vno quidem temporis momē-to, qui in Italia imperium Romanum cona-

bũtur inſtaurare, atque primæ illi Beſtiæ priſtinum ſuum regnum dare, & reſtituere, ſed nihil tamen efficient. Quare ille Apocalypſeos locus planè intelligendus eſt de iis, qui Romanum imperium, non in Oriente quidem & Conſtantinopoli, ſed in Italia ipſa & Romæ reſtituere, reddere, & iterum erigere tentarunt. Quos fore numero decem, Spiritus Dei prædicit, nondum autem eo tempore, quo illa ſcribebat Iohannes, aut cœpiſſe, aut fuiſſe: atque hos etiam omnes vna penè hora, id eſt, vno temporis articulo exorituros, & in Romani imperii dignitatẽ reponendam laboraturos affirmat hic idem Spiritus Dei. Poſt quos naſcẽtur alii decem qui contrario conatu Romanum imperium deuorabunt, id eſt, prorſus, & ab imis fundamẽtis euertent atque delebũt. Nos igitur omiſſis aliorum ſententiis, imprimis autem eorũ qui illos decem reges (qui fauebunt Beſtiæ) putant eſſe decem Cæſares, qui ante Domitianum Imperatorem vixerũt, quorũ prorſus ab illius loci ſenſu videtur eſſe interpretatio aliena: ſic dicimus, hanc Apocalypſeos prophetiam, quæ eſt cap. 17, v. 12. & 17. intelligendam eſſe de decem illis Imperatoribus & regibus, qui poſtremi poſt imperium Conſtantinopolim tranſlatum, nimirum in Italia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

imperarunt, id eſt, poſtquam iam Conſtantinopolim tranſportata eſſet imperii ſedes, & vix poſſeſſio Italiæ ab Imperatoribus Conſtantinopolitanis retineretur. Quod demũ poſt Valẽtiniani tertii vltimi ex regia proſapia Imperatoris, cædem & interitum accidit, id eſt, circa annum Domini 459. Nam ex hiſtoriis apparet ſtatim poſt eam cædem vno penè temporis momento reges decem extitiſſe, qui imperium in Italia arripuerunt, & erigere collapſam illius dignitatem ſunt magno niſu conati. Ergo ſunt decem illi reges ſiue Imperatores, qui vna hora poteſtatem erant accepturi. Nos autem, vt noſtra hæc ſententia atque interpretatio verior appareat, eos ordine iam recenſebimus. Ex his igitur primus fuit

I. Maximus, qui ipſe Valẽtinianum occidit, & ſecundo menſe imperii ſui à Genſerico Gotthorum rege occiſus eſt, & in Tyberim abiectus.

II. Auitus, qui anno primo imperii à Richimer Gottho depoſitus.

III. Maiorianus eodem tẽpore factus Imperator Rauẽnæ, tertio anno imperii nõdum completo mortuus eſt.

IIII. Seuerus Rauennæ item factus imperator, intra annum imperii tertium vene-

no extinctus.

V.VI. Anthemius & Richimer Gotthus ab Anthemio aſcitus in imperium & in affinitatem: itémque intra annum imperii quartum ſublatus.

VII. Olybrius gener Valentiniani tertii factus Imperator, viuit ſeptem menſes.

VIII. Glycerius Rauennæ factus Imperator, nec ipſe toto anno imperat, ſed à Iulio Nepote interficitur.

IX. Iulius Nepos ſtatim interfectus ab Oreſte Magiſtro equitum.

X. Auguſtulus Oreſtis filius poſt annũ imperii ab Odoacro depoſitus. Hic fuit vltimus Imperatorum Italicorum. Poſt hos autem cœperũt alii in Italia Reges eſſe, qui de reponenda & inſtauranda Italici imperii dignitate ne cogitarunt quidem: ſed toti potius in ea euertenda fuerunt. Erant enim barbari homines, quales Rugiani & Gothi, qui iam apertè in Italia imperare cœperant.

Omnes autẽ decem Reges de quibus diximus vna penè hora, id eſt breuiſſimo temporis momento & ſpatio regnarunt, & eodẽ penè tempore omnes, quando paulò minus, quàm intra decem annos, omnes imperium acceperunt, regnarunt, & extincti ſunt. Ac fortaſſe futurum eſt, vt imago, id eſt Papatus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ipſe ἀρχετύπῳ ſuo, id eſt Romano imperio Italico in eo reſpondeat & conueniat: regnúmque Antichriſti habeat tandem in ſui fine & exitio decem Papas breuiſſimo tempore regnantes.

Itaque & numerus Regũ, qui à Scriptura definitus eſt, & tempus imperii eorum breuiſſimum confirmat noſtram interpretationem & eam eſſe veriſſimam demonſtrat, quã malo equidem ſequi quàm illam Primaſii in hunc locum explicationem, qui horam generaliter interpretatur, quodlibet tempus & ſpatium etiam longiſſimum, cui obſtat eiuſdem Apoc. cap 8. v. 1.

CAP. XXIIII.

Antichriſtiani regni ſtabiliendi fuiſſe hæc tria præcipua & potiſsima fundamenta, 1. Varias, quæ in Eccleſia natæ ſunt de Chriſti naturis & officio hæreſes. 2. funeſtas Epiſcoporũ inter ſe contentiones. 3. Immenſas Imperatorum & aliorum quorundam hominũ potentum & ſuperſtitioſorum in Romæ Eccleſiam donationes.

QVAE quum ita ſint, iam quibus ſenſim gradibus ſe in eum gradum & magnitudinem iſta ſedes & Romani Epiſcopi tyrannis euexerit, eſt explicandũ vtque paulatim plenum tanquam ædificationis implementum in Geddon Harma, id eſt, veteris Romæ ruderibus & cineribus acceperit. Tria verò fuerunt primordialia regni Antichriſti ponendi & ſtabiliendi initia, &

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

tanquam originalia fundamenta: nimirum Hæreticorum errores, Epiſcoporum contentiones, ac Principũ Chriſtianorum ſuperſtitiones, & immenſæ donationes. Sic enim ſtolidæ illæ in Eccleſiã & immoderatæ eorum largitiones potius appellandæ, quàm legitimæ deuotiones: fuerunt enim nimiæ quædã in Eccleſiam, imprimíſque Romanam, propẽſiones & indulgentiæ. Hæc autem tria, quæ diximus Antichriſtiani regni fundamenta fuiſſe etiam potiſſimos & præcipuos gradus quibus ſe in eam quam poſtea immenſam & tyrannicam adeptus eſt, potẽtiam pedetentim Antichriſtus euexit, facilè poteſt intelligi. Ac primùm quod ad errores in fide pertinet, duabus maximè de cauſis manſit Romana, imò verò tota Occidentalis Eccleſia purior & ſanior quàm Orientalis & Syriaca, nimirũ propter crebriores in Occidẽtis partibus afflictiones ab Imperatorib⁹ Romanis excitatas: & obtuſiora Occidentaliũ hominum ingenia. Vnde factum eſt vt ſæpe Orientales Eccleſiæ ad Romanam confugerint, illiúſque iudicium & auxilium in damnatione hæreſeon petiuerint. Creuit igitur ob eam càuſam, maximè quidem, ſed tamen paulatim, in Eccleſia Romani Epiſcopi dignitas. Hæreſes enim illæ variæ & multiplices

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

non modò fidem Chriſtianam labefactarũt, ſed eam vt incertam, in Oriente præſertim apud pleroſque reddiderunt. Vnde etiam aditum ad vniuerſalem illam Apoſtaſiam opportuniſſimum præbuerunt. Itaque appellãtur illæ à Chryſoſtomo exercitus Antichriſti. Imprimis autem quæ natæ ſunt posteriores, in quibus de naturis Chriſti, de earum vnione, de Chriſti officio, & meritis noſtrorum operum contra Dei verbũ acerrimè diſputatum eſt: quales ab Arrianis, Neſtorianis, Eutychianis, & Pelagianis fuerũt inductæ, quæ ſanè & teterrimæ, & potẽtiſſimæ in hominum animis euertendis fuerunt. Ergo ob eam quoque cauſam in Oriente Mahumetana ſuperſtitio ſubitò exorta eſt, & propter aſſiduas Chriſtianorũ inter ſe de fide diſſentiones, recepta lubenter. Nam Orientales Eccleſiæ infinitis hæreſibus iam erant contaminatæ vexatæ & prorſus deformatæ. Quot enim ſunt hæreſes in fide, tot certè quidem in Eccleſia doctrináque Chriſtiana ſunt fœdiſſimi næui & maculæ. Et rectè quidem ſcribit Chryſoſtomus in Matth. 49. quòd poſtquam publica templa etiã hæreticis à Theodoſio Magno ſemel conceſſa fuerunt, factũ eſt vt maximam labem & hæreſeon acceſſionem Eccleſiæ acciperent. Ergo Orientalis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Eccleſia: quia penè fidem & dignitatẽ Chriſtiani nominis apud ſuos amiſerat, à Symmacho Romano Epiſcopo petiit, vt ipſe hæreſim Acatii damnaret, quòd iam Orientales Epiſcopi nec ſatis virium, nec ſatis authoritatis inter ſuos haberent: item ab Agapeto vt Anthimum Conſtantinopolitanum Epiſcopum hæreticum deponeret. Denique tota hiſtoria Eccleſiaſtica huiuſmodi exemplis plena eſt. Ergo hoc primum Antichriſtiani regni ſeminarium fuit: ſecundum verò ſeminarium regni Antichriſtiani fuerunt aſſiduæ Epiſcoporum inter ſe contentiones, æmulationes, rixæ, & concertationes luctuoſæ, quæ non modò eos ipſos hominibus inuiſos reddiderunt, ſed etiam Chriſtianam doctrinam, cuius erant Antiſtites, penitus exoſam effecerunt. Hæ verò fuerunt in Oriẽtali Eccleſia frequentiſſimæ, raræ autem in Occidente propter perſequutiones aſſiduas: reddit enim otium & diuturna quies homines laſciuiores & petulantiores. Ex quo factum eſt, vt afflicti Epiſcopi lubenter ad vnũ aliquem dignitate præſtantem Epiſcopum confugerent, à quo ſubleuarentur, & contra iniurias ſibi ab aliis Epiſcopis factas defẽderentur. Romanus autem Epiſcopus propter ipſius vrbis celebritatem cæteris dignior ſine dubio videbatur, qui etiam afflictis & miſeris

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Epiſcopis ipſe opem ſuam & auxilium facilè lubentérque impertiebatur. Nam & Athanaſius ab Arrianis epiſcopatu pulſus ad Romanũ Epiſcopum, tanquam ad ſacram anchoram confugit: & poſt eum Fabianus: & ante eum quoq; alii, vt ex hiſtoriis apparet, & ſingula exempla perſequi eſſet penè infinitum, adeò vt poſtea iſta confugii exempla magnam Romano Epiſcopo authoritatem apud omnes omnium nationum (quæ Chriſtianam adhuc doctrinam profitebantur) homines conciliarent. Denique tantam vt ea Romæ ipſi Epiſcopi planè ſint abuſi. Itaque grauiter lib. 1. & 4. De conſideratione ad Eugenium conqueſtus eſt Bernardus Epiſcopũ Romanum ea factitare per quæ oſtenderet ſe quidem habere plenitudinem poteſtatis, ſed non iuſtitiæ, quũ apoſtolica authoritate fieret, vt monſtra hominum & portenta etiã epiſcopatus optimos & ſummos honores in Eccleſia obtinerent. Hic igitur fuit ſecũdus Antichriſtiani regni prouehẽdi gradus. Tertius autem & vltimus fuit nimia Principum, imprimis autem Imperatorum, in eam ſedẽ indulgentia: fuit enim hoc tertium iſtius regni præcipuum fundamentum. Nam nõ modò tunc opes nimias in illius ſedis Epiſcopos, omnes homines certatim & furioſè cõ-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

geſſerūt, ſed etiam honores, Iuriſdictionis iura, & cætera quæ ſunt imperialis dignitatis vel ciuilis magiſtratus propria ornamenta Imperatores ipſi contulerunt: adeo vt decreta & ſua & Synodorum ab Epiſcopo Romano confirmari voluerint. Iuſtinianus Imperator ad Ioannem Romanum Epiſcopum miſit legatos, vt codicem legum ab eo editū ille approbaret: quemadmodum ex epiſtola Codici Iuſtinianeo præfixa apparet: & ab ipſis Imperatoribus nimium demiſſè ſcriptū eſt, non dedignantur leges ſacros canones imitari, quaſi minor eſſet Imperialium edictorum quàm Pontificiorum decretorum & Canonum maieſtas atq; authoritas. Ac quidem quum tantas in iſtos Epiſcopos opes cōtulerunt, quid tandem aliud imprudentes illi Imperatores effecerunt, quàm quòd præſentiſſimum venenum ſeminarunt in Eccleſia, vt hoc ipſum etiam in aere palàm auditū & dictum fuiſſe ſcribat Platina Paparum aſſecla, in Sylueſtri primi vita, quū reditus tam opulenti à Cōſtantino Magno Eccleſiæ Romanæ aſſignati eſſent. Denique quorſum tot priuilegia ab iiſdem conceſſa tum rebus tum perſonis ipſis Eccleſiaſticis, & Romanæ præſertim Eccleſiæ, per quæ etiam ab ordinariorum magiſtratuum imperio & iuriſdictione

exempti

exēpti ſunt tanquā omnium ſcelerum impunitate illiscōceſſa, viuerent? Certè ea fuerūt infœlicia & auſpicia, & poſtea progreſſiones tantæ tyrānidis, per quā regnū Antichriſti & Apoſtaſia hæc vniuerſalis fundata, aucta & confirmata eſt. Hæc autem authoritas tanta etiam à Iuſtiniano Imperatore iampridem in Nouella authent.131. de quatuor ſanctis conciliis, ante Phocæ imperium & ætatem impia fundamenta acceperat.

CAP. XXV.

Quibus aliis gradibus & occaſionibus Romani Pontificii & Antichriſtiani regni authoritas vel ſenſim prouecta eſt, vel maximè confirmata.

NEc verò his ſolis cuniculis in Antichriſti regno promouendo egit Satan aſtutus artifex: ſed alia quoque machinamenta, tanquam omnem ſuam in hoc opere texendo induſtriam proderet, adhibuit. Acceſſerunt.n.his progreſſionibus & fundamentis aliæ quoque cauſæ & occaſiones tanquam appendices, nec paruæ, nec inutiles: nimirum primò Vrbis ipſius Romæ, quæ caput mundi dicebatur celebritas & dignitas: ſecundò Romani imperii laceratio & vacua tunc ſedes, tranſlato Conſtantinopolim imperio: tertiò, Aliquot Pontificum Romanorum in vniuerſam Italiam, atque etiā in ipſam vrbē Romā, quę extabāt egregia be-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

neficia & teſtimonia amoris & ſolicitudinis pro ciuibus & ouibus ſuis collata. Leo primus Pontifex Romanus obuiam iit Attilæ irruēti in Italiam. & eum auertit, placauítque miti admodum oratione, adeò vt illa bellua (ad cuius nomen horrebant omnes) delinita, Italia non tentata rediret in Pannoniam.

Pelagius primus Pontifex Romanus Totilam ſæuiſſimum tyrannum precibus ſuis ita flexit, & quū ille Romam cepiſſet, atq; de ea omnino excindenda inflāmatus cogitaret, tamen ab irato Totila obtinuerit vt etiā cædes & incendia latius Romæ & fieri & vagari Totila prohiberet. Extant alia aliquot Romanorum Epiſcoporum egregia opera, vel in totam Italiam, legationibus miſſis vel ſuſceptis, vel in ipſam Romam, quæ res illis & eorum ſucceſſoribus maximum non tantùm Italorum aut Romanorum, ſed etiam aliarū gentium fauorem, & meritò quidem conciliauit. Vnde factum eſt, vt etiam contra iniurias magiſtratuum & præfectorum etiam extra Italiam appellati ſint Romani Epiſcopi. Sic Victor Fauſianenſis Epiſcopus Gregoriū primum Romanum Pontificem contra iudices Africanos qui multa impiè & violenter agebant, implorauit. Sic idem Gregorius ad Brunchildam Francorum reginam, quòd Iu-

dæos

dæos malè ſineret Chriſtiana habere mancipia,ſeuerè ſcripſit.Ex eo deniq; ipſo euenit, vt etiam barbari ipſi & Gothi principes(quãquam à nomine Chriſtiano adhuc alieni)tamen haberent Epiſcopos Romanos in pretio eorúmque dignitatem augerent & cohoneſtarent.Nam Atalaricus Gotthorum rex Bonifacium quartum & Ioannem Epiſcopos Romanos à populo Senatúque Romano coli & honorari publico edicto propoſito iuſſerunt.Denique,vt omnia hîc,quantum poſſumus,complectamur,maximum huius autoritatis & tyrannicæ poteſtatis fulcimẽtum fuit θρυλλούμενον & celebre illud Chriſti dictum, ſed perperam explicatum, Paſce oues meas, Ioan.21.Quod Romani Pontifices de Petro & illius ſucceſſoribus duntaxat accipiẽdum eſſe,non de Paulo,non de Iohanne qui Chriſto fuit dilectiſſimus,non etiam de eorũ ſucceſſoribus magna contentione docuerunt. Se autem eſſe veros illos Petri ſucceſſores,ad quos ſolos hæc poteſtas pertineat.Ex quo iã hoc priuilegium ſedi ſuæ & vrbi Romæ inſeparabiliter ita arrogarunt, vt quicunque in ea ſedent,eam poteſtatem ſine controuerſia obtineat. Sed quid Bernardus epiſt. 237. ad Eugenium Pontificem Romanum.Certè indignans ille ſic ſcribit, Verus ſucceſſor Pauli

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

dicet cum Paulo,non quia dominamur fidei veſtræ, ſed adiutores ſumus gaudii veſtri.Petri hæres audiet Petrum dicentẽ,Neque vt dominantes in clerum, ſed forma gregis facti. Quis mihi det antequam moriar videre Eccleſiam Dei,ſicut in diebus antiquis,quando Apoſtoli laxabant retia non in capturam argenti vel auri,ſed in capturam animarum? vt ſatis appareat eum nihil minus vnquam ſenſiſſe.quàm iſtius ſedis Epiſcopos veros & legitimos Petri vel Pauli ſucceſſores cenſendos eſſe. Atque hæc tot ſunt fundamenta, progreſſiones,gradus & fulcimenta, quibus Antichriſti regnum ſtabilitum eſt,maximéque Romæ confirmatum.

CAP. XXVI.

Antichriſti authoritatem & potentiam nulla hominum ætate ſine bonorum Epiſcoporum certamine & contradictione receptam eſſe.

NEc tamen huiuſmodi poteſtas & imperium, ſine multorum querelis & certamine conſtitutũ aut vnquã vſurpatum eſt. Nam omni hominum ætate etiam poſt fundatam huiuſmodi apoſtaſiam extiterunt ſemper aliqui viri boni & Epiſcopi,qui apertè contradicerent, eámque tãquam impiam damnarent, quíque ſe illi & liberè & acerrimè toto conatu opponerent

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

per quos Domînus ſatis Eccleſiam monebat, ſi ſaperet, vt ſe eo iugo liberaret. Ac anno quidem 600. in ipſis eius incunabulis, & initiis omnis Eccleſia Græca, imprimíſque Cõſtantinopolitana, & quæ per Daciam & Illyricum erat, illi potentiæ fortiter obſtitit, & reclamauit. Epiſcopi, qui Symmachũ Pontificem Romanum apud Theodoricum regem Gothorum accuſarũt, inter reliqua crimina hoc velut maximum illi obiecerunt, quòd ſe αὐτόνομον & ἀνυπεύθυνον. i. à quoquam homine & Magiſtratu iudicabilem & damnabilem eſſe negaret, vt eſt in Canon. Nullus diſtinct. 99. Dinoth Abbas Britonum id eſt Anglorum illi ſeſe viriliter quoque oppoſuit. Gildas in caſtigatione Eccleſiaſtici ordinis docet ad omnes Epiſcopos, non ad vnum pertinere quod dictum eſt, *Quodcunque ligaueritis*, &c. Germaniæ & Galliæ aliquot etiam præcipui & doctiores Epiſcopi, vt apparet ex hiſtoria Auentini in epiſtol. ad Anaſtaſium, illi regno & conſtituendo & iam conſtituto reſtiterũt. Prætermitto enim Concilium Carthaginenſe, vbi quum hanc ſuam tyrãnidem introducere vellet, falſi publicè à toto cœtu damnatus eſt Romanus Epiſcopus. Belliſarius denique dux Iuſtiniani Syluerium Pontificem Romanum de pro-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ditione vrbis ſuſpectum ipſe depoſuit.

Annò verò Domini 700 iam poſt collocatam etiam plurimorũ conſenſu hanc dominationis & apoſtaſiæ ſedem: illi tamen Paulus Cretenſis Epiſcopus contradixit, & Ioanni Lampeonis vrbis Epiſcopo appellationẽ ad ſedem Romanam ſe conceſſurum eſſe negauit. Rauennatenſis Eccleſia αὐτοκέφαλον ſe geſſit, neque ipſa (quanquam eſſet in Italia) ſubiiciebatur tamen Romanæ vſque ad Domnum Papam. Nilus Theſſalonicenſis Archiepiſcopus contra Papæ primatum librum eruditiſſimum etiam ſcripſit. Anno Domini 1140. qua ætate viuebat Bernardus, Abbas ille Clareuallenſis, Arnoldus Brixianus vir eloquens & Monachus aduerſus illũ Papæ primatum & tyrannidem toto vitæ tempore fortiter declamauit, vt ſcribit Sigonius li. 11. de Regno Italico, cuius etiam ab ipſo Bernardo mẽtio facta eſt epiſt. 195. quẽ vt hæreticũ Innocent. ſecundus Pontifex Rom. Romanæ ſæuitiæ iam cunctis applaudentibus, propterea damnauit. Ergo per ſingulas ætates factum eſt, vt apertè huic poteſtati etiam Synodis collectis reclamaretur, donec tandẽ quod à Dei Spiritu prædictũ erat, Antichriſtus & ipſius doctrina peruicit, & Domino contemptũ ſui nominis vlciſcente regnauit

omnibus

omnibus quidem ſilentibus & ſeſe illi miſerè demiſſéq; ſubmittẽtibus: id quod magno totius orbis Chriſtiani factum eſt damno, donec Iohannes VViclef exortus & à Deo excitatus in Anglia eſt, qui ſe illi conſtanter opponeret. & primus illius neruos magno ictu conſcidit. Poſt quẽ Iohannes Hus & Hieronymus Pragenſis ſummo Dei munere in Mundo nati, duo illi filii Oliuæ, de quibus eſt Apoc. 11. Deinde M. Lutherus, poſtea Iohannes Caluinus, & alii, Dei Spiritu armati viri animoſè & heroico pectore ſeſe huic doctrinæ & poteſtati obiecerunt, quam magna ex parte Dei gratia iam concuſſerunt & diſiecerunt, quanquam illa ſe tamen tuetur, quantum poteſt.

CAP. XXVII.

De Antichriſtiani regni exitio & interitu, qui ſolo Spiritus Dei ore, non autem vllis quintæ, vel ſextæ, vel ſeptimæ alicuius Monarchiæ, quæ reſtet nobis ſperanda & excitanda, viribus & potentia futurus eſt.

SEXTVM autem diſputationis huius de Antichriſto caput ad conſolationem Eccleſiæ iam pertinet. Explicat enim illius interitum & exitium. Hoc certè omnino neceſſe fuit, vt adderetur, ne pii homines labaſcerẽt animúmq; deſponderent, dũ & tã imẽnſum fore hoc Antichriſti regnum & per multas ætates duraturum in-

intelligunt. Sed iam euertendum tandem & prorſus; tollẽdũ eſſe ex eodẽ Dei Spiritu læti audiunt. Ergo ſi quæritur, Quid ſit iſti apoſtaſiæ & infœlici Antichriſti regno euenturum, Reſpondet Paulus, Tolletur funditus. Siverò quæritur, Quomodo? quáue ratione? Reſpondet idem, Spiritu oris Dei. Denique ſi quæritur, Quando tandem, quóue tempore id fiet? Reſpondet ad illud quoque Paulus, Quum erit aduentus ille illuſtris Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Itaque hæc tria, vnũ hoc caput & diſtinctè quidem continet: ac certè tollendum eſſe aliquando impiiſſimum illud Antichriſti regnum, idque prorſus & funditus tum ipſa ratio docet, tum veneranda nobis ſacræ Scripturæ authoritas. Ratio, quòd quum Chriſti & Antichriſti regnum ſimul eſſe non poſſint, (ſunt enim res inter ſe prorſus pugnantes & cõtrariæ) Chriſto autẽ regnũ & liberũ & æternum ſit à Deo promiſſum: omnino Antichriſti regnum, quod illi obſtat, tolli neceſſe eſt. Aliâs enim nunquam in omnia liberè regnabit Chriſtus. Perpetuum autẽ ſiue æternum in omnia regnum Chriſto promiſſum eſſe probant hi loci Pſ. 2. 8. Dan. 7. v. 14. 27. & 2. v. 44. Luc. 1. 33. Iſta verò vniuerſalis apoſtaſia inter præcipuos Chriſti ipſiúſque regni

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

hoſtes, quos ipſe tandem deleturus eſſe dicitur, enumeratur 1. Corinth. 15. Quamobrē eam aliquando deleri neceſſe eſt. Authoritas autem Scripturæ perſpicua eſt hæc, quòd vetuſtiſſima Prophetarum Dei vaticinia docent euertendum eſſe Antichriſti regnum. Daniel 7.27. Apoc. 19.20. Denique ſub typo Antiochi illius illuſtris, ſiue nobilis (qui pro Antichriſti figura nobis proponitur) idem oſtenditur Daniel 8, v. 23. 24. & ſequentibus.

Ergo conſolemur nos ipſos & rectè ſperemus, ſtrenuéque in hac pro regno Chriſti lucta perſeueremus, quando ex ipſius Dei ore futurum intelligimus, vt tandem vincat Euangelii veritas, vincat Chriſtus: denique vt Antichriſti regnum ſubuertatur. Multis quidem fulcimentis illud nititur, multis viribus defenditur, & videtur infinitæ planè molis & operis eſſe Romanam euertere gentem: ſed quis Dei voluntati & decreto reſiſtet? Quis, quominus impleatur, obſtabit? quum apertiſſimæ de huius regni euerſione prophetiæ extent. Ergo non tantùm id fore ſperandum eſt ex ea generali regula, quæ eſt Iſ. 60. 12. Omne regnum & omnis gens quæ mihi non ſeruiet, peribit: ſed multo magis ex hac Pauli particulari prophetia ita ſtatuendum nobis eſt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Cæterum ex hoc ipſo loco Manichæorũ delirium refutatur, qui principiũ illud quod ſe vero Deo & Chriſto opponit, perpetuum fore dixerunt. Secundo verò loco vidẽdum eſt, qua ratione hoc tam potens támque latè patens Antichriſti regnum tandem tolletur. Reſpondet autẽ Paulus, Spiritu oris Dei: ergo planè diuerſo (quàm homines opinentur, quanque cætera regna euerti ſoleant, modo, hoc diſperdi neceſſe eſt. Hac enim περιγραφῇ verbum Dei deſcribit Paulus cũ vera intelligentia, ſuáque efficacia coniunctũ. Ratio verò huius tam admirabilis ſententiæ certè multiplex afferri poteſt. Primùm, quòd quemadmodum Antichriſti regnum (quod eſt mera à fide Chriſtiana apoſtaſia) fuco & corruptela verbi Dei ſeſe erexit & tuetur, ita per idem Dei verbum fideliter & ſyncerè explicatum delendum eſt. Deinde quum ſit iſte rerum ſtatus, tenebrarum & ignorantiæ regnum, lumine & cognitione verbi Dei, ipſiúſque veritate illucente deiici neceſſe eſt. Vti enim Solis præſentia tenebræ fugantur, die accedente nox perit: ita Chriſti doctrina radiante & prodeunte, Antichriſti & regnum & doctrina agnoſcetur, atque tota abolebitur. Denique nullius alterius regni poſt Chriſti Euangelium propagatum erigendi

gendi facta vſquam apud Danielem mentio eſt. 2.44. & 7.27. & 11.48. Quatuor enim tantùm Monarchiarum Daniel meminit, poſt quas regnum ſanctorum futurum, ídq; perpetuum promittitur. Atque ita quis futurus ſit mundi huius ſtatus ad extremum vſque iudicium oſtenſum eſt. Nullius autem alterius futuræ Monarchiæ meminit Dei Spiritus, quæ Antichriſtum, ipſiúſq; regnum perderet. Ergo oportet hanc quintam nempe Chriſti in perpetuum perſtare. Regnum autem Chriſti, verbi Dei prædicatione conſtituitur & agit potentiſſimé. His igitur armis, atq; hoc modo à Chriſto regnum Antichriſti euertetur. Eodem autem modo quo hîc Dei verbum Spiritus oris Dei nominatur apud Iſa. 11.4. Verbũ Dei efficaciter agens appellatur Spiritus labiorum Dei, quòd nuda ipſius verbi enuntiatio ſit ipſa per ſe, & ſine Spiritu Dei planè inefficax. Itaque vni Deo tribuendum eſt quicquid in nobis per ipſius verbum operatur. Cur autem quinta quædã Monarchia poſt quartam excitari non debeat, non ea quidem ratio eſt, quam tamen quidam, tanquam veriſſimam afferunt, quòd in hac extrema Mundi & effœta ſenecta nulla iam tanta potentia tantáque vis hominũ naſci & excitari poſſit, quæ Monarchiã ſta-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

biliat. Ad eam enim erigendam magnis hominum viribus,& ad retinẽdam magna prudentia eſſet opus: quæ duo huic mundo iam ſeni & decrepito, planè deſunt. Verſatur enim, in poſtrema iam & exhauſta ætate. hoc quidem illi: quibus vt ipſe reſpondeam, hoc quæro: nonne Deo tam facilè nunc eſt excitare homines corpore manúque ſtrenuos, & conſilio valentes, quàm olim fuit, quum veteres erexit Monarchias? Cur enim, ſi vellet, idem iam nõ poſſet, qui eſt tum per ſe omnipotens, tum verò ſibi ſemper æqualis? Quid igitur obſtat? Nimirum quod hanc tantam victoriam vi verbi ſui & Euangelii prædicatione comparari vult Dominus, vt ea ratione nobis doctrinam ſuam commendet, infinitámque eius vim & dignitatem oſtendat, quam homines tamen vulgò ſpernunt & cõtemnunt. Atque hanc noſtram ſententiam confirmat locus Apoc.19.21. vbi Angelus homines & pſeudoprophetam ipſum principẽ huius tam damnabilis ſtatus occiſum iri gladio oris Dei prædicit. Gladius autẽ oris Dei eſt proculdubiò efficacia & vis ipſius verbi Dei. Id quod tum ex epiſtola ad Hebræos 4.21. facilè perſpicitur, tum ex alio Scripturæ loco, qui eſt Apoc.19.15.& 2.16. Idem quoq; docetur Hierem.1.18. Eodem etiam pertinet
quod

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

quod Pſal. 149.6. ſcriptum eſt ſanctos in manu gladium ancipitem habituros eſſe, id eſt, Dei ſermonem efficacem, ad malos nimirum perdendos & euertendos.

Cap. XXVIII.

Quid ſignificent decem illi reges, qui meritricem illiúſque carnes deuoraturi atque igne crematuri in Apocalypſi dicuntur.

Obiicitvr autem nobis locus Apo. 17.16. obſcuriſſimus. qui, ne faceſſat negotium, eſt & proponendus, & explicandus. Sic igitur habet,

Et decem cornua, quæ vidiſti in Beſtia, hi odio perſequentur meretricem, & ſolam reddēt illam & nudam, & carnes eius comedent, & ipſam igne exurent.

Id autem quia fieri verbi ipſius efficacia non eſt intelligendũ, ſed planè armis & gladiis carnalibus, Pauli ſententiam oppugnat in ſpeciem. Quid igitur? Sanè locum illum minimè ad eam Beſtiam, quæ Antichriſtum nobis repræſentat, pertinere, ſed ad illã quæ Romanum Imperium Italicum, quod euertendum eſſe in Italia per decem reges denũtiatur, referendum eſſe ſatis quilibet per ſe iam intelligit. Atque hæc interpretatio veriſſimè cum rerum geſtarum euentu & hiſtoria congruit. Vnde huius prophetiæ implemẽtum maximè, & explicatio ſemper nobis

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

petenda eſt. Nam ſi ſpectemus qui verè & potiſſimum Romanum imperium in Italia prorſus euerterint, ii certè fuerũt illi Reges numero decem, quos hic commemorat Iohannes: etſi non cõtinua ſerie illi ſibi ſucceſſerunt, ſed tamen in Italiã omnes & irruperunt & regnarunt. Rhadageſius quidẽ fuit primus qui Gothorum rex creatus anno Domini 409. tentauit Italiam ſub Honorio Imperatore cum 200000. Gothorum, ſed infœliciter. Victus enim à Stilicone Honorii duce, captúſque ad vrbem Feſſulas ab eo ſtrangulatus eſt. Itaque hic Rhadageſius nõ numeratur inter hos decem reges qui Romani imperii dignitatem in Italia euerterunt, quũ eius irruptio nihil neque Italiæ neque Romano imperio nocuerit, præterquã quòd aliis exẽplo ſuo aditum & viam in Italiam patefecit, animóſque ad id intrepidè audendum addidit. Ergo hi decem reges, de quibus in Apocalypſi facta mentio eſt, ſequuntur,

1 Alaricus, is enim eſt primus ex iis decem regibus, & Gothus quidem, qui Romanum imperium & Romam ipſam in Italia iã delere cœperunt. Vixit autem ſub Honorio Imperatore, ſucceſſitque Rhadagaſio ab eius exercitus reliquiis in Regem electus. Hic Romam & primus quidem omnium barbarorũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ducum poſt Gallos Senonas & poſt Imperatores in ea conſtitutos cœpit, anno Chriſti 414. anno imperii Honorii 18. quinquennio poſt Rhadagaſi mortem. Vrbem tamen ipſe neque deleuit, neque in fideles & pios homines magnoperè ſæuiit.

II. Adaulphus ſecũdus eſt, qui & ipſe Gothorum rex Romam tenuit, atque in eam primus ſæuiit, ſed Placidiæ ſororis Honorii precibus & interceſſione delinitus, eam funditus, quemadmodum apud ſe decreuerat, tamen non deleuit. Vixit ſub Honorio.

III. Gẽſericus Vandalorũ rex. Hic ab Eudoxia Valentiniani tertii vxore ex Africa accerſitus in Italiã Romã cœpit anno Domini 459. anno Martiani Imp. VI. Hic iam eſt tertius ex illis decem regibus qui nefandam illam meretricem ex Dei decreto igne cõcremarunt. Attila quidem incidit in ea tempora, qui quanquam res magnas geſſit, multúmque Romanum imperium afflixit, id tamen in prouinciis, non in ipſa Italia fecit. Nam quum ſecundo Imperatoris Martiani anno Italiam inuaderet, capta iam Aquileia, quúmque Romam videretur acceſſurus, obuiam illi profectus eſt Leo I. Romanus Pontifex, & pars Romani Senatus qui quum obnixè ab eo peterent vt parceret vrbi Romæ,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

eorum ille precibus motus exercitum in Pan noniam, Italia non vlterius tentata, reduxit. Itaque hic Attila minimè eſt inter decem illos reges qui Beſtiæ, id eſt Romani imperii carnes deuorarunt, vrbémque ipſam igne cremarunt, numerandus.

IIII. Odoacer ſequiturqui, eſt ex illis decem quartus ſub Leone primo Imperatore. Hic Odoacer Rugianus fuit, & Romam ingreſſus ſe regem Italiæ, non autem Imperatorem primus appellauit: Italicos Imperatores omnes aboleuit. Diripuit Romam per 14. annos, adeò vt poſt Auguſtulum ab eo deiectum nemo Italicus Imperator amplius dictus ſit.

V. Theodoricus Gothorum rex à Zenone Imperatore accerſitus in Italiam contra Odoacrũ tenuit imperium Romanum in Italia per 50 annos, qui vt Romam cõtemnere cenſeretur, habuit imperii ſui ſedem Rauennæ. Hic eſt quintus.

VI. Athalaricus qui ſucceſſit Theodorico patri, ſub Anaſtaſio Imperatore. Cœperat enim iam Gothorum Imperium in Italia continua quadam regum ſucceſſione perſtare, atque ſub hoc Athalarico, Gothi Romani imperii dignitatem in Italia delere continuarunt.

VII. Theo-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

VII. Theodatus Septimus & ipſe Gothorum rex, qui Athalarico ſucceſſit in Italia.

VIII. Vitiges Octauus Gothorum rex poſt Theodatum, qui totam penè Italiam vaſtauit, Romam ipſam obſidione cinxit, quæ ſe fiducia ducum & Imperatorum Conſtantinopolitanorum à Gothorum imperio auerterat, deſciuerátque. Hic omnia antiquorum Romanorum iura, inſtituta, & veteres familias, quæ reſtabant in Italia prorſus extinxit & aboleuit, quemadmodum ſcribit Sabellicus. Vixit ſub Iuſtino primo.

IX. Totilas rex Gothorum ſucceſſit Vitigi, & hic nonus eſt ex iis decem. Vixit ſub Iuſtiniano primo Imperatore Conſtantinopolitano. Hic Romam, & obſedit, & cepit, & funditus deleuit. Denique, vt à Dei Spiritu prædictum fuerat, igne cremauit. Graſſatum autẽ eſt hoc incendium per 40 dies cõtinuos, vt omnino tunc deleta Roma, cenſeretur verè Geddon Harma, vt eſt in Apocalypſi. id eſt, tantùm rudera, & euerſio nobilis illius vrbis & antiquæ. Nã manſit locus tantùm ruinoſus. Hoc autem accidit anno Domini 546. Durauit ea plaga, quemadmodũ eſt in Apocalypſi 13.5. per mẽſes 42. id eſt, tres annos & ſemeſtre. Nam tribus demum annis poſt ita

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

incenſam & prorſus euerſam à Totila Romã, Beliſarius dux Iuſtiniani primùm cœpit eam inſtaurare, & rudera eius aliquot colligere, & tandem mœnibus locum ipſum vbi, olim Roma fuerat condita, cingere, quæ ſunt illa ipſa mœnia quibus nunc Roma quæ dicitur Vetus, ornata eſt.

x. Teias & ipſe Gothorum rex eſt decimus qui Totilæ ſucceſſit in regnum, & pauco tempore Italiam vexauit, vaſtauitq; quãdo neque amplius Roma illa antiqua erat, neque vllum Romani imperii veſtigium in Italia ipſa reſtabat. Hic à Beliſario captus Cõſtantinopolim deductus eſt.

Hæc autem omnia, ſi ab Alarico incipimus numerare, geſta ſunt per annos plus minus 132, ſin autem, vt alii volunt, ab Odoacro per annos ſexaginta & amplius.

Quibus ſic explicatis iam intelligitur Deũ non eſſe armis (vt loquitur Scriptura) carnalibus, ſed ſpiritualibus Antichriſti regnum euerſurũ, nec gladio ferreo, ſed Spiritu oris ſui dimicaturum. Aliæ quidem Monarchiæ terrenæ & humanæ, armis terrenis & carnalibus vſæ ſunt, & ad ſeipſas erigendas, & ad alias tollendas. Sic Perſæ Aſſyrios armis & bello perdiderunt. Sic Macedones Perſarum imperium deleuerũt. Sic Romani ipſos

Mace-

Macedonas domuerunt. At Dominus qui vi verbi ſui mundum hunc conſtruxit & condidit, qui eundem verbo ſuo ſuſtentat & regit, qui per verbi ſui prædicationem regnare vult in Eccleſia, qui denique regnum dedit Chriſto ſpirituale, non terrenum, vtetur ad ſuos inimicos tollendos ſpirituali gladio, & verbi ſui efficaci prædicatione, quẽadmodum quoque eſt Zach.4.6.Iſ.9.5.

Nec certè obſtat quod dicitur Pſal. 2.9. Chriſtum habiturum virgam ferream qua frangat hoſtes ſuos. Nam tribuit quidem ille locus Chriſto tantam vim tantámq; potentiam, cui ab obſtinatiſſimis & potentiſſimis hoſtibus reſiſti non poſſit: propriè autem neque modum explicat, neque inſtrumentum, per quod Eccleſię hoſtes deſtruentur. Potius enim id fiet verbo Dei quàm armis. Arma enim Chriſtianorum & Eccleſię ſunt ſpiritualia, quemadmodum ait Paulus 2.Corinth.10. Apoc.19.15, non autem carnalia.

CAP. XXIX.

Vtrum Chriſtianis & Euangelicis aduerſus Papiſtas bellum ſuſcipere pro extirpando Antichriſti regno eiúſque doctrina liceat.

NEQVE tamen propterea cenſendũ eſt armorum vſum ab Euangelio prorſus damnari, quemadmodum

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

quidam ſentiunt. Hoc quidem Marcionitæ exiſtimauerunt & eundẽ hunc errorem hodie renouarunt Anabaptiſtæ quidam: ſed modò ea ſit perſona, quæ debeat, armis vti licet. Is autẽ eſt magiſtratus, vti Rom. 13. Luc. 3. 14. apparet. Sed differentia nunc oſtenditur quæ inter Regnũ Chriſti, & Regna terrena futura erat. Regnum enim Chriſti vti natura ſua ſpirituale eſt, ſic armis ſpiritualibus vtitur, qualis eſt ſermo Dei, Spiritus efficacia, & lux veritatis. Regna verò politica & terrena, quum ad huius vitæ commoditatem & rationem pertineant, ſintque conſtituta armis terrenis & mundanis (concedente Deo, atque etiam ſæpe iubente) ſe tuentur. Atque ex eo iam incidit in hunc locum vtilis illa & nobilis quæſtio, quæ tam ſæpe vexata eſt, Vtrum cuipiam vnquam pro tuenda Chriſti doctrina contra Papiſtas (qui certè quidem ſunt ſtatus & regnum Antichriſti) arma ſumere gladiúmque diſtringere licuerit, atque his vti armis, quæ carnalia vocantur, quod & in Germania, & in Anglia, & in Scotia, & in Flandria, & in Gallia factum legimus, fitque adhuc. Augetur ſanè hæc dubitatio, fitque maior, quod Conſtantinus ille Magnus iam verè Chriſtianus factus ex omnium Chriſtianorum Epiſcoporum conſilio & aſſenſu bellum

lum aduerſus Licinium collegam ꝓpter religionem(id eſt, vt Chriſtianos quos ille inſenſè perſequebatur) tueretur & liberaret, mouerit. Illi enim cogebantur à Licinio ſacrificare contra conſcientiam idolis. In quo iam non ago equidem de perſonis ipſis: Vtrũ potuerit Conſtantinus contra Licinium imperii collegam bellum gerere. Potuiſſe enim nemo eſt, vt opinor, qui dubitet, quũ & ipſe eſſet ſummus Magiſtratus, vti Licinius & par par pari ſubditus non ſit. Sed de ipſa potius belli cauſa nũc diſputo. Vtrum propter religionem Chriſtianam à perſequutione liberandam, & propter tollendam idololatriã bellum gerere & ſuſcipere debuerit Conſtãtinus. Hæc autem perplexa eſt quæſtio: turbat enim ſæpe maximè (propter hunc Pauli locum, Deſtruet Dominus Antichriſtũ Spiritu oris ſui) hominum conſcientias, quæ vt explicetur, hæc primùm nobis diſtinctio eſt afferenda.

Cauſarum propter quas aliquid fit & ſuſcipitur non eſt omnium idem momentũ, ratio, & gradus. Aliæ enim ſunt Propriæ, aliæ Accidentales. Propriã cauſam dico eam cui præſertim & potiſſimum noſtri conſilii factíque ratio innititur, quæque à nobis vel ſola ſpectatur, quanquam aliud nihil huic eſſet

adiunctum: veluti quũ quis famelicus edit, cauſa edendi eſt ipſa fames. Accidentalis au tem cauſa eſt ea, quæ concurrit quidem & incidit cum propria, ſed non neceſſarió. Itaque à nobis non proponitur animo pręcipué. Nam ſi deſit, faceremus tamen: veluti etſi deſint lautitiæ, ederet tamen famelicus. Ex hac igitur diſtinctione, ſi retinetur, facilis iã eſt & plana ſuperioris quæſtionis ſolutio. Nã qui bellũ gerit aut aduerſus Papiſtas, aut alios idololatras, aut etiam Turcas vel hæreticos id facit vel ipſius eorum ſuperſtitionis & erroris tollẽdi gratia, propriè & præcipué Vel non. Sed quum aliæ belli cauſæ, & quidem iuſtæ præceſſerunt, quas ipſe tãquam Magiſtratus habet & intuetur, accidit tamen vt ſint Papiſtæ idololatræ, aut Turcæ, aut hæretici ii, contra quos ipſe belligeratur. Non rectè ſanè quæritur hæreſeos vel erroris euerſio in armis. Nec enim ex euentu belli pẽdere debet doctrinæ Chriſtianæ certitudo. Itaque neque Chriſtus ipſe, neque Apoſtoli arma contra eos ſumenda docent, qui ſunt à fide Chriſtiana alieni, tanquam hæc ſit legitima erroris tollendi ratio. Nam quæ annorum metu fit religionis ſuſceptio vel propagatio illa Mahumetana potius, quàm Chriſtiana certè dicenda eſt. Sed quum aliunde

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

iuſtæ belli cauſæ afferuntur ab iis qui ſunt fidei Christianæ hoſtes, veluti ſi à Papiſtis vel Turcis iuris publici facta fuerit violatio, tũc accidit vt Religionis Chriſtianæ propugnatio & tutela, cum iuris publici defenſione cõiuncta aduerſus Papiſtas vel Turcas homines à fide Chriſti alienos ſit ſuſcipienda, non quidem quatenus illi à fide noſtra diſſentiũt, ſed quatenus publicæ pacis & tranquillitatis perturbatores ſunt. Atque ea ratione fit vt tunc contra eos rectè ſumantur arma, qui ſunt à vera fide alieni, nõ quidem quatenus ſunt vel hæretici vel idololatræ, vel etiã Papiſtæ: ſed quatenus moris maiorum, legúmq; publicarũ ſunt ſeditioſi infractores & publici perduelles. Atque hæc veriſſima quidẽ eſt & diſtinctio & ſententia. Quod autẽ ad Cõſtantinum Magnum pertinet, & ad illud bellum quod ab eo cum Licinio geſtum eſt, illud quidem eſt certiſſimum certa quædam inter Conſtantinum Magnum Chriſtianum, & Licinium hominem Ethnicum primum inita pro tuenda communis imperii pace & tranquillitate fœdera, eáque fuiſſe ex vtriuſque conſenſu ſancita & confirmata: vt docet Euſebius in vita Conſtantini Magni. Quæ quia primus Licinius violauit, dum contra fœdera perſequitur Chriſtianos, iure bellum ad-

uerſus eum ſuſceptum eſſe, dubitari non poteſt. Eorum enim fœderum primum & præcipuum caput hoc erat, vt Chriſtiani in toto Romano imperio liberè Religionē ſuam profiteri poſſent, pro legitimo collegio eorū cætus haberentur, & ne quam, propter Chriſti fidem, in eos vel Conſtātinus vel Licinius ipſe moueret perſequutionem. Hoc igitur primum fœderis & communis pacis caput & pactum, quum eſſet à Licinio perfidè poſtea ruptum & violatum, meritò & iure mouit in eum Conſtantinus: non quidem in eum tanquam regem idololatrā, nec ad illius de Chriſto errorem tollendum: ſed vt fœdera illa publica & publicæ imperii leges & conditiones vtriuſque conſenſu ſancitæ ſartæ tectæque conſeruarentur, quia neutri eas violare licebat. Idem eſt à cæteris quoque populis, qui pro Chriſtiana Religione bellum geſſiſſe dicūtur, factitatum. Pacta enim & leges publicæ pro totius regni incolumitate & pace ipſorum populorum conſenſu prius interceſſerunt: ſúntque promulgatæ, per quas diſertè cautum erat, vt ne Chriſtiana Religio offenderetur, arceretur, impediretur, néue quis ob eam cauſam quicquā damni vel iniuriæ pateretur à quoquam. Quod legum & fœderum caput quū à Papiſtis poſtea non

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

eſſet obſeruatum, ſed populariter violatum: infœlicia illa bella, quæ funeſtiſſima dicuntur & ciuilia, excitata ſunt, iuréque Papiſtas armis perſequi licuit. Ex iis autem omnibus intelligitur meritò & iure illas Papiſtarum, quas vocant cruciadas, quæ ſunt ſolius Religionis eorum nomine bella ſuſcepta, & dãnãda & deteſtãda eſſe. Id quod etiã præclarè & ſenſit & ſcripſit M. Lutherus.

CAP. XXX.

Antichriſtianum regnum extremo demum Chriſti aduentu funditus tollendum eſſe.

SED ad Paulum, & euerſionem Antichriſti regni, vnde noſtra digreſſa eſt oratio, redeamus. Addit igitur (de eadem infœlicis ſtatus extirpatione agens) Paulus, Et illuſtri ſuo, id eſt, Chriſti, aduentu. Hæc verò verba quid ſignificent anxiè quæſitum eſt. Alii enim patefactionem Euangelii his verbis ſignificari putant, quia tunc Dominus noſter Ieſus Chriſtus inſigniter apparet, quum eius Euangelium & doctrina annunciatur. Vnde ex eorum ſententia, aduentus Chriſti eſt, quotieſcunque eius regnum per verbi prædicationem manifeſtatur & illuceſcit. Alii hîc παρουσίαν & aduentum Domini aliter accipiunt, qua ratione paſſim apud eundem Paulum exaudiri ſolet pro ex-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

tremo illo Chriſti aduentu, de quo in Symbolo facta mentio eſt, & quo ſignificato 1. Theſſ. 2.19. & 3. 13. accipitur: adeò vt de vltima tantùm Chriſti apparitione, non autē de Euangelii prædicatione hunc locum intelligant. Et certè hæc poſterior ſententia verior mihi videri ſolet. Confirmatur enim ſimili ratione dicendi, quæ apud eundem Paulum Tit. 3.14. extat. Deinde ab ipſo epitheto & differentia, quam nominatim Paulus adiunxit. Nec enim hîc de quolibet Chriſti aduentu ad nos, ſed de illo tantùm illuſtri & glorioſo agit, de quo meminit Scriptura, qui tunc futurus eſt quum Chriſtus nimirum apparebit viuorum & mortuorum iudex & verè Rex & omnium Dominus. Qui aduentus propterea dicitur & illuſtris & glorioſus, & dies Domini, & aduētus de cælis. 1. Theſſ. 1,10. & 1. Cor. 1.8. Denique hæc eadem ſententia ipſo rerum euentu, qui iuſtus eſt huius prophetiæ interpres, defenditur. Nam ſi ſtatim ab ipſa Euangelii coruſcatione & prædicatione euerti & planè ſubrui regnum Antichriſti dixerimus, falſa erit prophetia. Iampridem enim Euangelium prædicatur, nec dum tamen prorſus Antichriſti regnum periiſſe videmus, imò floret vigétque adhuc. Quòd ſi hæc verba de vltimo Chriſti aduētu intelle-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

lexerimus,ſanè veriſſima apparebit hæc prophetia. Nam vel tunc ſaltem Antichriſti tyrannis & potentia prorſus, penitúſque abolebitur. Atque hoc ipſum nobiſcum ſenſit Auguſtinus lib.18.de Ciuit.Dei. cap.4.qui Antichriſtum ab ipſo Domino præſente confundendũ eſſe extremo demũ iudicio ait. Neq; tamen diffiteor,quantó purius quantóq; magis Dei verbum prædicatur,tanto celerius Antichriſtum diminui & de ſuo gradu deiici.Sed hîc agit Paulus de tota illius ſubuerſione & ruina,non autem de quadã tantùm illius labefactatione & concuſſione.

CAP.XXXI.

Antichriſtianum regnum per partes non autem ſimul,vnóque temporis momento frangendum,& diſiiciendum eſſe.

EX ſuperiorib⁹ autẽ õnibus hęc tria iã à nobis colligũtur:Primùm Antichriſti regnũ per momẽta, non autẽ ſemel & ſimul,nec,vt loquuntur,vno temporis articulo eſſe diſiiciẽdum. Vti enim imperium Romanum , cuius imago eſt, per momenta,quemadmodum docuimus, deletum eſt vt docetur id ipſũ Daniel.3.44. ſic ipſam illius imaginem frangi paulatim oportuit. Atque hoc ita fieri vult idcirco Dominus,ne ſi vno ſtatim momento proſterneretur, nimius quidam terror & ſtupor iniiceretur ho

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

minibus, propter quem neque ſatis ad tãtum Dei opus attenderent, neque tam facilè iſta Dei manu, & vi verbi ipſius fieri animaduerterent, quàm nunc intelligunt, quum hæc paulatim eueniũt, atq; cũ qua ratione eueniant ipſi poſſunt obſeruare. Hoc primum eſt.

Cap. XXXII.

Nullam Chriſtianæ Religionis labem Antichriſtiano regno prædici ſucceſſuram.

SECVNDO verò loco illud eſt annotandum, Regnum Antichriſti vſque ad finem mundi perſtiturum, duraturúmque eſſe, ſi non quidem tam florens, potens, & inſigne, quàm vel olim fuit, vel nunc eſt, futurum nihilominus tamen. Quum enim dicat Paulus illuſtri demum & vltimo Chriſti aduentu illud excutiendum eſſe, certè à contrario colligi mihi videtur & rectè quidem poſſe, regnandi locum Antichriſto ad illud vſque extremum mundi tẽpus à Deo datum eſſe. Multi quidem præſagiunt neſcio quem alterum Religionis morbum & ſtatum in mundo, & aliam Religionis Chriſtianæ corruptelam, ſed diuerſam & aliam tamen quàm eſt hodie Papatus. Papatum autem deſiturum eſſe animo fingunt, cui noua quædam apoſtaſia, ſed alterius ge-

neris ſit ſucceſſura. Quod mihi non placet Quanquam enim per partes & tãquam per fruſta & prouincias diruẽda ſit hæc Tyrannis,aliqua tamen ſemper Papiſtici ſtatus forma & veſtigium extabit in mũdo, vt ex hoc Pauli dicto colligi facilè mihi videtur poſſe & debere. Confirmatur autem hæc noſtra ſententia apertiſſimo quodam(quod ex Apocalypſi ductum eſt)argumento.Poſtquam enim cap.19.v.20.& cap.21.v.10. vaticinatus eſt Iohannes de apprehẽſa Beſtia & cõiecta in ſtagnum ignis: item de Pſeudopropheta occiſo(quæ duo Antichriſti regnum perſpicuè deſignant) ſtatim fit vltimæ reſurrectionis mentio. Quare nec Angelus vllus, nec plaga vlla dicitur huic mundo poſt occiſum Pſeudoprophetam, id eſt, poſt Antichriſtianum regnum euerſum reſtare quæ expectetur,ſed ſola vel vita vel mors æterna ſuperfutura.

CAP. XXXIII.

Vtrum præter quartam Monarchiam & Romanam vlla alia terrena quinta adhuc reſtet erigenda. Explicatus Danielis obſcuriſſimus locus.

TERTIO denique loco,quod ex ſuperiore diſputatione nobis etiam videtur colligendum eſt, huiuſmodi nullam amplius Monarchiam in mundo re-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſtare excitandam, poſtquam Romana, & hęc ipſius imago, id eſt Romanus Antichriſtus perierit. Atque ſic intelligi poteſt quicquid à principio Monarchiarum vſque ad finem mundi futurum & euenturum erat, Danieli prædictum fuiſſe cap. 11. Itaque poſt ea, quæ illo cap. 11. explicata ſunt ſtatim vltimæ reſurrectionis non tantùm mentio fit, ſed ei us etiam ſtatus ad piorum conſolationem deſcribitur, cap. 12.

Neque propterea tamen fideles in oppugnando Antichriſti regno tardiores eſſe decet, quaſi ſit irritus & inutilis futurus eorum labor. Imò verò fœliciter ſuccedet, & per partes deiicient, quod vno temporis momento vnóque ictu Dominus ipſe cadere non vult. Atterunt igitur, defringunt, decerpunt: deniq; ſemper aliquid de regno Antichriſti diminuūt, qui Chriſti Euāgelium verè vel prędicant vel amplectuntur. Sed huic noſtræ poſtremæ ſententiæ & corollario obiici poſſe videtur, quod eſt Daniel. 11. 40. & ſequētibus qui ſic habent,

40 *In tempore autem finis cornupetet illum Rex Auſtri, & inſtar turbinis veniet contra eum Rex Aquilonis cum curribus & equitibus & nauibus multis: ingredietúrque terras, & inundabit & tranſibit.*

41. Ve-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

41 *Veniet etiam in terram deſiderabilem,*
& multi corruent: iſti autem euadent de manu
eius, Edom & Moab, & primitiæ filiorum Ammon.
42 *Mittet quoque manum ſuam in terras,*
& terra Myſraim non erit in euaſionem.
43 *Sed dominabitur theſauris auri & ar-*
genti, omnibúſq; concupiſcibilibus Myſraim, &
Lubim & Chuſim in greſſibus eius erunt.
44 *Rumores autem terrebunt eum ab O-*
riente & ab Aquilone, egredietúrque è loco ſuo
cum ira magna, vt perdat & interficiat multos.
45 *Et plantabit tabernacula palatii ſui*
inter maria: in monte inclyto ſanctitatis, & veniet vſque ad ſummitatem eius, & non erit adiutor ei.

Hoc Danielis dictum ſiquod aliud, eſt ſanè obſcuriſſimum. Vnde factum eſt vt in diuerſas inter ſe ſententias ierint interpretes. Nam ſic alii hunc locum explicāt, vt referāt ad Tigranem & Mithridatem, qui in Romanum imperium irruperunt. Alii verò ad Antiochum pertinere malunt. Alii ad Pompeium Magnum & Iulium Cæſarem. Multa tamen omnibus iſtis interpretationibus obſtant. Qui proximè ſunt interpretati ad Reges Aſiæ & Ægypti tantùm referūt, de quibus toto illo capite facta mentio eſt. Quam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſententiam & interpretationem vti minimè equidem reiicio: ita duo illa imperia futura rum etiã, poſt Chriſti aduentum, rerum typos & imagines fuiſſe Eccleſiæ ſtatuo. Itaque ſic ipſe ſentio: primùm quidem neque appellari neq; promitti fore duo illa regna (de quibus poſtremis Daniel agit) Monarchias, ſed tantùm regna: quæ quidẽ duo quicquid quartæ Monarchiæ, id eſt Romani imperii, in Meridie & Oriente reliquum erit, omnia euertent. Ex illis autem regnis vel Regibus, vnus à Meridie, vt ait Daniel, veniet, alter ab Aquilone, & hic Aquilonaris plus terroris huic Monarchiæ incutiet. Vterq; tamen rex vel regnum nauibus curribus & equitibus, id eſt terra maríque quartam Monarchiam & reliquias eius oppugnabit. Vterq; etiam rex ſucceſſiuè quidem mittet manum ſuam, id eſt, ſibi ſubiiciet Ægyptum, theſauros auri & argenti ingentes poſſidebit. Deniq; Lybiam .i. Cyrenaicam regionem, & Æthiopiam, id eſt Arabiam obtinebit. Hæc igitur communiter de vtroque illo regno à Daniele dici intelligo non autem de ipſa quarta Monarchia & de regno Romanorum. Poſtea verſu 44. fit iſtorum duorum regnorum collatio inter ſe, & dicitur regnum Meridianũ perturbandum eſſe à regno Aquilonari, id eſt

eſt ab Oriente. Ergo regnum Meridianum erit tempore prius, & Aquilonare poſterius. Figent autem tentoria inter duo maria & montem ſanctitatis, id eſt verſus Iudæam, ſed tandem exitium & finem ſuũ habebunt, nemóque illis auxiliabitur. Hæc ita apud Danielem ſunt, quæ ſi accipimus, vt alii explicant de Pompeio & Cæſare ſunt obſcuriſſima & minimè rebus geſtis conſentanea. Vt autem nos explicanda ducimus, erunt facillima & congruent cum rerum euentu. Ac primùm iſta referri ad Romanos nō poſſunt, qui prius potiti ſunt Lybia & Africa, quàm veniſſent in terram ſanctam, id eſt Iudæam. Sic enim ex ſui ſeculi more vocat eam regionem, vt & vicinos populos, ſuis notíſque nominibus illo ſeculo Ammonitas & Moabitas, etſi de eo tempore vaticinatur, & quæ prædicit, tunc futura erant, quum neque Iudæa amplius terra deſiderii, neque Ammonitæ & Moabitæ his nominibus vocarentur. Quod notandum eſt, ne nos hæ appellationes perturbent, & quæ illic Daniel prædicit putemus accipienda & euentura eo tantùm tempore, quo & Iudæa Dei promiſſiones adhuc habebat, & Moabitæ hac appellatione noti erant. Loquitur igitur de iis regionibus, ſed eo modo & nomine quo Iudæis quibus

ſcribebat, cognitæ tunc erant: tamen ea quæ prædicit, tunc futura erant, quum neque amplius Iudæa eſſet Dei requies, neque populi Dei domicilium. Quod demum factum eſt poſt publicatum Euangelium, & poſt Chriſti mortem.

Confirmat noſtram ſententiam, quòd vaticinatur de iis quæ in tempore finis, id eſt, extrema mundi ætate futura erant, poſt quæ impleta nullum amplius tempus fore prædicit Angelus in Apocal. 10, 7. id eſt, poſt quę nullum temporis ſpatium præfinitum à Dei Spiritu reſtat nobis expectandum. Nam poſt vocem ſeptimi Angeli myſterium Dei, quod extat apud Prophetas reuelatum (maximè autem hoc Danielis loco ſcilicet cap. 11. ver. 40 & ſequentibus) eſt conſummandum. Atque ita accipio verba illa Danielis *In tempore finis*, cap. 11. v. 40. vt & cap. 12. v. 9. i. poſtremo mundi tempore, & vltima ſenecta naſcētur hæc duo poſtrema regna, quæ deſcribit & deſignat, vnum à Meridie: alterum ab Oriente & Aquilone. Hæc autem duo euertent, vti dixi, quicquid erit reliquum quartæ Monarchiæ, id eſt, Romani imperii in Meridie & Orientali Septentrione: quod terra maríque oppugnabunt. Coniungit quidem illa duo regna noua vno vocabulo, & ſimul

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Daniel,quia hiſtoriam à ſuo ſeculo remotiſſimam,& adhuc obſcuriſſimam breuiter perſtringit tantùm,quum tamen illa ſint à ſeſe & loco & tempore ſeparanda, quorum vnũ prius exorturum erat.alterum autem , vt ex ipſo textu apparet,poſterius.Atque hanc noſtram ſententiam veram eſſe,ex eo apparet, quòd poſtea comparantur inter ſe hæc regna vt diſtincta & duo, è quibus vnum ab altero euerſum iri oſtenditur , nempe Meridianum ab Oriente Aquilonari , quod eiam ipſum ſuum quoque finem poſtea habiturũ eſt.

Demum quod ait Daniel v.45. להר צבי קדש *mont em optabilem* locum deſignat, nempe Iudæam:vt Zach.14.4. Ergo maria illa duo, intra quæ palatium,tabernaculum,ſiue ſedẽ figent illa regna duo, deſcribuntur à Daniele,& dicuntur eſſe non maria quidem Occidentis,quale eſt mare Gallicum,vel Tyrrhenum,Adriaticum,vel Hiſpanicum,quia non ſpectant illa verſus Iudæam,ſed ſunt illa maria Orientis,id eſt, tota illa regio quæ intra mare Syriacum ſiue Ægæum,& mare rubrũ ſita eſt.Illa enim maria duo ſuperiores regiones includunt,& verſus Iudæam ſpectãt, vt ex Geographia quiuis intelliget.Deniq; dicitur Aſia & Syria tota illa regio,in qua

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

oritura prædicit hæc duo regna Dominus, queRomane Monarchiæ reliquias cōſumēt, & vnum quidem à Meridie, alterum ab Oriente Septentrionali. Sic enim quod ſingulari numero à Daniele dicitur communiter de vtroque iſto regno accipio. Euertent itaque illa duo quartam Monarchiam iis in locis, vbi tentoria ſua figent, & in ea mundi parte, quæ intra duo illa maria Ægæum, nēpe ſiue Syriacū, & rubrū ſiue Elaniticū contin etur verſus Meridiem, Orientem, & Septentrionem. Fuit autem operæpretium horum duorum regnorum ſitum deſignari & addi de quibus maribus & pelagis intelligeretur hæc prophetia, quia & Roma ipſa intra duo maria ſita eſt, de qua tamen minimè eſt accipiendus ille Danielis locus, & variæ ſunt mundi regiones, quæ intra duo maria cōcludūtur, vt Græcia, vt Peloponeſus, Pontus & Aſia minor. Ne eſſet igitur anceps & inexplicabile hoc dictū, deſcripſit ex regionibus vicinis & pelagis affuſis, totum horū regnorū ſitum. Deinde hęc ipſa geographia oſtendit quibus in mundi plagis & locis fiet iſta euerſio ab iſtis duobus regibus, ſiue regnis tunc exorituris, non in Occidente quidem fiet iſta quartę Monarchiæ euerſio, ſed in Meridie & Septentrione, qui ad Orientē eſt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

eſt.Romana enim Monarchia (vti iam diximus)duo capita præcipua habuit, Orientale, ſiue Conſtantinopolitanum, & Occidentale ſiue Italicum imperium. Vnde & imperatores ipſi ſic partiti ſunt inter ſe prouincias, vt alius in Oriente,alius in Occidente eſſet Imperator, ſedémq; haberet.Sic etiam Scriptura diuidit Zachar. 14.8. Imperii Romani pars & caput quod dictum eſt Orientale, habuit quicquid Romana Monarchia in Meridianis regionibus,Orientalibus & Scythicis ſiue Septentrionalibus ad Oriētem vergentibus obtinebat. Occidentale ſiue Italicum imperium reliquas habebat prouincias. Hoc autem imperium Italicum euerſum eſt à Gothis & Vandalis,vti ſuprà docuimus,& longè quidem ante Orientalis imperii excidium,ferè pluſquam 600. annos. At ſub tempore finis rerum & poſtrema Mundi ætate & ſenecta inclinatū eſt Orientale ſiue Conſtantinopolitanum imperium quod de Romana Monarchia reſtabat, à Sarracenis, & tandem euerſum à Turcis. Atque certè illi ſunt,mea quidem ſententia, hi duo reges, quorum vnus venit à Meridie, nempe Sarracenus;alter à Septentrionali Oriente, nimirum Turca, quos fore hoc loco Daniel prædixit.Et hæ quidem duæ gentes Sarrace-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

nica & Turcica ſic in terras exundarunt, quemadmodum ait Daniel v. 40. vt conculcauerint quicquid erat reliquũ quartæ Monarchiæ, id eſt, quicquid illi in Oriente & Septentrione,& Meridie reſtabat, toto iampridem Occidente iam ab aliis euerſo : adeò vt in tota Aſia,Syria,Ponto,Ægypto,Romanæ maieſtatis imperii,& potentiæ, ne veſtigium quidem nunc appareat.

Huius autem quartæ Monarchiæ partis & imperii potius, quàm Occidentalis exitiũ & ruinam à Daniele prædici Iudæis Dominus voluit,quia gentes, quas Orientale caput Romanæ Monarchiæ continebat, notiores erant Iudæis,quàm Occidẽtales, quæ ſunt trans mare Syriacum & remotiſſimæ, neque illæ Iudæos tunc temporis afflixerãt. Italici verò & Occidentalis imperii euerſio prædicta eſt in Apocalypſi apertiſſimè,adeò vt habeamus ex collatione vtriuſque Danielis & Apocalypſ. quicquid ad imperii Romani, ſiue Orientalis & Conſtantinopolitani, ſiue Occidentalis & Italici excidium pertinet, & ad mundi huius ſtatum (qualis ſiue in Oriente ſiue in Occidente vſque ad poſtremum & vltimum tempus futurus eſt) cognoſcendum neceſſarium eſt ad noſtram conſolationem.

Iam verò conferatur noſtra interpretatio cum rerum ipſarum euentu, qui eſt optimus diuinarum prophetiarum interpres. Neque enim mentiri poteſt verus Dei Propheta & Spiritus. Dico igitur quod res eſt, & hiſtoriæ probant, quòd Conſtantinopolitanum ſiue Orientale quartæ Monarchiæ caput & imperium: quod illi tantùm reliquum & reſiduũ erat, protruderũt primùm in ea Septẽtrionis parte, quæ ad Orientem eſt, Saraceni: Inclinatum autẽ & peſſimè affectũ poſtea funditus ſuſtulerunt Turcæ. Scimus quidem ex Romanis hiſtoriis fuiſſe capitalia & perpetua inter Conſtantinopolitanos Imperatores & Parthicos bella, & poſtea cum Perſis, qui Parthis ſucceſſerunt. Nam poſt Alexandri Magni mortem, quum aliquandiu ipſius poſteris, nẽpe Seleuci regis liberis paruiſſent Parthi duce Arſace ſe in libertatem vindicarunt, & regnum inſtituerunt, à cuius ducis nomine poſtea Parthorum reges dicti ſunt Arſacidæ. Hi regnarunt vſque ad Alexandrum Mammeæ filium Imperatorem Romanũ, & ad quartum illius imperii annum qui fuit annus à Chriſto nato 228. Quo ipſo anno nimirũ Artaxerxes quidã Perſa occidit Artabanum Parthorum regem, vltimum Arſacidarum. Hic igitur Parthicum imperium

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

& regnum arripiens tranſtulit ad Perſas. Atque durauit huius Artaxerxis poſteritas & Perſicum imperium vſque ad Heraclium Imperatorem Conſtantinopolitanum.i.vſq; ad annum Chriſti 636.per annos continuos ferè 329.In hæc tempora iam incidit initium Sarraceni regni & imperii.Heraclii enim & Mahumetis tēpore regnauit Syrochas penultimus Perſarum rex,à quo Heraclius recepit ex pacto,quæcunque eius maiores,Conſtantinopolitano imperio vnquam ademerant. Hæc igitur duo regna Parthorum & Perſarum ſibi mutuò ſuccedentia fuerūt quidem Monarchiæ Romanæ formidoloſa & Conſtantinopolitanis Imperatoribus, vti apparet ex hiſtoriis:ſed tamen Orientale & Conſtantinopolitanum imperium neque exciderunt,neque euerterūt:imò æquis viribus cum illis Conſtantinopolitani Imperatores dimicarunt,& ſe aduerſus eos validè ſuſtentarunt. Sed prima inclinatio & labefactatio Conſtantinopolitani imperii,quod(vti diximus) fuit in Oriēte,Meridie & Septentrione facta eſt à Sarracenis,qui ſunt illud prius,(ex duob⁹ à Daniele prædictis)regnū, quod à Meridie exoriturum & in terras exundaturum erat,vt terra marique quartam Monarchiam in Aſia, Syria & Septentrione O-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

rientali oppugnaret. Et certè ita Orientale imperiũ afflixerũt Sarraceni, vt ſe poſtea nũquã erigere reciperéque potuerit, ſed ſenſim labaſcere cœperit. Nã illi mira celeritate tãquam fulgur quoddam, peruaſerũt Syriam, Ciliciam, Cappadociam, Meſopotamiam, quas omnes prouincias Cõſtantinopolitanis Imperatorib9 ademerũt & occuparũt. In quo planè notãda fuit vox Danielis 11. 40. quũ de iſto regno Sarracenico loquitur, *Veniet*, ait, *exundabit & tranſibit, percurrétque iſta gens celerrimè omnes Orientis & Meridiei regiones.* Nam ita factum eſt incredibili prorſus miraculo & celeritate, quemadmodũ verba ipſa apud Danielem ſimul coniuncta ſonant, quale illud eſt Iulii Cæſaris, Veni, Vidi, Vici, tanquam illi volarent, nihílque illis eſſet impedimento, non vrbes munitæ, non maria, non vires hominum. Nam intra ſexaginta annos penè totum Orientẽ occuparunt Sarraceni. Item Ægyptum, percurrerunt etiam vniuerſam Africam, Hiſpaniam, Gallias etiã ipſas inuiſerunt. Sed occidentales populos, præter aliquam partem Hiſpaniæ, tentauit potius, quàm occupauit gens Sarracenica. Orientales autem & Meridionales, quæ ad imperium Conſtantinopolitanum pertinebant, vi & armis ſibi planè retinuit, Ægyptũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

& Lybiam quoque, id eſt Cyrenem, in quas diutiſſimè imperauit: adeò vt Sarraceni Perſicum imperium potentiſſimum eodem tempore deleuerint occiſo Hormiſda Perſarum rege vltimo. Iidem verò in Iudæam & terrã illam, quam vocat Daniel deſiderabilem, irruperunt, quam maximè afflixerunt. Parebat enim Iudæa tunc Chriſtianis Imperatoribus & Conſtantinopolitanis. Ergo eam longo tẽpore, vt & Ægyptum, tenuerunt, potitíque ſunt auro, argento, omnibúſque deſiderabilibus illarum regionum per annos nimirum 192. & vſque ad annum Domini 1051. quo ſunt à Turcis imperio excuſſi. Sarracenos autem eſſe Meridionalẽ gentem nemo ignorat. Et ita quod primum regnum prædixerat Daniel euerſurum eſſe Romanã & quartam Monarchiam, & id quidem in Oriente & Meridie ſic ſe habuit. Atque illa quidem tempeſtas incidit mundo ex Auſtralibus mundi partibus, vbi Agarenorum ſiue Sarracenorum regio ſita eſt.

Erexit etiam hoc Sarracenicum regnum ſua tẽtoria intra duo illa maria Syriacum & Rubrum, quæ Daniel commemorat. Nam regni ſui regiam primam & præcipuas prouincias in ea mundi parte habuerunt, quæ concluditur vtroque illo mari. Et quod obiicitur habuiſſe Sarracenos duo imperia, V-

num Babylone,alterum in Ægypto in Cairo quæ eſt Memphis,nihil obſtat. Præcipuæ enim eorum imperii regiones fuerunt in ea mundi plaga,quæ vtroque mari continetur. Deinde præcipuum & diuturnius eorum regnum fuit Syria & Arabia, quæ dicitur Æthiopia apud Danielem,vbi etiam eſt Meſchita & templum ſiue ſepulchrum illius nefandi Mahumeti.

Sed de Turcis nunc eſt nobis dicendum, vt totus hic Danielis,certè quidem obſcuriſſimus,locus illuſtretur. Nam hi ſunt regnum illud ſecundum,quod ab Orientali Septentrione oriturum erat, & quartã Monarchiã in Oriente,Meridie, & regionibus cæteris, quæ vtroque illo mari comprehenduntur, prorſus deleuit,Ægyptum occupauit, Iudæã afflixit,potitur auro,argento,& deſiderabilibus totius mundi iam penè per 300 annos cõtinuos. Hi igitur terra maríque miro etiam ſucceſſu Oriẽtale caput quartæ Monarchiæ attriuerunt. Fixerunt autem habuerúntque & ipſi primam ſui palatii ſedem in ea mundi parte,quæ vtroq; illo mari,de quo diximus, continetur circa Taurum montem & Syriã Damaſcenam ante Tartarorum aduentum, & antequam cepiſſent Conſtantinopolim. Illîc enim maius robur Turcici imperii pri-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mum conſtitit. Ortos autem eſſe Turcas à Scythis Orientalibus nemo eſt qui ignoret. Hi autem Romanis fuerunt formidabiliores quàm Sarraceni, vt etiam deſcribit Daniel: & poſt Sarracenos futuri prædicti ſunt. Regnum enim quod ex Oriente & Septentrione oriturum erat, ſecundo loco cõmemoratur à Daniele. Et congruit iſta prophetia cũ hiſtoria rei geſtæ. Nam Turcæ deleuerunt Sarracenorum imperium, quum ab Hormiſda Perſarum Rege primùm acciti & euocati ex ſuis ſedibus eſſent. Poſtea verò à Mahomet Sarraceno, Suldano Perſidis Sogdianæ & Mediæ, quia viribus Calipha Sarraceno Babylonico impar erat, ſocii imperii facti. quod etiam fore Daniel prædixerat. Itaque deiectis de imperio Satracenis, ipſi ſunt eo potiti, & in Aſia & Syria regnarunt per annos continuos 192.: ſed poſtea à Tartaris & Aſſumbeiis Parthorum Regibus vexati eorũ potẽtia acciſa eſt, & penè deleta. Deinde anno Domini 1300. ſub Romano Diogene Imperatore Conſtantinopolitano Ottomanica domus Turcicum imperium in priſtinãdignitatẽ reſtituit, cuius certè inſtauratio fuit plena & vltima Orient. & Cõſtãtinop. imperii internecio. Ergo Turcicũ imperiũ iis limitibus cõtinebitur, quibus olim Oriẽtale Romanorum imperiũ: Occidẽtale enim & Ita-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

licũ nõ capiet, quia Antichriſti regno hæc 4. Monarchiæ pars videtur attributa, Apoc. 13.

Quod autem apud Danelem eſt v. 45. neminem fore auxiliatorem neque Sarracenis neque Turcis: hoc eſſe verum docuit rerum experientia. Nam Deus hæc regna ita excitauit & promouit, vt nullis alterius & externæ gentis auxiliis & copiis adiuuarentur: imò omnibus fuerunt inuiſæ, ſed ipſæ ſuis duntaxat opibus ſunt vſæ & nixæ. In quo maius Dei opus eſſe apparet, tam cita & velox iſtorum regnorum promotio. Et dicitur de Iſmaele (à quo proculdubiò ſunt orti Sarraceni) Et manus eius contra omnes, & manus omnium contra eum. Geneſ. 16. 12. Habitabit ex aduerſo fratrum.

Denique quod vltimo loco obiicitur ex Apocal. 20. 8. de Gog & Magog qui cum Pſeudopropheta conſenſuri ſunt: fateor me ignorare & neſcire quid iſta gens ſignificet. Gog quidem eſt populus ſuperbus, quales ſunt omnes inimici Chriſti & Eccleſiæ, éſtq; hæc ratio dicendi ſumpta ex Ezech. 38. & 39. Apparet autem Magog ortum eſſe è ſtirpe Iaphet. Geneſ. 10. 2.

CAP. XXXIIII.

Antichriſtiani regni propagationem duobus his modis ad imitationem Chriſti maximè fieri oportuiſſe, doctrinæ cuiuſdã prædicatione, & variorum miraculorum oſtentatione.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

SEQVITVR ſeptimum huius diſputationis caput, nempe quibus ſignis & modis ſuam illam tam immanem potentiam & tyrannidem confirmaturus & retenturus ſit Antichriſtus. Vidimus ſuprà quibus rationibus eam ſit conſequutus. Voluit autem Dei Spiritus iſta ſigillatim perſequi,vt minus offẽdiculum oriretur piis, dum implentur iſta,quando & Dei voluntate fiunt ad probandos fideles, & futura eſſe iampridem prædicta ſunt ad terrendos impios.

Quibus igitur fulcimentis innitatur & corroboretur hoc regnum,explicat hoc loco Paulus:quæ fulcimenta ſtatuit duorum generũ,alterum Principale,qualis eſt operatio Satanę & illa quidẽ efficax & maxima. Alterũ Subſeruiẽs illi principali operi & efficacię quæ appellat Signa & Prodigia. Sed etiã addit,Qualia illa futura ſint,nempe mendacia: & Ad quẽ finem, nempe ad decipiendos retinendóſq; homines in omni iniuſtitia & errore.Quæ omnia habent tum pulcherrimas conſolationes, tum vtiliſſimas cogitationes & prædictiones earum rerũ,quæ poſtea ſunt ſequutæ. Ac conſolationes quidem & dulciſſimas & vtiliſſimas,quòd nihil lætius prædici piis poteſt, quàm quum admonentur

omnia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

omnia, quæ contra Chriſti doctrinam fiunt, etiam cum magna hominum admiratione, ac quidem tanta vt illa miracula & prodigia vocentur, eſſe tamen nefandas operationes Satanæ & falſa miracula. Prædictiones autem idẽ hic locus habet per quas homines obſeruãt cur tã facilè vniuerſus orbis in eũ errorem pertractus fuerit. Nam quum id vident plerique mirantur & ſtupent, atque etiam quærunt, quomodo tam facile id fieri potuerit. Denique ſic concludunt, niſi eſſet Antichriſti blaſphemia vera Dei doctrina, tam facilè & tam citò ſtabiliri, recipíque non potuiſſet. Sed reſponſio nimirum hæc parata eſt. Prædixerat Deus iſta omnia fore, & eam ſe poteſtatem cõceſſurum eſſe Satanæ: quod vaticinium & Dei iuſtum iudicium impleri certè oportuit. Cur autem voluerit, ídque iuſtè Deus, poſtea ratio reddetur.

Vt autem noſtra ſententia omnino cõfirmetur, afferendus eſt primùm planè ſimilis huic locus qui eſt Matth. 24. 24. tũ alter qui eſt Apoc. 16. 14. Sed & exẽplũ Magorũ, qui per falſa miracula reſtiterunt veritati Dei, vt ait Paulus 2. Timoth. 3. 9. Quæ omnia oſtendũt qua ſemper via cæleſtis veritatis hoſtes eam oppugnẽt, vt hoc idem de artificio Antichriſti & Satanæ, qui totũ hoc iniquitatis my-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſterium operaturus eſt, technis & inhoc ſuo regno aduerſus Chriſti doctrinam tuendo dici mirum iam nobis videri non debeat. Ratio quoque hoc ipſum probat & euincit. Quum ſit enim Antichriſti regnum regni Chriſti corruptela quidem, ſed tamen imitatio quædam oportet, vt quemadmodũ Chriſti regnum his duobus maximè continetur, nempe Doctrina veritatis, & vi Spiritus Dei, vt ait Paulus 1. Theſſ. 1. 5. Ita Antichriſti regnũ alia duo, Errorẽ ſuum ſanæ doctrinæ, & Miracula ſua ſiue operationes Satanæ miraculis & vi Spiritus ſancti obiiciat, vt tenebras offundat hominibus & eodem modo agat, quò Chriſtus eſſe videatur. Sic enim facillimè tandem obtinet, vt pro vero Chriſto habeatur, quũ ipſa Chriſti opera, doctrinam & miracula præ ſe fert & perfidè impius ille imitatur. Ergo pro veritate habet Antichriſtus mendacium & impium errorẽ per quẽ Deo fit iniuria: Pro vi Spiritus Dei ſigna operantis, ſua prodigia oſtentat. Hoc enim vtrunque coniunxit Chriſtus mittens Apoſtolos ſuos. Mar. 16. Ac primùm quod ait Paulus aduentũ Antichriſti fore per miracula. Vox *aduẽtus* non ad primã illius manifeſtationẽ referri debet, ſed ad totam regni illius cõfirmationẽ, cõſtructionẽ, cõſtitutionẽ

&

& conſeruationem. Verba enim hæc, *Cuius aduentus*, id ſignificant, Cuius corroboratio, ſtabilimentum & propagatio erit per efficaciam Satanæ operantis miracula. Quæ ſanè duo, Papatum latiſſimè prouexerunt, nobíſque graphicè deſignant & depingunt. Quid enim inter eos iſta infinitorum miraculorum iactatione frequentius? quid ab iis petitur, quæritúrque ardentius? Mahumetani quidem doctrinæ cuiuſdam impiæ noua productione extiterunt: miacula autem nec ipſi ſe feciſſe vnquam oſtentant, nec ab vllis requirunt. At verò Papiſtæ doctrinæ ſuæ puppim & proram, atque adeò iuſtiſſimum firma mentum in miraculis quærunt. Itaque ea plenis buccis nobis crepant & obiiciunt, vt Papatus nec melius deſcribi, nec planius deſignari pro vero Antichriſti regno, quàm ex hoc Pauli dicto, nobis poſſit.

CAP. XXXV.

Qui ſint tres illi Spiritus, de quibus eſt in Apocalypſi, quíque Antichriſtiani regni præcipui Miniſtri futuri dicuntur.

EX ſuperiori autem interpretatione iam facilè intelligi poteſt, quod ad hunc locum maximè pertinet, & eſt in Apocalypſi: Quid tres illi Spiritus qui à Pſeudopropheta ad omnes reges terræ ſui regni & conſtituendi & retinendi gratia di-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mittuntur, ſignificent. Dicuntur autem illi Spiritus eſſe ſimiles ranis. Sed locus ipſe Apocalypſeos eſt 16. v. 13. & 14. qui ſic habet,

13. Et vidi ex ore Draconis, & ex ore Beſtiæ, & ex ore Pſeudoprophetæ illius tres impuros Spiritus ſimiles ranis prodeuntes.

14. Sunt enim Spiritus dæmoniorum edentes ſigna, quíque abeunt ad reges terræ & totius mūdi, vt congregent eos ad prælium magni illius diei Dei omnipotentis.

Quem locum quidam explicantes exiſtimant hunc trium Spirituum numerum eſſe finitum pro infinito, vti apud Salomonem dicitur, tres funiculi faciunt fortiorem funiculum. Ergo tres Spiritus ſunt ex eorum ſententia quilibet Spiritus à Satana ad tuendū hoc mendacii regnum excitati & impulſi, quales fuerūt innumerabiles penè homines & Antichriſti aſſeclæ tum viui adhuc, tum etiam iam olim mortui, qualis EKcius & alii qui illud pedibus manibúſque tutati ſunt, & pro viribus illud promouerūt. Alii verò propius ad veram illius loci ſententiam videntur accedere. Numerum enim ternarium pōderant, vt eſt perpendendus, ſed non ſatis appoſitè tamen ad ſolos Theologos, ſiue Sorboniſtas Monachos & Decretiſtas eum referunt. Nobis igitur omnia ad calculum reuo-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

cantibus & ſubducentibus, videntur hi tres Spiritus diſtinguere tres quoſdã præcipuos hominum ordines, per quos velut legatos & ſelectiſſimos ſuos miniſtros atque patronos, Papatus ipſe & totum Antichriſti regnum inſtitutum, propagatum, & erectum eſt, atque adhuc hodie maximè fouetur & ſuſtentatur. Nam quum Chriſtus ad regni ſui promulgationem habuerit imprimis hos tres miniſtrorum ordines Epheſ. 4. nempe Apoſtolos, Doctores ſiue Euangeliſtas, Epiſcopos. Ita Antichriſtus habet ex aduerſo Cardinales, Scholaſticos, Epiſcopos.

Apoſtolis Chriſti ſimiles & reſpondere videri volunt Cardinales Antichriſti, quorum poteſtas ſit vbique ſparſa & diffuſa, nullóque certo territorio coerceatur. Doctoribus autem & primis Euangeliſtis, qui fuerunt ſub initio Euangelii Chriſti Apoſtolorum perpetui comites, ex altera parte reſpõdẽt (Si Deo placet) Scholaſtici qui dicuntur. i. totus iſte Sophiſtarum & Doctorum ordo, ſiue qui ſecularem, ſiue qui regularem, vt loquuntur ipſi, & Monachalem vitam profitentur & colunt. Epiſcopos Chriſtianos referre ſe dicũt Epiſcopi Papiſtici & Satanici.

Atq; hi ordines omnes proculdubiò ſunt veriſſimæ Papatus columnæ, qui à Papa ſiue

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Pſeudopropheta illo variis modis & occaſionibus ad reges terræ, vel vt nuntii, vel vt legati ſimplices, vel vt legati à latere, pro vario negotiorum huius regni gerẽdorum genere mittũtur omnéſq; ad bellũ aduerſus pios & ſanctos gerendũ, cõgregãtur in Geddõ Harma, id eſt in eum locum, vbi vetus Roma fuit quæ ſanè eſt veriſſima omnium, quæ aduerſus Deum & Chriſtum eius fiunt cõiurationum officina.

Confirmat autem hanc noſtram ſententiam & interpretationem, & tempus, & ſimilitudo quæ à Iohãne allata eſt, & (quod maximè ſemper in iſtis prophetiis annotãdum eſt) rei ipſius euẽtus, teſtis certè & interpres huius prophetiæ locupletiſſimus. Ergo dicũtur hi Spiritus & tres eſſe, & inter ſe diſtincti, etſi ab eodẽ authore Satana aut eius potius filio, pſeudopropheta illo nefando, id eſt Papa, omnes impelluntur. Cardinalium autẽ Sophiſtarum, & Prælatorum Papiſticorum quis verior author, quàm ipſe Satanas dici poteſt, & quæ eorum doctrina, vita, & conatus eſt, niſi Satanicus.

Dicuntur etiam immundi Spiritus hi tres. Nam quum à Diabolo excitati ſint, qui eſt Spiritus immundus, ſint ſimiles parenti ſuo Diabolo, eiúſque opera imitẽtur, neceſſe eſt.

Tempus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Tempus denique quo iſta fieri cœperũt, noſtram etiam ſententiam planè confirmat & tuetur. Nam iſtos mitti cœptos eſſe oſtẽdit Iohannes poſtquam via Regum Orientis patefacta & aperta fuit,& Euphrates fluuius, quod anteà Romani imperii in Oriente, tanquam ſacer quidam terminus fines,ab exteris gentibus diſtinguebat, cœpit eſſe tanquã exſiccatus & Orientalibus populis penetrabilis qui Conſtantinopolitanos Imperatores deleuerunt.Hi igitur populi ſunt Turcæ,& Tartari, qui primi ſuperato Euphrate,& confuſo iam ſublatóque antiquo illo imperii Romani limite in Romanam Monarchiam, vti ſuperius diximus,irruperunt.Hoc autem cõtigit circa annum Domini 1051.poſt quod maximè tempus Scholaſticorum & Monachorum Papiſtarum(nam alii olim erant Monachi,& quidem ſanctiores & tolerabiliores, quàm nunc ſint Papiſtici) luſtra & collegia tanquam arces & propugnacula Papiſmi variè extrui, fundari , & propagari cœperunt, poſt annũ nimirum Domini 1200 (vt ex hiſtoriis apparet) Cardinalium inſtitutio longè eſt iſtis recentior, qui tamen ipſi quoque poſt Turcicam potentiam iam enatam emerſerunt,& eam authoritatem apud reges obtinuerunt,vt eos,quocunq; vellent pro nutu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

fortiter impellerent. Quanquam enim Cardinalium meminit Gregorius primus epiſt. 15.77.& 79.qui ante Turcarũ in Romanum imperium irruptionem vixit, tamen ea Cardinalatus authoritas,quæ nunc eſt,poſtremi temporis & ætatis eſt inuẽtũ: quod alii Gregorio vndecimo,qui Romanam curiam Auenione Romam reduxit, tribuunt: alii verò, qui maximè Cardinalibus fauẽt ſuperioribꝰ Pontificibus.Epiſcopatus autem nomen vetuſtiſſimum quidem eſt quod in ſacra Scriptura ſæpe cõmemoratur 1.Tim.3.ſed qualis nũc eſt in Papatu, recẽs,& nouus: & longè poſt tẽpora Apoſtolorũ,& Apoſtolicorũ hominũ etiam poſt ætatem Bernardi Careuallenſis introductus eſt, adeò vt Audæani qui tempore Conſtantini Magni fuerunt, hac præſertim Epiſcoporum inſolita & non antea audita poteſtate offenſi, ab Eccleſia receſſerint.Et certè qui nũc eſt in Eccleſia Romana epiſcopatus non Euangelicus,ſed planè Satanicus eſt epiſcopatus, qui omnia ad auaritiam,ambitionem, faſtúmque tranſtulit. De quibus omnino breuius hoc loco agimus:quod & D.Caluinus li.4.Inſtitut. Chriſtianarum,cap.7.& Carolus Molinæus in lib. contra Paruas datas, luculentiſſimè hoc argumentum videntur nobis perſequuti.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Denique ſimilitudo illa qua vtitur Iohã̃nes, dum eos vocat Ranas, ſatis hanc interpretationem noſtrã adiuuat. Vti enim Ranę ſunt Sordida animalia in cœno agitantia. & Clamoſa, iniucunda, & illa ſua coaxatione importuna. Sic hi tres ordines ſunt Sorboniſſimæ. i. Sordidiſſimæ vitæ, & ad pios ſanctóſque Dei vexãdos obſtreperi ſemper. Id quod verũ eſſe res ipſa, eorúmque importuniſſimi aduerſus pios & Chriſtianos cœtus clamores vbique terrarum docent.

CAP. XXXVI.

Quæ miracula ad Antichriſtiani regni commendationẽ fiunt, cur à Paulo nominentur mendacia

QVAE quum demonſtrauerimus, reliqua iam perſequamur, quæ ad Antichriſti technas pertinẽt. Ait Paulus κατ' ἐνεργείαν, & ἐν πάσῃ δυνάμει. Quibus verbis demonſtrat non ſolùm operaturum eſſe Satanam, ſed & efficaciter, & totis viribus. Magna certè vis, magnáque fraus & techna Satanæ fore perſpicuè prædicitur. Ex quo fit vt dicat Chriſtus parum abfore quin etiam electos ipſos Dei ſeducat Satan, lucretur, & intercipiat. Vnde Auguſtinus in Pſalmo nono, Tanta aget Antichriſtus, ait, vt tunc multi ſint exiſtimaturi Deum negligere res humanas. Vim habebit in imperio, dolum in

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

miraculo. Nihil enim eſt ſtultis hominibus aptius, ait idem, quàm id quod ſenſibus percipitur, lib. De vtilitate credendi, ad Honorium cap. 16. Quod vt Satan faciat, edit & operatur miracula, quæ hîc Paulus vocat, Signa, σημεῖα, & Prodigia, τέρατα. Verba autem iſta diſtingunt quidam, ſed nihil eſt neceſſe. Notat enim Paulus Antichriſtum non vulgaria quædam & communia, ſed maximè ſtupenda & noua miracula per Satanæ miniſterium effecturum, vt in errorem homines abducat. Denique proximè imitaturum eſſe excellentiſſima illa Chriſti opera, per quæ Euangelii veritas fuit obſignata. Horum miraculorum pars quædã, ſunt illa quæ quotidie à ſuis fieri ſomniant Papiſtæ: pars etiam illa, quæ commemorant ad ſanctorum ſuorum ſepulchra antea facta, per quæ ſuperſtitiones innumeræ inductæ ſunt: & imprimis turpiſſimus ille & blaſphemus de inuocandis ſanctis (tanquam noſtris apud Deũ mediatoribus) error. Illa verò ab ipſis recitãtur penè infinita. Habẽt enim Papiſtæ, quicquid perſuadere voluerint, & quantumuis ſit ſuperſtitioſum & verbo Dei repugnans, ſtatim ad manum miracula, per quæ omnes erroris ſui partes & capita apud ſtultos homines confirmant. Quod pluribus oſtenderem,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

rem,niſi eorum libri iſtarum nugarum pleni eſſent & referti. Sed quum additur à Paulo iſta eſſe mendacia, & in omni deceptione & fraude iniuſtitiæ fieri,iis minimè credendum eſſe oſtenditur, nec propter illa veram eſſe Antichriſti doctrinam. Quũ enim ſint mendacia ſigna, neq; mendacio ſit credendum, neq; iis etiam ſignis & miraculis credẽdum eſt.Itaque dicimus cum Auguſt.libro De vnitate Eccleſiæ, cap.16.Remoueant iſta vel figmenta mendacium hominum, vel portenta fallacium Spirituum. Aut enim non ſunt vera quæ dicũtur: aut ſi hæreticorum aliqua mira facta ſunt,magis cauere debemus. Mendacia verò illa Satanæ ſigna duplici nomine dicuntur, tum propter rem ipſam,quia ſępe ſunt illuſiones tantùm non res ipſæ, quæ videtur fieri & apparent oculis:tum Finẽ,propter quem fiunt.Fiunt enim ab Antichriſto, vt homines decipiantur, & in omnem impietatem & iniuſtitiam abducantur,vt etiam explicat Auguſtinus lib.20.de Ciuit. Dei, cap.19.Itaque his duobus epithetis,omni iſti mirabiliariæ vel miraculariæ operę fides ſatis detrahitur, & quicquid inde ſtabiliri poteſt,euellitur, atque à Dei Spiritu confutatur,ne propterea nos ab Antichriſto decipi vnquam ſinamus

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Ex his autem ſuperioribus omnibus facilè iam colligitur ſolos infideles & eos qui ad Dei electionem minimè pertinent Antichriſti doctrinæ & regno eſſe adhæſuros, qui fidem ſuam non in ipſo Dei verbo, ſed in operibus quibuſdam ſtupendis fundatam habent, quos decipere ſemper quidẽ facilè Diabolo fuit. At hoc ipſum piis & verè fidelibus & electis Dei non continget, tũ quòd Dei manu & Spiritu ſuſtentantur, ne fides eorum corruat, & à Satana ſubuertatur: tum quòd ad ſolum Dei verbum attendunt, à quo ſe non ſinunt abduci. Ex quo fit vt totum Antichriſti regnum nihil aliud ſit quàm hominum mendacio Satanæ aſſentientium, & à vera ſalute auerſorum conſpiratio & cœtus, qui nobis probari & arridere non debet.

CAP. XXXVII.

Antichriſtiano regno etiam conſtituto, nec adhæſiſſe, nec adhæſuros etiam eſſe ſingulos homines, qui tunc vixerunt, vel nunc viuunt.

SEQVITVR iam octauum & poſtremum caput quod ſuperiori conſequens eſt. Quæritur. n. Quínam iſti Antichriſto adhærebunt atque cur: hoc autẽ duplici nomine videtur neceſſariũ, vt adderetur. Primùm vt pios cõſoletur Dominus, ne putent tanto gurgite impietatis ſe ſub-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mergendos, atque abripiendos tandem eſſe.
Eſt quidem nobis ſedulò vigilandum, vt mo-
net Chriſtus, etiam ſanæ doctrinæ tota men
te ſemper inhærendum : ſed tamen ne ſuc-
cũbamus, néue à Deo nos neglectum iri exi-
ſtimemus, huic promiſſioni eſt acquieſcen-
dum, ſolos reprobos eſſe Antichriſto adhæ-
ſuros. Pollicetur enim ſe nos à tãtæ blaſphe-
miæ communicatione & participatione li-
beraturum Deus. Deinde altera cauſa eſt,
cur hoc addi oportuerit, nimirũ quòd ratio
tanti Dei iudicii in homines fuit explicanda.
Aliter enim vel obſtupeſcũt, dum hanc tam
immanem & horrendam Eccleſiæ Dei diſ-
ſipationem fore audiũt, vel in Deum ipſum,
tanquam ſeueriorem hominum iudicẽ blaſ-
phemant. Sed quum cauſa adiecta eſt propter
quam *hæc* fiunt omnia, explicatúrq; in quos
etiam fiant, & locum habeant, tunc facilè o-
mnis iſta hominum murmuratio ſedatur, e-
rudiuntúrque pii viri & Dei timentes. Simi
lis autem huic locus eſt Matth. 24. 24. vnde
verbum Dei ſibi ſemper conſentiens appa-
reat. Hîc autem Scholaſtici ineptos ſe & pla
nè curioſos demonſtrant, dum numerum de-
finire audẽt eorum qui Antichriſto erũt &
acceſſuri & adhæſuri. Id quod fecerunt Vi-
guerius & Methodius. Longè verò tutius cũ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſacro Dei verbo nos ſentiemus, ſi infinitos & innumerabiles quidem homines, quoad ipſa capita, fore qui hanc blaſphemiam amplectentur dixerimus, nõ tamẽ ſingulos, qui tunc erunt & viuent. Nam vt eſt Apocalypſ. 18. 3. ex vino Antichriſto & ſcortationis Babylonicæ bibituræ erant omnes gentes & populi & nationes mundi, quanquam non ſinguli tamen homines ex eo bibituri erãt. Summa enim Dei miſericordia quidam ab eo veneno ſunt præſeruati, qui in vera fide permanſerunt, quãquã ij omnino fuerunt numero pauci. Vt enim non ſingulos homines ſaluos facit Chriſtus, ita nec ſingulos quoq; cuiuſlibet gentis perdit Antichriſtus. Quod enim eſt apud Paulum 1. Timoth. 2, vult Deus omnes homines ſaluos fieri: illud non de ſingulis generum: ſed de generibus ſingulorũ, proculdubio acccipiẽdum eſt. Quod eodem modo in Antichriſto debet intelligi, quũ ſua fæce omnes homines conſpurcaturus atque inebriaturus in Apocalypſi dicitur.

CAP. XXXVIII.

Solos roprobos & reiectos à Deo homines Antichriſtiano regno conſtanter & obſtinatè adhæſiſſe atque nũc adhæſuros eſſe.

QVAE quum ſint veriſſima, iam videamus quínam tam impio & tam immani in Deum ipſum & illius doctrinam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

nam, ſceleri ſint conſtanter aſſenſuri. Sunt autem ii infideles & reprobi, qui non ſunt filii Dei, quos propterea Paulus ἀπολλυμένοις vocat. Iii autem ſunt iidem, quos alibi Scriptura (veluti Iudas in epiſtola ſua) deſtinatos & deſcriptos in hanc damnationem. Iud. v. 4. appellat. Chriſtus autem docet non eſſe plantam patris, Matt. 15. 13. Soli igitur rebelles, reprobi, & reiecti à Deo, Antichriſto ſunt perpetuò & pertinaciter adhæſuri: nulli autem ex verè electis & filiis Dei. In quo ipſo iuſtum eſſe Dei in eos iudicium apparet. Pereunt enim qui perditione digni ſunt, nō autem alii. Vox enim ἀπολλυμένοις ſignificat ἀξίους ἀπωλείας. Quamobrem neque electi, neque eorum fides, Deo confirmante eos, à Sathana euertentur etiam in media iſta generaliq́ue apoſtaſia, quanquam tamen, vti dixi, tūc omnino ii pauci fuerūt, & in deſertis habitantes, atque aliis etiam hominibus ignoti. Tunc enim euenit quod à Iohanne prædictum fuerat, nimirum vt Eccleſia Dei fugeret in ſolitudinem, Apoc. 12. 6. & ibi lateret ad tempus.

CAP. XXXIX.

Quàm iuſta fuerit Deo cauſa, propter quam hac pœna & cæcitate mundum puniret, vt iſtum tam miſerum ſtatum & Antichriſtianum regnum induceret. Item quàm immanis verbi Dei contemptus Antichriſtianum ſtatum anteceſſerit.

CVR autem impios & rebelles homines vult Dominus in eam apoſtaſiā tam grauem incidere & labi, ratio à D. Paulo, eáque iuſtiſſima reddita eſt. Quanquam enim domino ſuorum conſiliorum & iudiciorum optima ratio ſemper conſtat (omnes enim viæ Domini veritas & iudicium Pſ.25.) neq; etiam ſit neceſſe eam nobis reddi, tamen vt eius ſapientia ab ipſius filiis iuſtificetur, Matth.11.19. magíſque ipſi confirmentur, rationem & cauſam huius tāti, támque tremendi, quod ſequutum eſt, in mundum vniuerſum iudicii adferre voluit Spiritus ſanctus. Eſt autē hæc quòd propter ἀπίθειαν & ἀπιστίαν ſuam, mundus iram illam Dei grauiſſimam, illáſque pœnas commeritus erat. Nónne enim hæc fœdiſſima & ſumma fuit hominum in Deum ingratitudo, quòd non ab ignorantibus, ſed ab iis ipſis qui vim eius dignitatémque intelligebant, & iam audierant ſacroſanctum Dei Euangelium, prorſus ſpretum & contemptum fuit. Hominum autem commenta, hæreticorum etiam errores, & omnis generis impietates & ſuperſtitiones contra Dei ipſius verbum ſacroſanctum manifeſtiſſimè inductæ magno omniū ordinum applauſu ab ipſa Eccleſia receptæ, defenſæ, & ipſi Dei veritati prælatæ ſunt?

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Quæ impietas maior? Quæ Deo, qui honoris & gloriæ ſuæ Zelotes eſt, inſignior, aut atrocior iniuria vnquam fieri ab hominibus potuit obſecro? Itaque huiuſmodi in mundũ & Eccleſiam pœna eſt ἐκδίκησις, id eſt iuſtiſſima Dei vltio & vindicta, & in nominis & verbi ipſius irriſores & ἐμπαίκτας homines inflicta. Ex quo fit vt appellet Paulus eandẽ pœnam καταδίκην. v. 12. ἵνα, ait, κριθῶσι, id eſt, vt huiuſmodi contemptores Dei iudicentur & puniãtur. Eſt ergo hæc pœna punitio ſummæ hominum in Deum nequitiæ, blaſphemiæ, & ingratitudinis. Nam verbum κρίνεσθαι hîc non tantùm cauſæ examen, quod à Deo factum eſt, ſed etiam damnationem ſcelerũ & pœnæ exequutionem complectitur & ſignificat. Cuius quidem Dei vindictæ miniſter fuit iſte Antichriſtus, vti & Diabolus quoque.

Cæterùm & amplificatio & δεινότης verborũ qua vtitur, ad hoc hominũ ſcelus deſcribendum, apud Paulum Spiritus Dei, ſummoperè videtur à nobis obſeruanda: ex ea enim magis apparet quàm fuerit immanis iſte verbi Dei atque Euangelii contemptus, cuius horrenda quoque pœna eſt, & tanta, vt maior eſſe potuiſſe nõ videatur. Huc igitur pertinent quæ & non otioſè quidem addit Pau-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

lus his verbis,

1 *Non receperunt illi, ergo oblatū illis fuerat Euangelium, & eo maior contemptus & ingratitudo cernitur.*

2 *Amorem, id eſt ſuauem & deſiderabilē illam doctrinam: quæ ad ſe hominum animos & conſcientias allicit, inuitat, & conſolatur.*

3 *Veritatis, quæ eſt res per ſe pretio digniſſima, & omnium hominum commentis anteponenda.*

Quam eandem ab effectu commendans, Paulus ait, quòd per eam ipſam ſalui fiunt homines. Eſt enim prædicatio Euangelii inſtrumentum ad eos adducendos ad Chriſtum, per quē vnū ſalui ſimus. Veritas igitur αὐτονομαστικῶς hîc pro Euangelii doctrina poſita eſt. Ergo tanta hæc Dei dona ſpreuiſſe, fuit tetra & immanis hominum ingratitudo, & pluſquam barbara & belluina væcordia, & impietas quæ hanc pœnam merebatur. Denique hoc iam tam magnum per ſe ſcelus & Dei contemptum amplificat tamen adhuc Paulus, ne leue quoddam crimen nobis videatur, à modo & gradu quo tandem hanc ipſam rebellionem, & in Deum apoſtaſiam amplexi ſunt inſani homines. Id enim eos feciſſe εὐδοκήσαντας, ait, id eſt, ita auidè, ita lubēter, ita mordicus & ſtudioſè, vt in ea mirè

ſibi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſibi placuerint,eam probarent, ea delectarẽtur toti, & pro puriſſima & pretioſiſſima quadam doctrina ſcientes prudentéſque haberent. Deniq; cœleſti Dei ipſius verbo præferrent. Eſt autem hic ſummus profectò væſaniæ gradus quum homines pro veritate mendacium non modò ſtolidè probant & arripiunt: ſed etiam in eo placidè, lubenter, gratíſque animis acquieſcunt, ídque obuiis vlnis amplectuntur,& ſibi in eo,repugnante conſcientia blandiuntur. Denique addit idẽ Paulus pro ſummo eiuſdem in Deum perpetrati ſceleris & veſanię cumulo,quòd hoc ipſum, quod ſequuntur tam auidè homines iſti, & amplectuntur tam obſtinatè, prorſus eſt iniuſtitia.In quo maior fuit etiam hominum iſtorum damnatio & iuſtior punitio. Iuſtiſſimum enim eſt,vt qui iniuſtitiam faciunt probant vel tuentur,grauiſſimè puniantur, Pſ.94.Iniuſtitiam autem hãc appellat ἁπλῶς iniuſtitiã,vt in iſto Antichriſti ſtatu, qui Papiſticus eſt,non vno duntaxat modo Deum offendi & eius regnum euerti intelligamus: ſed omne iniuſtitiæ genus receptum perpetrari probaríque doceamur. Vti enim iuſtitia eſt,per quam & Deo & proximo quod debetur,reddimus,& in omnibus ſiue internis ſiue externis actionibus noſtris voluntati Dei

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſumus obſequentes: ita iniuſtitia eſt per quã & Deo & proximo planè iniurii ſumus, & nos ſiue in doctrina, ſiue in vita & moribus à Dei voluntate ſubducimus. Id quod in Papatu & regno Antichriſti & fieri & eſſe nemo dubitat, niſi qui nunquam vel prima illius lineamẽta viderit, vel prima venena nõdum deguſtarit. At qui eius ſtatus vel prima rudimenta ſemel imbiberit (id quod nimium multi faciunt) poſteáque ad veram Euangelii lucem à Deo deductus erit, ſanè meridiana luce clarius videbit, vt omnis doctrinæ & vitæ ſanctæ corruptela in eo laudetur locúmq; habeat? Ergo quum tantus ſit, fuerítque in mundo huius iniuſtitiæ gradus & ſcelus, nihil mirum ſi grauiſſima hæc quoque in mundum pœna ſit ſequuta, vt in iſtam tam immanem animorum & conſcientiarum tyrannidem inciderint reprobi & infideles homines qui veritatem Dei vel oblatam vel iam agnitam impiiſſimè ſpreuerunt.

CAP. XL.

Reſponſio ad tria quædam præcipua Papiſtarum argumenta, quibus ſe, ſuúmque illud Antichriſtianum regnum approbare conantur.

SED iam ad finem perductus ex Paulo videri poterat totus hic De Antichriſto tractatus, niſi difficilis quædam

dam Papiſtarum obiectio reſtaret, cui putauimus pro huius tractatus colophone breuiter eſſe occurrendũ. Illa verò tribus argumẽtis fulcitur, quæ pro ſe, ſuáque illa ſynagoga & doctrina tuenda & confirmanda pertinaciſſimè afferunt.

1. Primum autem ex illis ductum eſt à multitudine eorum, qui hanc apoſtaticam doctrinam, id eſt Papiſticam, & ſunt antea profeſſi, & nunc quoque profitentur. Huic verò argumẽto facilis eſt reſpõſio. Nam quũ doce[illegible]t apertè Paulus, fore vt ſoli electi Dei in vera doctrina perſtent, ii autẽ ſint omnino pauci: qui autem Euangelium ſpernunt, & à Satana decipiuntur, ii ſint penè innumerabiles (eſt enim ſalutis via anguſta: at via perditionis latiſſima, vt inquit Chriſtus) nullum certè duci poteſt argumentum ab hominum maiore numero & cœtu ad veras Eccleſiæ notas deſignãdas, & veritatis doctrinæq; noſtræ certitudinem confirmandam. Nam eadem ratione Turcæ iam eſſent potius vera Dei Eccleſia cẽſendi, quàm Papiſtæ. Sunt enim plures Turcæ & Mahumetani quàm Papiſtæ. Fuiſſent etiam olim idololatræ potius Dei Eccleſia ante Chriſtum, quàm Iudæi, quia maior ſemper idololatrarum hominum, quàm Iudæorũ fuit numerus. At Chri-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

ſtus veram ſuámque Eccleſiam, quæ ſola Dei Eccleſia eſt, vocat puſillum gregem. Luc.12.32.

II. Secundum autem argumentum ducitur ab approbatione illius doctrinæ apoſtaticæ, quæ (vt ipſi aiunt) variis hominibus & plurimis Synodis iam facta eſt. Sed ex Paulo ipſe reſpondeo futurum fuiſſe, vt hæc Antichriſti doctrina & apoſtatica non modò approbaretur ab aliquibus: ſed etiam lubentiſſimè in Eccleſia ipſa ſuſciperetur, in eáque ſecurè & mirum in modum homines tandē acquieſcerent: quia tunc ad verbum Dei nō attendebant. Ergo hæc argumētatio corruit, & habet paralogiſmum: ſtatuit enim, vti ſuperius, eam quæ non cauſa eſt pro cauſa.

III. Tertium denique Papiſtarum aduerſus nos argumentum ducitur à præſcriptione longi temporis, quo iſta apoſtaſia iā recepta eſt, regnátque inter homines ſecurè. Atque huic ipſi argumento reſpondemus quoque ex Paulo, futurum fuiſſe, vt immitteret Deus tantam erroris efficaciam, ídque iuſtè, vt homines non vno tantùm die, ſed diutiſſimè crederent iſti mendacio. Quare diuturna illa erroris poſſeſſio eum minimè confirmat, ſed peiorem potius deteriorémq; facit, quòd & plures ſeduxit & dutius graſſa-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

tus eſt.Id quod etiam quadam ſua decretali epiſtola reſpondet Innocentius tertius Pontifex Romanus.Nam contra pietatem, contra bonos mores, cõtra expreſſiſſimum Dei verbum conſuetudo doctrináque recepta nullo vnquam temporis tractu conualeſcere poteſt.Can.Conſuetud.diſt.11.Quæ enim ab initio non valuerunt,temporis ſpatio & fluxu(quemadmodum apertè Iuriſconſulti docent)non confirmantur.L.Quæ ab initio.D. de Regul.Iur.Quòd ſi tam multa ſunt quæ ne longiſſimo quidem tempore ex ipſorũ Papiſtarum & decretorũ regulis præſcribi poſſunt,qualia ſunt iura fiſci, & quæ ad Remp. pertinẽt,quæ hoſtilitatis metu deſerta ſunt, quæ certis ſpatiis definita, denique quæ ipſa Romanæ Eccleſiæ iura dicuntur, cur nõ hoc idẽ priuilegiũ verbo Dei.i.Dominorũ & Regũ Regi & ipſius Eccleſiæ cõceſſum eſſe volumus,ne vlla ſit aduerſus ipſum Dominũ tẽporis quantũuis lõgiſſimi pręſcriptio? maximè quũ qui hãc vſucapionẽ primùm inchoarunt,prorſus mala fide egerint,bonáq; caruerint,ſine qua in Eccleſia nulla fieri præſcriptio poteſt.Nõ ſequitur ergo Papiſticam doctrinã ideo verã eſſe,quia diutiſſimè iã ꝓbata floruit.Id enim futurũ fuiſſe prędixit Daniel Deiq; Spiritus:itaq; implẽdũ erat.Quòd au-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

tē mirātur homines quomodo Deus ſiuerit tanto tēpore ſuā Eccleſiā errare, facilē hanc reſponſionē habet. Deū non ipſam quidem ſuā Eccleſiā, ſed impios, reprobos, & à ſe deſciſcētes homines, vt errarēt ſiuiſſe; atq; mendacio crederent, idq; meritò: & quēadmodū diximus, iuſtiſſimé. Quanquam enim nūquā fuit Papatus vera Dei Eccleſia: in Papatu tamen & inter medios ipſos Papiſtas Deus miraculoſè ſuā Eccleſiā ſæpe cōſeruauit. Atq; ex his omnib⁹ non modò iam locus Pauli facillimè, quod ſperamus, intelligi poteſt, ſed quàm verè Romanus non tam Pōtifex quàm carnifex, quíq; illi adhærent, ſint illud prædictum variis Scripturæ vaticiniis Antichriſti regnū, luce meridiana clarius ex ipſa Scriptura confidimus eſſe demonſtratū. Qui quū fuerit huius tractatus & ſcriptionis noſtræ ſcopus, imponēdus eſt finis, & hac ad Deum prece concludendus, vt det Pater ille miſericordiarum cæcis iam tanto tempore hominibus oculos, quibus patefactam Euangelii lucem videant, & videntibus volūtatem, quò veritatem Euangelii & corde & animo amplectantur, & vitæ ſanctitate conſtantiſſimè ſemper profiteantur per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

FINIS.

BERNARDVS CLVNIACENSIS

Monachus floruit ante annos 400. Is ad Petrum Abbatem Cluniacenſem ſcripſit tres Satyras, in quarum duabus poſterioribus, & Clerum & Romani Epiſcopi tyrannidem veriſſimè inſectatur. Aliquot autem ex iis verſibus tranſcripſimus, quales in libro, qui Catalogus teſtium veritatis inſcribitur, extant: quos (non tam propter ſtyli & verſuum elegantiam, quàm rei ipſius veritatem, & & Eccleſiæ illius ſeculi de Romano Antichriſto iudicium) deſcribendos curauimus.

LEX mala, furibus his ſubeuntibus, intrat abundè.
O mala ſecula, venditur infula pontificalis:
Infula venditur, haud reprehenditur emptio talis.
Venditur annulus, hinc lucra Romulus auget, & vrget.
Eſt modò mortua Roma, ſuperflua quãdo reſurget?
Roma ſuperfluit, arida corruit, afflua, plena:
Clamitat & tacet, erigit & iacet, & dat egena.
Roma dat omnibus omnia, dantibus omnia Romæ,
Cum pretio, quia iuris ibi via, ius perit omne.
Roma nocens nocet, atque viam docet ipſa nocendi,
Iura relinquere, lucra requirere, pallia vendi.
Sæpe notarius eſt ibi carius emptus, vt ille,
Quæ cupis, exaret, & ſacra præparet ipſe ſigilla.
Si tua nuntia præuenit vncia, ſurge ſequaris.
Si datur vncia, ſtat propè gratia Pontificalis:
Sin procul hæc valet, hæc tibi lex manet, & ſchola tal
Diues es indiga, pinguis es arida, libera ſeruis:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Libera ſubderis, æreque venderis ipſa proteruis,
Sæpe reuenderis, hinc reprehenderis ore Iugurthæ:
Scylla vorax rapis, & cupis, & capis, & trahis ad te.
Roma ruens, Rota fœda ſatis nota cauteriat te:
Gurges es altior, arca voracior, alta lacuna:
Inſociabilis, inſatiabilis, omnibus vna.
Quò bibis amplius, hoc inhiantius, huc date, clamas,
Dic rogo, ſufficit: at mihi deficit, ipſa reclamas.
Si tibi det ſua, non repleat tua guttura Crœſus:
Marca vel aureus amodò, non Deus, eſt tibi Ieſus.
Mittis in extera tollere munera ſola flagrantes:
Qem tua dirigit huc manus, exigit ille tributum,
Nec bona ſecula, ſed bona fercula, molléque fulcrum,
Suetus ab vbere, nonniſi currere, vel peditare,
Celtica curribus exit equeſtribus arua meare.
Qui modò greſſibus ibat ouantibus, incomitatus,
Clerus equeſtria vix animalia paſcit auena.
Serica pallia dat tibi Gallia, Roma caprinum,
Errat ibi pedes, ambulat hîc eques in reſupinum:
Gens fluit obuia, fit ſibi gloria, pulchra videri.
Ductus in atria pontificalia molle recumbit,
Pocula præcipit, agmina ſuſcipit, oſcula iungit.
Roma quid exequar, imò quid eloquar, aut tibi promam?
Vncia te rotat, vncia te notat haud fore Romam.
Tu populos tibi, te rutilans ſibi marca ſubegit.
Semper enim lucra progenies tua vult, agit, egit.
Hæc ſitis ebria ſtat tibi propria, marte, togáque
Te cremat, impiat, vrit, inebriat, excruciátque,
Das ſacra culmina, das moderamina ſacra probroſis,
Arida mitibus, afflua ditibus ambitioſis.
Fas mihi ſcribere, fas mihi dicere, Roma fuiſti:
Ecce relaberis, atque reſolueris ordine triſti.
Vrbs ſine viribus, & ſine patribus obruta marces.

Dardanias premit, Auſonias emit aureus arces,
Fas mihi ſcribere, fas mihi dicere, Roma periſti.
Obruta mœnibus, obruta moribus occubuiſti,
Vrbs ruis inclyta, tam modò ſubdita, quàm prius alta.
Quò prius altior, hoc mihi preſſior & labefacta.
Clauda redis, caput alta iaces apud omnipotentem.

Iohannes Monachus.

Curia vult marcas, burſas exhaurit, & arcas:
Si burſæ parcas, fuge Papas, & Patriarchas.
Si dederis marcas, & eis impleueris arcas,
Culpa ſolueris quaque ligatus eris.
Intus quis? tu quis? ego ſum. quid quæris? vt intrem.
Fers aliquid? non. ſta foris. fero quod ſatis. intra.

Iohannes Monachus Romam à prædonibus fundatam adhuc de primordiis retinere ſcribit: Dicta eſt enim (ait) Roma, quaſi rodens manus. Vnde verſus

Roma manus rodit: quod rodere non valet, odit.
Dantes exaudit, non dantibus oſtia claudit.
Curia curarum genitrix, nutrixque malorum,
Ignotos notis, inhoneſtis æquat honeſtos.

Ex Munſtero prædictio planè cum D. Paulo conſentiens, etſi in ea Lex carminis non ſatis obſeruata alicubi videtur.

Roma diu titubans longis erroribus acta
Decidet: & mundi deſinet eſſe caput.
Eccleſiæ cenſura, fides, diſceſſio Romæ,
Regnáque de medio ſunt remouenda prius.
Qui latet error, erit publicus, connubia fœda
Fient, tolletur hinc pudor, inde timor.
Poſt homo peccati ueniet, quem Spiritus oris

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Chriſti perdet, erit, póſtque ſuprema dies.

Gregorius Magnus Epiſt.30. ad Mauritium Imperatorem. lib.16.

Nunquid non, quum ſe Antichriſtus veniens Deum dixerit, friuolum valde erit, ſed tamen nimis pernitioſum? Si quantitatem vocis attendimus, duæ ſunt ſyllabæ: ſi verò pondus iniquitatis, vniuerſa pernities. Ego verò fidẽter dico, quòd quiſquis ſe Vniuerſalem Sacerdotem *vocat, vel vocari deſiderat: in elatione ſua Antichriſtum præcurrit, quia ſuperbiendo ſe cæteris præponit.*

Ex epiſtola Epiſcoporum Germaniæ & Galliæ contra Anaſtaſium Papam, ſub Clodoueo rege, ex Auentini collectaneis.

Præterea iuxta literam intellectus noſter refugit nouitatem compaſſionis, qua vtuntur erga infirmitatem Franciæ medici Italiæ. Continuis febribus agitantur, qui curare noſtros Epiſcopos volunt. Cæci ſunt, qui lumen eis promittunt. Gibberoſos & obtortos noſtros eſſe putant, qui habentes ſtrumam auaritiæ, anguſtam portam non intrant. Oues ſuas errare permittunt, & paſtores noſtros ad viam veritatis reuocant, quum ſpiritualium morborum medicinam, hoc eſt, abſolutionem animarum Romæ eſſe aſſerunt. &c.

Gualterus Mapes, de Papa & illius decretis, de toto clero Papiſtico, imprimíſque de Epiſcopis agens, eorum mores ſequentibus verſibus deſcripſit.

Væ genti inutili, cornutis ducibus,
Qui multant mutilos annatæ fructibus:
Dum habet quilibet fœnum in cornibus,
Non paſtor ouium, ſed paſtus ouibus.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Non tantùm cogitat ille de miſeris,
De claudis ouibus, agniſue teneris.
Quantum de computo lactis aut velleris.
Sic ouem perditam reportat humeris.
Si vulgi inuenerit exceſſus paruulos,
Cauſatur fidei læſos articulos:
Trahit ius ouium in caulæ tribulos,
Vellens exuuias, & mungens loculos.
Errantem ſequitur grex errans prænium:
Quem paſtor deuius ducens per deuium
Poſt lac & vellera dat carnes ouium,
Luporum dentibus, & roſtris auium.
Hîc ſcriptas reperi conſuetudines,
Officialium raptim imagines,
Fraudes, inſidias, & turpitudines,
Quæ magnos Codicis excedunt margines.
Hi ſunt: quos retinens mundus inhorruit,
A quorum facie totus contremuit,
Quos dum in cantibus Rhodope genuit
Ad omnes ſcelerum motus exacuit.

Franciſcus Petrarcha, qui vixit ante annos 260. Italicorum poetarum facilè princeps, quid ſua ætate homines de Eccleſia Romana ſentirent, his verſibus ſcriptum nobis reliquit.

Fontana di dolore, albergo d'ira,
Schuola derrori, è tempio d'hereſia
Gia Roma, hor Babylonia falſa e ria.
Per cui tanto ſi piagne, & ſi ſoſpira:
Offucina d'inganni, ô pregion d'ira,
Oue'l ben muore, e'l mal ſi nutre è cria:
Di viui inferno: vn gran miraculo fia,

Si Chriſto teco al fine non s'adira.
Fondata in caſta & humil pouertate.
Contra tui fondatori alzi le corna
Putta ſfacciata: è dou' hai poſto ſpene?
Ne gli adulteri tuoi: ne le mal nate
Ricchezze tante: hoc Conſtantin non torna,
Ma tolga l' mondo triſto, che'l s'eſtiene.

Fiamma dal ciel ſu le tue treccie pioua
Maluagia, che dal fiume, & da le ghiande
Per l'altrui impouerir ſe ricca e grande,
Poi che di mal oprar tanto ti gioua.
Nido di tradimenti: in cui ſi coua
Quanto mal per lo mondo hoggi ſi ſpande
Di vin ſerua, di letti, è di viuande.
In cui luxuria fa l'vltima proua.
Per le camere tue fanciulle, è vecchi
Vanno troſcando, e Belzebub in mezo
Co mantici, col fuoco, e con gli ſpecchi.
Gia non foſtu nutrita in piume al rezo,
Ma nuda, al vento, e ſcalza fra li ſtecchi:
Hor viui ſi, ch'a Dio ne venga il l'ezo.

Hos autem verſus ita vir doctiſſimus Latinos ad verbum fecit.

Fontana di dolore.

O fons dolorum, domicilium irarum.
Schola errorum, templum hæreſeum:
Olim Roma, nunc Babylon falſa & nequam,
Cuius cauſa tantùm lachrymarum funditur & ſuſpiriorum.
Officina fraudum, ô clauſtrum irarum,

In

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

In qua bonum interit, malum creatur & alitur.
Viuentium inferne & cruciatus: miraculi ingentis inſtar fuerit,
Ni Chriſtus tandem tibi iraſcatur.
Tu, cuius fundamenta iacta ſunt in caſta, & humili paupertate,
In authores tuæ originis erigis cornua:
Scortum perfrictiſsimæ frontis, & qua in re poſuiſti ſpem?
In tuis adulteriis? in malè partis
Tantis opibus? iam Conſtantinus non reuiuiſcit:
Sed perfruatur iam mundus eo quod paſſus eſt.

Fiamma dal ciel.

Flamma cœlitus in tuos crines pluat
Improba, quæ ex flumine & glandibus,
Alterius paupertate, es diues & potens,
Quando improbè agere adeò te iuuat.
Nide proditionum, in quo latitant
Quæcunque mala per orbem terrarum hodie ſparguntur.
Vini ſerua, otii, & epularum,
In qua libido ſuos extremos edit conatus:
Per cubicula tua puellæ, & ſeniores
Vadunt ludentes, & Belzebub inter eos,
Cum follibus, & igne, & ſpeculis:
Iam non fuiſti tu educata in plumis ad auras,
Sed nuda, ventis expoſita, non calceata inter ſentes:
Iam viue ſic, vt Deum capiat faſtidium tui.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

SECVNDVS INDEX QVI

continet locos Scripturæ ſacræ, qui obiter hîc explicantur.

Daniel.

Cap.II. v.34.& 44. cap.xviij.
Cap.VII.v.8.& 20. cap.xiij.
v.13. cap.xviij.
Cap.XI.v.40.41.42.43.44.45. cap.xxxiij.

2.Theſſalonicenſ.

Cap.II. v.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12. per totum librum.

Apocalypſeos.

Cap.XI.v.7. cap.ix.
Cap.XII. v.3. cap.ix,
v.18. cap.vij.
Cap.XIII.v.1.2.3. cap.ix.
v.11. cap.ix.
v.15. cap.x.
v.18. cap.xx.
Cap.XVI.v.13.14. cap.ix.& xv.
v.16, cap.xvi.
Cap.XVII.v.9. cap.xvi.
v.12.& 17. cap.xxiij.
v.16. cap.xxviii.
Cap.IX.v.26. cap.ix.
Cap.XX.v.2.&7. cap.xxi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

INDEX RERVM ET VERBORVM.

A.

Adaulphus Gothorum rex Romam tenuit pag. 137.
Alaricus Romam cepit 136.
Anni mille, poſt quos Satanas ſoluendus 107.
annorum 666. qui eſt numerus Beſtiæ, ſupputatio 98. 99. & ſeq.
Antichriſtus quis, & cur Apoſta ta nominetur 7. 11. 14. 51. cur item appelletur homo peccati & perditionis, Apollyon, Beſtia, fœmina, meretrix 14. 18. 26. 27. & deinceps. Pſeudopropheta & Papa, 58. quo in loco ſeſſurus ſit 67. 70. & quando venturus 88. 89. 93. 94. 96.
Antichriſtus quomodo Romani imperii iam deleti ſtatum refingat 40
Antichriſtus cur Antichriſtus dicatur, nõ autem Antitheos. 48. 49. & deinceps
Antichriſtus omniũ hæreſeum fæces collegit, propagauítque 52.
Antichriſtus, non vnum tantùm Chriſti doctrinæ caput, ſed vniuerſam Chriſti doctrinam corrupit 51. 52.
Antichriſtus ſibi Dei nomen vſurpauit. 59. 60. 61. & deinceps. eiúſque poteſtatem ſibi vindicauit 64. 65.
Antichriſti cœtus cur dicatur Templum Dei 81.
Antichriſti regnum & ſtatum prædici cur neceſſe fuerit 5. 6.
Antichriſti regnum vſque ad finem mundi perſtiturum. 150.
Antichriſti regnum extremo demum Chriſti aduentu funditus tollendum. 147. 148 & deinceps.
Antichriſtiani regni ſedes eſt Roma 48.
pro extirpando Antichriſti regno, vtrum liceat Euangelicis aduerſus Papiſtas bellum ſuſcipere 141. & deinceps.
Antichriſtum, non vnum quendam & ſingularem hominẽ futurum 7. 14. 15.
Antichriſtiani regni conſtituẽdi modus planè Satanicus 109. 110. 111. quod regnum non vno momento, ſed ſenſim & paulatim ædificatum. 112 & deinceps. eius ſtabiliẽdi cauſæ tres 117. 118.
Antichriſtiani regni exitium & interitum ſolo Spiritus Dei ore futurum 129. 140.
Antichriſtiani regni propagationem duobus modis fieri oportuiſſe 168.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Antichriſti authoritatem & potentiam nunquam ſine contradictione receptam eſſe 126.127.
Antichriſtianoregno etiam cõſtituto non adhæſuros ſingulos homines 180,& deinc.
Antichriſtianæ doctrinæ cũ Euangelica collatio 51.52. & deinceps.
Apocalypſis loci de Antichriſto 9.15.22.24. de tribus Beſtiis 26.& deinceps.
Apocalypſis cum Daniele conferenda 29.
Apollyon 17.
Apoſtaſia, quid 10.11.
Apoſtaſiæ Antichriſti fundamẽta quando publicè iacta 103.
Armorum vſum ab Euangelio non damnari 141.
Arſace duce, Parthi ſe in libertatem vindicarunt, ab eóque Parthorum Reges dicti ſunt Arſacidæ 161.
Arſacidarum vltimus à quo occiſus 161.
Artaxerxes Perſa, occiſo Artabano Parthicum imperium ad Perſas tranſtulit 161. 162.
Athalaricus imperium Romanũ tenuit in Italia 138.
Auguſtini locus de Antichriſto 21.24.

B

Belliſarius Syluerium Pontificẽ Romanum, de proditione ſuſpectum depoſuit 127.128.
Bellum an Euangelicis ſuſcipiẽpiendum aduerſus Papiſtas pro extirpando Antichriſti regno eiuſque doctrina. 141. & deinceps.
Bernardi locus de Papa Romano & Antichriſto 22.23.25, 53.66.69.77.125.
Beſtiæ tres quarum in Apocalypſi. facta eſt mẽtio 26.27.& deinceps.
Beſtiæ nomine aliquem rerum ſtatum ſignificari 18.26.
Beſtia ſecunda, eſt Romanum imperium idololatricum 29.
Beſtiæ primæ & tertiæ eadem eſt ſignificatio 29.
Beſtiæ cur cõparetur Antichriſtus 20.
Beſtiæ numerum 666. ſuis characteribus reddit dictio Lateinos 17.
Beſtiæ tertiæ, & Antichriſti collatio 37.38.
Beſtiæ capita ſeptem, & cornua decem 32.33.35.
Bonifacii VIII. Papæ ambitio 22.

C

Cæcitate cur mundum Deus punierit 184.185.
Caligula ſe pro Deo coli voluit 23.
Capita ſeptem quæ Romano imperio tribuuntur 35.
Cardinales Regibus præire debere, ſanciuit Papa 24.
Cardinalium inſtitutio 175.176.
Conſcientiarum dominus & legiſlator vnus 54.
Conſtantinus Magnus publico edicto templa idolorum claudi iuſſit.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

di iuſſit 90.
Conſtantinus Magnus Romanũ imperium ex Italia in Thraciam tranſtulit 30.
Conſtantini Magni ementita donatio 94.
Chriſti extremo aduentu fundi tus tollendum Antichriſti regnum 147.148. & deinceps.
Chriſtianæ & Papiſticæ doctrinæ collatio 51.52,& deinceps.
Chriſtianis & Euangelicis vtrũ liceat aduerſus Papiſtas bellum ſuſcipere pro extirpando Antichriſti regno eiúſque doctrina 141.& deinceps.
Chryſoſtomi locus de Antichriſto. 53.
Cultus Dei in Rom. imperio Italico qualis 41.
Cultus hominum & veſtitus Romæ olim duplex fuit 45. 46.

D

Danielis obſcuriſsimus locus explicatus 152. 153.& deinc.
Dei nomen vſurpauit Romanus Pontifex 61. 62. eiúſque poteſtatem ſibi impiè vindicauit 64.65.
Diocletianus ſe pro Deo coli voluit 23.
Doctrina vera ex ſolo Dei verbo æſtimanda 13.
Doctrina Papiſtica qualis 28.
Doctrinæ Chriſtianæ & Papiſticæ collatio 51.52.& deinceps.
Donatiſtarum error 87.

E

Eccleſia an errare poſſit 13.
Eccleſia vera ex ſolo Dei verbo æſtimanda 13
Eccleſia Dei vera quæ ſit 85.
Eccleſiã verã eſſe non colligitur ex perſonarũ ſucceſſione 13.
Epiſcopi olim appellabantur Papæ 59.
Epiſcoporum inter ſe contentiones, altera Antichriſtiani regni ſtabiliendi cauſa 117. & deinceps
Epiſcopus vniuerſalis quis 62.
Epiſcopi vniuerſalis appellationem & blaſphemam & ſolius Antichriſti propriã recuſarũt veteres Epiſcopi Romani,& quis primus eam vſurpauerit 62.63.64.

F

Filius perditionis 17.
Fœminæ cur comparetur Antichriſtus 20.

G

Genſericus Vandalorum Rex Romam cepit 137.
Gothi Romam penitus exciderunt 75.
Gregorius Magnus, Vniuerſalis Epiſcopus dici recuſauit 63.

H

Hæreſes de Chriſti naturis & officio, prima Antichriſtiani regni ſtabiliendi cauſa 117.& 118.
Harmageddon, pro quo in Apocalypſi legendum Geddon Harma 79.
Hieronymus Romam appellat Babylonem 26.
Hilarii locus de Antichriſto 23.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Homo peccati & perditionis. 14.
Hymenæus carnis reſurrectionem negauit. 52.

I

Idolorum templa claudi iuſſit Conſtantinus Magnus. 90.
Imperatores decem, quorum mentio fit cap. 13. Apocal. à quo tempore & Imperatore numerandi. 32.33.
Imperatorum & aliorum quorundam immenſæ in Rom. Eccleſiam donationes, tertia Antichriſtiani regni ſtabiliẽdi cauſa 117.& deinceps.
Imperij Romani ſedes pręcipuę duæ 30.
Imperij Rom. idolatrici ſtatum quomodo refingat Antichriſtus 40 41.& deinceps.
Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, vniuerſalis dictus 63.
Ioannes Wiclef Põtifici Rom. ſeſe oppoſuit 129.
Irenæi locus de Numero beſtię, 16.17.
Italicam eccleſiam per numerũ 666. ſignificari contendunt Veteres 17.

L

Lactantij locus de Antichriſti crudelitate 21.
Lactãtij locus de imperio Rom. 93.
Lateinos, ſuis characteribus numerum 666. reddit 17.
Leges conſcientiis imponit Papa 65.
Leonis xij. Papæ ambitio 22.
Lucæ locus de Antichriſto, 9.10.
Luxus Pontificum Rom. 24.25.

M

Magiſtratus duplex Romæ 42. 43.
Mahumetus non ſedet in templo Dei, nec propriè eſt Antichriſtus 52.60.68.69.
Mahumetani regni initiũ 106
Mahuzim apud Danielem, quid 56.
Matthæi locus de Antichriſto 9.15.
Mauritius Imperator voluit vt Ioannes Cõſtãtinopolitanus Epiſcopus, Vniuerſalis dicetetur 63.
Myſterium, in fronte Beſtiæ inſcriptum 57.
Meretrici cur comparetur Antichriſtus 20.
Mille annos poſt quos Satanas ſoluendus eſſe dicitur, ad tempus Antichriſti non poſſe pertinere 107.
Miracula ad Antichriſtiani regni commendationem 177.& deinceps.
Miſſa quando celebrari cœpta 101.
Monarchia nulla reſtat erigenda poſt Romanam 151.152.

N

Nicolaus de Clemengis ſcripſit aduerſus Papatum 25.
Numeri Beſtiæ 666. expoſitio, pag. 15.16.17. vbi recitãtur aliquot nomina quæ ſuis characteribus hũc numer 666. reddunt

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

dunt. de hoc eodem numero vide pag. 97.98.

O

Odoacer Romam ingreſſus ſe regem Italiæ appellauit 138.

P

Papa quid ſignificet, & cur ſic vocetur Antichriſtus 58.59.
Papiſtarum & Antichriſti cœtus qua ratione dicatur Templũ Dei 81.
Perſæ Parthicum imperium ad ſe tranſtulerunt 162.
Papiſtarum argumenta quibus ſe, ſuúmque Antichriſtianum regnum approbare conantur 189. & deinceps.
Papiſticæ & Euangelicæ doctrinæ collatio 51.52. & deinceps.
Papiſtici regni politia qualis 41. 42.
Paſtores veri ex ſolo Dei verbo æſtimandi 13.
Parthi duce Arſace ſe in libertatem vindicarunt 161.
Parthicum imperium ad Perſas quando & per quem tranſlatum 161.162.
Pauli locus de Antichriſto pa.1.
Pelagius Pontifex Rom. Totilam tyrannum precibus ſuis flexit 124.
Petrus Apoſtolus prædixit mortem ſuam 5.
Petri locus de clericatu Papali, 21. 22.
Politiæ Romanæ forma, quo tẽpore ſcripta eſt Apocalypſis 41.42. & deinceps.
Pontifex Rom. nomẽ Dei vſurpat, eiuſque poteſtatem impiè ſibi vindicat, 64.65. ſe Soli: Imperatorem autem Lunæ confert, 66.
Pontifex Rom. accuſatus, quòd ſe à nullo iudicandum affirmaret 127.
Pontificis Rom. idololatria 20. 21. auaritia, 22. ambitio 22. & 23. luxus 24.25.
Philetus hæreticus 52.
Phocas imperator Mauritii imper. nefarius parricida 102. permiſit Epiſcopo Rom. vt Vniuerſalis diceretur 63.
Prædictionem de Antichriſto futuro, eſſe inſignem prophetiam 4.5.
Promiſsiones Dei ad verã eccleſiam tantùm pertinent 86
Prophetiæ donum habuerunt Paulus, Petrus, & Ioannes Apoſtoli 5.
Pſeudopropheta cur indefinitè vocetur Antichriſtus 58 59.

R

Reges decem quorum mentio fit capite 13. Apocalypſis, à quo tempore & imperatore numerandi 32.33.
Reges decẽ qui meretricis carnes deuoraturi dicuntur in Apoc. quid ſignificent 135.
Regni Antichriſtiani exitium & interitum ſolo Spiritus Dei ore futurum 129.140.
Regni Antichriſtiani conſtituẽdi modus planè Satanicus 109.110. 111. idque regnũ ſenſim & paulatim, non vno mo

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

mento ædificatũ.112.& deinceps.eius ſtabiliẽdi cauſæ tres præcipuæ 117.& ſeq.

Regnorum diſpoſitionem ſibi attribuit Pontifex Romanus 65.

Reſurrectionem carnis negarunt Hymenæus & Philetus 52.

Rhadageſius Gothorum rex à Stilicone victus 136.

Roma Antichriſtiani regni ſedes 48.

Roma quoties capta poſt ſcriptam Apocalypſim 75.à Gothis penitus exciſa,ibidem.& 139.

Romæ non licet eſſe pium 78.

Romam eſſe ſedem Antichriſto deſignatam 70 71.& deinceps

Romæ ſacerdotiũ cum regno coniunctum 42.

Romæ magiſtratus fuit duplex 42,43.

Romanorum mores peſſimi. 77.78.

Romanæ politiæ forma, qualis quo tempore ſcripta eſt Apocalypſis 41.42,

Romanũ imperium quando ex Italia & Roma in Thraciam & Conſtantinopolim tranſlatum 30.

Romani imperii cornua duo 29.

S

Sacerdotium cum regno coniunctum Romæ 42.

Salutem nobis à Deo gatis dari negant Papiſtæ 56.

Sarraceni Imperii & regni initium 162.

Scholaſtici negant Mahumetũ eſſe verum Antichriſtum 69.

Scholaſticorum ſententia de Antichriſti regno 113.

Seruus ſeruorum Dei, primus appellari voluit Gregorius Magnus 65.

Simon negauit Chriſtum in carnem veniſſe 52.

Spiritus illi tres de quibus in Apocalypſi, quíque Antichriſtiani regni præcipui miniſtri futuri dicuntur, quínam ſint 171.172.

Syluerius Pontifex Romanus, de vrbis proditione ſuſpectus à Belliſario deponitur. 127.128.

Symmachus Põtifex Romanus accuſatus, quòd ſe à quoquã iudicandum negaret. 127.

T

Teias Gothorum rex Italiam vaſtauit 140.

Teitan propriũ Antichriſti nomen fore exiſtimauit Irenæus 17.

Templum Dei vbi ſeſſurus eſt Antichriſtus, quid ſit. 67.68. qua ratione Papiſtarum & Antichriſti cœtus dicatur Templum Dei 81.

Theodatus Gothorum rex 139.

Theodoricus Gothorũ rex imperium Romanum in Italia tenuit per 50 annos 138.

Totilas Roma capta cædes & incendia fieri prohibuit 124.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]

Romam funditus deleuit 139.

V

Veſtitus Romæ olim duplex fuit 45.46.

Viguieri commentum de Antichriſto 69.

Vitiges totam penèItaliam vaſtauit 139.

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGITO

In epiſtola, pag. octaua. linea prima *Conticeſcebant*. linea ſecunda 350. Pag.5.linea 17. *prædicta. 22.diuerſi.* pag.8.lin.10.*coniurante.* lin.10.*poſtquam*.pag 10.lin.10.*iſtam*.p.12.l.26 *prædicata*.p.18.l.10.*quo erit illa*. p.27 l.5.*prima*.p.28.l.2. *eum*.p.42.l.3.*in Antichriſtia*.l.26.*Roman*. p.43. l.19. *tum prouinciæ*.p.46.l.19.*Marci*.p.48.l.27 *notio*.p.49.l.17.*Chriſtianos*.p. 58.l.16. *compoſitam*.p.59.l.1.τ῀8 π.p.63.l.24.*delatam*.p.74.l.18.*potius* p.85.l.17.*perſtatis*.p.88.l.1.*quod*.l.27.*alii de Euangelii*.p.91.l.17.*lõgè an ea* lege *ceperat, inquam*.p.92.l.24.*quum*.p.93.l.10.*erant* l.23 *ſtabiliri potuerit*.p.99.l.22.*ageret*.l.27.*quotãnis* lege *ſingulis*.p.117.l.21.*Romana*.p.125.l 26.*obtineant*.p 130. l.2. *per ſuum*.p.144.l.25.*armorum*.p.146 .l. 17. *tectæ*. p 147.l.8.*damnandas*. 170.l.1.*& in hoc* dele *&*.p.175.l.6.*qui*. p.182.l.6.*Antichriſti*.p.190. lin.vlt. *quòd. diutius*.p.192.l.5.*atque vt*.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Th. 47360 8° [LN 842]